

ROVER B EDGE

Spoj snage
i preciznosti

BIESSE

TOP TECH
WOODWORKING

biesse.com

Rover B
edge

MIRKA

Budite kući
na vreme
za ručak !!!

NOVI MIRKA SISTEM ZA SAVRŠENO BRUŠENJE BEZ PRAŠINE

BEZ PRAŠINE, BRUŠENJE JE BRŽE, A REZULTATI SU MNOGO BOLJI !
PRIONIMO NA POSAO I UNAPREDIMO GA !

+

+

+

Novi Mirka sistem podrazumeva:

- Mirka brusilicu nove generacije (električnu DEROS ili pneumatsku PROS)
- Abranet mrežice različitog tipa i granulacije
- Crevo, prečnik 27 mm, dužina 4 m + konektor
- Mirka usisivač 915 L, ulazni napon 230 V

Abranet
Za savršeno brušenje bez prašine

Brusni materijali i alati za drvnu industriju

office@fabbrica.co.rs | www.fabbrica.co.rs

Bosanska 65 | 11080 Zemun | BG | Srbija | +381 11 316 99 77 | 316 99 88 | 307 79 05 | 307 79 06

Ako ste proizvođač nameštaja
i u potrazi ste za pravim dobavljačem masivne bukve

Pozovite nas!

 Microtri

Pravi partner i dobavljač

masivnih lepljenih bukovih ploča
i bukove rezane građe u svim
izvedbama, formatima i kvalitetima.

www.microtri.rs

Drvo

Višelisni cirkular

Tračna pila

Okrajčavanje optimiziranje

**BEOGRADSKI
SAJAM**

od 08. do 12. Novembra 2016
Hala 11, štand 201/1

DRVOTEHNIKA

Revijalni časopis za poslovnu saradnju,
marketing, tržište, ekologiju i tehnologiju
u preradi drveta, proizvodnji nameštaja,
šumarstvu i graditeljstvu

Časopis izlazi tromesečno

Uz partnerstvo sa Privrednom komorom Srbije

Osnivač i izdavač

EKOpress Blagojević d.o.o.

NOVI BEOGRAD

Antifašističke borbe 22, lokal 22

Tel/fax: +381 (0) 11 213 95 84, 311 06 39

www.drvotehnika.com

e-mail: office@drvotehnika.com

Godišnja pretplata 1.980 dinara

Pretplata za inostranstvo 50 evra

Izdavački savet

- Dragan Bojović, UNIDAS, Beograd
- Božo Janković, ENTERIJER Janković, Novi Sad
- Vladislav Jokić, XILIA, Beograd
- Stevan Kiš, EuroTehno, Sremska Kamenica
- Radoš Marić, MARIĆ, Čačak
- Rajko Marić, MICROTRI, Beograd
- Dr Živka Meloska, Šumarski fakultet Skoplje
- Dr Goran Milić, Šumarski fakultet Beograd
- Golub Nikolić, NIGOS elektronik, Niš
- Zvonko Petković, vanr. prof. FPU Beograd
- Dragan Petronijević, MOCA, Jablanica
- Dr Zdravko Popović, Šumarski fakultet, Beograd
- Tomislav Rabrenović, DRVOPROMET, Ivanjica
- Gradimir Simijonović, TOPLICA DRVO, Beograd
- Vesna Spahn, WEINIG, MW Group, Kruševac
- Mr Borisav Todorović, BMSK, Beograd
- Milorad Žarković, ORAGO TERMO-T, Hrtkovci

Redakcija

- Mr Dragojlo Blagojević,
direktor, glavni i odgovorni urednik
- Zoran Perović, tehnički urednik

Stručni konsultant

- Dipl. ing. Dobrivoje Gavović
- Snežana Marjanović d.i.a., AMBIENTE, Čačak

Uplate za pretplatu, marketinške

i druge usluge izvršiti na tekući račun broj

160-176289-53, BANCA INTESA ad Beograd

Devizni račun - IBAN: RS35160005010001291720

Rukopisi i fotografije se ne vraćaju

Redakcija se ne mora slagati sa mišljenjem
autora i izjavama sagovornika

Redakcija ne preuzima odgovornost
za sadržaj reklamnih poruka, niti za
informacije u autorskim tekstovima

Priprema, štampa i distribucija

EKOpress Blagojević d.o.o.

Registarski broj APR: NV000356

CIP – Katalogizacija u publikaciji

Narodna biblioteka Srbije, Beograd

ISSN 1451-5121

COBISS.SR-ID 112598028

Stubac za urednika

DRVNA INDUSTRIJA Veći nivo finalizacije ili sirovinaska baza za razvijene

Dragojlo Blagojević

Uz obilje informacija iz oblasti tehnologije, mašina, opreme, repromaterijala i tržišta vezanog za preradu drveta i proizvodnju nameštaja, našim čitaocima posebnu pažnju skrećemo na činjenicu da je u Privrednoj komori Srbije ponovo osnovano Udruženje za šumarstvo, preradu drveta i industriju nameštaja. Formiranjem ovog udruženja, u Privrednoj komori Srbije nameravaju da na najsveobuhvatniji i najznačajniji način omoguće privrednim subjektima, njihovim vlasnicima i menadžerima, klasterima, nevladinom sektoru, nacionalnim institucijama i svima koji su odgovorni za pripremu budućih politika i strategija, omoguće uvid u tržišna kretanja, prikažu trendove u povezanim podsektorima, bolje razumevanje novih ideja i stručnih mišljenja. Udruženja će stvoriti platformu za kvalitetnu interakciju svih zainteresovanih učesnika i stvarati uslove da se pronađu optimalna rešenja za unapređenje prilika u ovom sektoru.

Udruženje za šumarstvo, preradu drveta i industriju nameštaja treba da bude utemeljeno kao mesto gde će učesnici usvajati konkretne zaključke i davati konstruktivne predloge i preporuke donosiocima sektorskih politika na domaćem i evropskom nivou, tvrde u Privrednoj komori Srbije, a nama se čini da je ovo jedan od puteva koji može doprineti boljoj valorizaciji na šumi bazirane ekonomije kao jednog od pokretača privrede u našoj zemlji, te da će privrednicima omogućiti da adekvatnije štite svoj interes, da utiču na svoj položaj, da više sarađuju i razvijaju svoje firme i društvo u celini.

Analize i kalkulacije tokova drveta i proizvoda od drveta u Srbiji su pokazale da se svega 48% od ukupno proizvedenih količina trupaca tvrdih lišćara prerade u proizvode sa višom dodatnom vrednošću, a 52% se izveze kao rezana građa i proizvodi sa niskom dodatnom vrednošću. Praksa i svi dokumenti ukazuju da je u drvnoj industriji neophodan veći nivo finalizacije. Poznato je da se vrednost trupca kroz rezanu građu uvećava dva puta, a da mu se kao finalnom proizvodu vrednost uvećava i do sedam puta.

Drvena industrija Srbije ima veliku šansu za jačanje svoje konkurentne pozicije i povećanje finalne proizvodnje, a ukoliko je ne iskoristi Srbija se može pretvoriti u sirovinSKU bazu za jake globalne i regionalne kompanije iz drvne industrije drugih zemalja.

A mi ponavljamo kako nam zvuči neverovatno podatak koji je izneo predsednik PKS Marko Čadež koji je govoreći o dualnom obrazovanju rekao da su preduzeća u Srbiji, prema nekim procenama, od 2000. godine potrošila oko 3,5 milijardi evra na kojekakve prekvalifikacije i obuku nekvalifikovane radne snage. Teško je poverovati da je to u proseku velikih 218,750 miliona eura godišnje, a mi verujemo da je podatak koji je izneo predsednik PKS tačan. Gospodin Čadež još kaže da učenici na praksi do sada uglavnom nisu smeli ni da dodirnu mašinu, niti su smeli nešto da rade, već su tu uglavnom bili da bi nekom skuvali kafu ili doneli burek. Sve to jasno govori kakvo je stanje u našem društvu i nije čudo što obrazovanje već dugo nije u funkciji privrede.

Zbog svega što nam se dešava u otuđenom i ogoljenom potrošačkom društvu, zbog duge kriize i nezaposlenosti, zbog obezvređenost obrazovanja, atmosfere bede i uspeha onih sa partijskim knjižicama, zbog dugog lutanja i *presipanje iz šupljeg u prazno*, stanovnici naše zemlje su među najnezadovoljnijim u svetu, a pesimizam je njihova dominantna karakteristika. To su pokazala istraživanja u više navrata, pa je i ovogodišnje istraživanje nedvosmisleno pokazalo da živimo u oazi pesimizma i da su Srbi najveći pesimisti u regionu. *Nezadovoljstvo je prvi korak ka napretku nekog čoveka ili naroda*, kaže Oskar Vajld, a naše nezadovoljstvo traje dugo, pa je valjda vreme da napravimo nekoliko koraka ka napretku. ■

Verifikovane mogućnosti

Javno preduzeće šumarstva Šume Republike Srpske je prošle godine ostvarilo izuzetno zapažen poslovni rezultat, najbolji u poslednjih desetak godina, kaže direktor Risto Marić. Proizvodni plan je ispunjen sa 108%, a plan prodaje je ostvaren sa 102%. Uz znatno poboljšanu naplatu JP Šume Republike Srpske su ostvarile dobit, a tendencije uspešnog poslovanja su nastavljene i ove godine...

Tim povodom smo otišli do Banja Luke gde je naš sagovornik bio dipl. ekonomista **Risto Marić**, v. d. direktor Javnog preduzeća šumarstva Šume Republike Srpske. Gospodina Marića smo zamolili za intervju uvereni da će njegove ocene i stavovi interesovati naše čitaoce ne samo u BiH i Republici Srpskoj nego i šire, u regiji. Zato smo direktora Marića upoznali sa činjenicom da se časopis *DRVOtehnika* redovno distribuira firmama koje se bave preradom drveta, proizvodnjom nameštaja, graditeljstvom i šumarstvom u Srbiji, Republici Srpskoj i BiH, Hrvatskoj, Makedoniji i Crnoj Go-

ri, a da se prodaje u prodajnoj mreži BEOKOLP i na specijalizovanim sajamskim manifestacijama. Rekli smo da časopis izlazi četiri puta godišnje: polovinom januara, aprila, jula i oktobra i da smo otvoreni za saradnju sa direkcijom i šumskim gazdinstvima JP Šume Republike Srpske, da će u našem časopisu uvek biti mesta za afirmativne tekstove iz ovog javnog preduzeća. Rado ćemo pisati o gazdovanju u skladu sa principima održivog upravljanja šumama, odnosno onome što je aktuelno, a što je poslovna politika i praksa ovog preduzeća. Pisaćemo o pošumljavanju, nezi, zaštiti i korišćenju šuma, saradnji sa lokalnim zajednicama i drvoprerađivačima...

Ovoga puta, gospodine Mariću, uz zahvalnost što ste odvojili vreme za razgovor i intervju za časopis *DRVOtehnika* i čestitke za uspešno poslovanje, primarno imamo nameru da saznamo i da za naše čitaoce kažete šta je to doprinelo tako dobrom poslovnom rezultatu prošle godine i da li su tendencije dobrog poslovanja nastavljene?

– Javno preduzeće šumarstva Šume Republike Srpske su 2015. godine poslovalo je sa dobiti od deset miliona konvertibilnih maraka ili pet miliona evra. To je rezultat koji šumarstvo RS nije imalo dugo godina. Ima više faktora koji su uticali i doprineli ovom rezultatu i poslovnom uspehu, a pre svega, to je tržište koje bi moglo apsorbovati znatno više od dva miliona metara kubnih drvnih sortimenata koje, na osnovu naših planova, tržištu možemo godišnje ponuditi. Tome je, verovatno, doprinela i situacija na svetskom tržištu drveta i činjenica da možemo prodati sve što proizvedemo, ali se moraju uvažiti rezultati i kontinuitet u poslovanju šumarstva RS u prethodnih dve ili tri godine, jer nije samo u pitanju 2015. godina u kojoj je ostvarena dobit. Na naš poslovni rezultat znatan uticaj imaju i mere Vlade Republike Srpske o prestrukturiranju JP Šume Republike Srpske i uopšte trasiranoj ulozi šumarstva u društvu... Kada sam na ovo radno mesto došao polovinom prošle godine, šumarstvo RS je imalo negativan poslovni rezultat za nekih pola miliona maraka. Moje osnovno geslo je bilo da šumarstvo

šumarstva Republike Srpske

Naš sagovornik
dipl. ekonomista
Risto Marić,
v. d. direktor
Javnog preduzeća
šumarstva
Šume Republike Srpske

RS ne može biti u gubitku i svaki direktor koji je iskazao gubitak sigurno je u krivičnom delu. Poznato je da se u šumarstvu svake godine usvaja proizvodno-finansijski plan kojim se jasno definišu prihodi i troškovi, rashodi. Ko to smije sebi dozvoliti da na osnovu planiranog prihoda, koji se čak i ne ostvari, premaši planirane troškove? Bio je to moj prvi stav pri susretu sa direktorima gazdinstava, gde sam jasno stavio do znanja da se stare navike moraju menjati i da moramo uspostaviti veći nivo discipline i odgovornosti. Bilo je tu, a i danas ima otpora, ali je bilo i smenjivanja. Sigurno je, međutim, da odustati nećemo. Na to nas obavezuju ne samo zakonske norme i odluke Vlade RS, nego prošlogodišnji i ovogodišnji rezultati poslovanja i činjenica da su mogućnosti šumarstva Republike Srpske verifikovane. Kod nas je svaki direktor ovlašćen da može bez potpisa drugog potrošiti deset hiljada maraka, odnosno pet hiljada evra na godišnjem nivou. To su sredstva sa kojima on raspolaze, a sve ostalo je krivično delo. Takav stav sa kojim sam javno izašao pred direktore, bio je dovoljan signal da se po-

našanje mora uskladiti sa poslovnim politikom, jer niko nije preči od zakona, isto kao što zakon nikome nije zaklon – kaže direktor Risto Marić, koji nam je do detalja objašnjavao splet okolnosti i razloge u kojima su od 29 delova preduzeća četiri šumska gazdinstva hronični gubitaši. Govorio je i o merama koje se preduzimaju ili će biti preduzete u cilju prevladavanja takvog stanja.

Imamo podatak da su ranije poslovanje šumarstva opterećivali problemi neneplaćenih potraživanja od kupaca. Dakle, tu smo na relaciji šumarstvo – prerada drveta, pa Vas, gospodine direktore, pitam kakvo je danas stanje sa prodajom drvnih sortimenata i naplatom ili kakva je praksa u toj oblasti?

– Upravo u toj oblasti su Javnom preduzeću šumarstva pomogle mere Vlade RS za redefinisane i poboljšanje stanja u šumama RS. Zahvaljujući upravo i tim merama prošle godine smo ostvarili plan poslovanja sa 108%, poboljšali naplatu i ostvarili prodaju od 102%. Kao što sam

već istakao mi nemamo problema sa plasmanom drvnih sortimenata, ali ni sa napolatom. Takođe sam naglasio da je i svetско tržište uslovalo i znatno uticalo na činjenicu da praktično nemamo problema sa plasmanom drvnih sortimenata. To znači da se drvo, kao obnovljiv resurs sve više ceni, da mu vrednost raste, a to opet znači da bi proporcionalno tome, trebalo da raste obaveza i odgovornost šumara u oblasti integralnog gazdovanja šumama... Inače, Javno preduzeće šumarstva Šume Republike Srpske ima 350 sigurnih kupaca sa kojima imamo ugovore na godišnjem nivou. Takođe imamo značajan broj kupaca koji se pojavljuju povremeno, a koji robu mogu dobiti uz avansno plaćanje. Prilikom isporuke sirovine prednost imaju oni drvoprerađivači koji imaju veći stepen finalizacije, a merama Vlade RS koje sprovodimo značajno su stimulisana preduzeća drvne industrije koja se bave finalnom ili polufinalnom proizvodnjom. Uz meničnu garanciju plaćanja, finalcima se daje roba na 90 dana odloženog plaćanja, a polufinalnim proizvođačima na 60 dana. Tu su i druge pogodnost, pogotovo kada su u pitanju

vrste, količine i vreme isporuke trupaca. Prema listi koju sačinjava Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva, sa finalnim i polufinalnim drvoprerađivačima ugovore o isporuci sirovine potpisujemo na period od godinu dana i to u Generalnoj direkciji, dok se ugovori sa ostalim kupcima potpisuju u organizacionim delovima Javnog preduzeća – kaže naš sagovornik.

Uz izvinjenje za digresiju, negde sam, gospodine direktore, čuo podatak da u Republici Srpskoj ima samo sedam firmi koje se bave finalnom preradom drveta. Da li je to tačno?

– To sigurno nije prava informacija. Do prošle godine mi smo imali 20 finalaca, ali na osnovu kriterija Ministarstva industrije, energetike i rudarstva taj broj će biti znatno korigovan, tako da ćemo od naredne godine imati devet ili deset firmi koje se, prema kriterijumima, bave finalnom preradom drveta. Pouzdano znam da je Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva imalo komisiju koja je obišla sve firme koje se bave finalnom ili polufinalnom preradom drveta i da je klasifikacija izvršena na osnovu strogo definisanih parametara i kriterija – kaže gospodin Marić.

Šumari su najčešće na terenu i prisutni su u ruralnim delovima RS. Kakav je, prema vašem mišljenju i dokumentima odnos Javnog preduzeća šumarstva prema lokalnim zajednicama?

FSC sertifikacija u JPŠ Šume Republike Srpske

Usaglašenost sa međunarodnim standardima za gazdovanje šumama

Javno preduzeće šumarstva *Šume Republike Srpske* je pre nekoliko godina dobilo prestižni FSC sertifikat za gazdovanje šumama. Cilj programa FSC je da se promoviše ekološki odgovorno, društveno korisno i ekonomski održivo gazdovanje u šumama u svetu na način da se ustanove opštepoznati standardi koji će se priznavati i poštivati kroz principe održivog gazdovanja šumama. Povećana društvena svest o uništavanju i degradaciji šuma je dovela do toga da se potrošači žele osigurati da kupovinom drveta i drugih proizvoda šume neće doprinijeti uništavanju šuma, već pomoći očuvanju šumskog bogatstva za budućnost.

Odgovarajući na takve zahteve, pojavile su se međunarodne organizacije koje su izradile standarde koje je potrebno zadovoljiti kako bi se steklo pravo na zaštićenu markicu koja je prepoznatljiva i označava proizvode koji su nastali odgovornim gazdovanjem šumama. Prema definiciji, „FSC sertifikacija gazdovanja šumama znači da se šumom i šumskim zemljištem gazduje prema strogim ekološkim, socijalnim i

ekonomskim standardima“. Dobijanjem FSC sertifikata uspešno je završen vredan rad zaposlenih u Javnom preduzeću šumarstva koji su uložili puno truda kako bi se ovaj proces doveo do kraja.

– FSC sertifikat predstavlja veliku čast, njime se potvrđuje da je gazdovanje šumama u JPŠ *Šume Republike Srpske* u skladu sa strogim međunarodnim kriterijumima, a ovo je ujedno i priznanje šumarskoj struci u Republici Srpskoj koja generacijama na odgovoran način gazduje ovim izuzetno značajnim nacionalnim resursom, piše na sajtu JPŠ *Šume Republike Srpske*. Na ovaj način šumarstvo Republike Srpske ulazi u sam vrh svetskih trendova, jer je po FSC standardima sertifikovalo kompletnu površinu državnih šuma u svim šumskim gazdinstvima koja se nalaze u sastavu JPŠ *Šume Republike Srpske*, što u svetskim razmerima predstavlja izuzetan rezultat – rekao nam je mr Radenko Laketić, zamenik direktora JPŠ *Šume Republike Srpske* i glavni koordinator procesa sertifikacije šuma u RS.

– Po prirodi posla mi smo zainteresovani za kvalitetne odnose sa lokalnom zajednicom i uopšte ruralni način života koji, bez sumnje, ima značaj i za razvoj održivog šumarstva. Nije sporno da šumarstvo ima niz ekonomskih, socijalnih i ekoloških prednosti i da predstavlja ključni faktor u gazdovanju obnovljivom sirovinom, isto kao što je tačno da šumarstvo ima značaj u tranziciji prema svim aspektima bioekonomije, posebno u ruralnim sredinama. U tom smislu sve zemlje i šumarska preduzeća u regionu, a da ne govorim o zemljama EU, imaju različite, ali definisane odnose i obaveze prema lokalnim zajednicama. Na osnovu odluke Vlade i Skupštine RS, Javno preduzeće šumarstva ima obavezu da lokalnim zajednicama uplati 10% od vrednosti prodate robe sa konkretne teritorije lokalne zajednice, što je neprimereno i u svetu još nezabeleženo. Lokalne zajednice bi taj prihod trebalo da ostvare na osnovu programa utroška, a ta sredstva bi trebalo da se koriste za putnu infrastrukturu, zaštitu od elementarnih nepogoda, erozije, požara itd. Ta izdvajanja su najveća u regionu i to je jedan problem, a drugi je što se više od polovine tih sredstava, odgovorno tvrdim, ne koristi namenski – kaže direktor šumarstva RS.

Spomenuli ste putnu infrastrukturu, pa ću, uz Vašu dozvolu, gospodine direktore, napraviti još jednu digresiju... U proseku Srbija ima 5m šumskog puta po hektaru, a to je četiri puta manje nego u razvijenim zemljama. Prema jednoj ozbiljnoj studiji kada bi se gradnjom puteva otvorenost šuma povećala na polovinu proseka razvijenih evropskih zemalja, korišćenje šuma bi bilo ravnomernije, a država i šumarstvo bogatiji jer bi drvnoj industriji mogli ponuditi 40% više drvnih sortimenata... Kakvo je u tom pravcu stanje u šumama RS?

– Kada su u pitanju šumske komunikacije, reći ću da mi imamo solidnu otvorenost šuma, ali smo mnogo bliže Srbiji nego razvijenim evropskim zemljama – uz iskren osmeh kaže naš sagovornik. – To je nepobitna činjenica isto kao što je činjenica da mi od nedovoljne otvorenosti šuma imamo znatno ozbiljnije probleme. Evo podatka koji, verujem, mali broj čitalaca vašeg časopisa zna: od oko 1 milion hektara šuma i šumskog zemljišta kojim gazduje Javno preduzeće šumarstva *Šume Republike Srpske* 56.000 hektara je pod minama zaostalim iz proteklog rata. To je više od 5% značajnog prostora u koji mi ne možemo da uđemo, a troškovi deminiranja tog prostora bi iznosili preko 1,2 milijarde evra... A kada su u pitanju komparacije sa razvijenim zemljama, evo još nekoliko činjenica: na etat od milion kubika u razvijenim zemljama EU je zaposleno hiljadu ljudi, a mi na etat šumarstva RS od dva miliona metara kubnih imamo 4.568 zaposlenih. Jasno je da se tu ne može govoriti o produktivnosti niti bi komparacije sa razvijenima bile relevantne. Mi smo u ovom teškom vremenu više socijalno preduzeće, nego firma koja bi trebalo da se ponaša i da radi tržišno i profitabilno. Ali i pored toga smo, u teškim uslovima, prošle godine ostvarili dobit, a tako će biti i ove godine. Logično je da bi naša dobit bila daleko veća da su uslovi našeg poslovanja drugačiji, mada neki šumari kažu da šumarstvo nigde ne može biti profitabilno... To neću komentarisati, ali hoću još da kažem da ćemo, sprovodeći mere Vlade RS, krajem ove godine početi i sa instaliranjem nove informacione tehnologije, koja će, verujem, uz bolju disciplinu i poštovanje naše poslovne politike Javnom preduzeću šumarstva RS doneti još bolji poslovni rezultat – kaže na kraju našeg razgovora gospodin Risto Marić, v. d. direktor Javnog preduzeća šumarstva *Šume Republike Srpske*.

D. Blagojević

osnovano 1968. godine

Buje-export d.o.o. Buje
Istarska 22, Buje, Hrvatska
www.buje-export.hr

Tel: +385 (0)52 725 130
Fax: +385 (0)52 772 452

Kontakt osoba:
Dario Kozlović
Tel: +385 (0)52 725 132
Mob: +385 (0)98 254 193
dario.kozlovic@buje-export.hr

Poslovnica Zagreb
Tel: +385 (0)1 6117 171
Fax: +385 (0)1 6117 029
Kontakt osoba: Ratimir Paver
Mob: +385 (0)98 254-192

BUJE-EXPORT d.o.o.
IMA PREKO 45 GODINA
KONTINUIRANOG ISKUSTVA
U TRGOVINI DRVETOM:
REZANA GRAĐA, ELEMENTI,
PARKET, FURNIR
I UVOZ OPREME ZA
DRVNU INDUSTRIJU.
POSEDUJEMO FSC CERTIFIKAT
OD 2000. GODINE I PRUŽAMO
USLUGE KONSALTINGA
ZA FSC CERTIFIKOVANJE.

U Privrednoj komori Srbije, nakon skoro dve godine, ponovo je osnovano **Udruženje za šumarstvo, preradu drveta, industriju nameštaja i papira** a za prvog čoveka ovog udruženja preduzeća i privrednika na šumi baziranih ekonomija, postavljen je **Ješa Erčić**, diplomirani inženjer šumarstva, stručnjak sa velikim radnim iskustvom stečenim u JP *Srbija-šume* gde je obavljao niz poslova od revirnog inženjera do generalnog direktora ovog šumarskog giganta. Svoje iskustvo Erčić je brusio i u železnicama Srbije, a u protekle dve godine je obavljao neke od odgovornih poslova u PKS. Tim povodom smo zamolili gospodina Erčića za intervju uvereni da će njegove ocene i stavovi interesovati naše čitaoce, a posebno šumare i drvoprerađivače u Srbiji.

Šta je po Vašem mišljenju, gospodine Erčiću, prevladalo i šta je bilo odlučujuće da se u PKS nakon skoro dve godine ponovo osnuje Udruženje za šumarstvo, preradu drveta, industriju nameštaja i papira, i šta PKS namerala da kroz ovu asocijaciju omogući privrednicima iz ovog sektora?

– Prvo, činjenica je da, posle prehrambene industrije, drvnom sektoru pripada drugo mesto po suficitu u trgovinskoj razmeni sa inostranstvom i drugo drveni sektor već godinama permanentno ima tendenciju rasta. To je sektor koji koristi domaću sirovinu, a ima kadrovski potencijal, i kao takav zaslužuje adekvatnu pažnju države. Formiranjem udruženja za šumarstvo, preradu drveta i industriju nameštaja, PKS će na najsvetobuhvatniji i najznačajniji način, omogućiti privrednim subjektima, njihovim vlasnicima i menadžerima, klasterima, nevladinom sektoru, nacionalnim institucijama i svima koji su odgovorni za pripremu budućih politika i strategija, uvid u tržišna kretanja i trendove u povezanim podsektorima, kako bi uz razmenu korisnih ideja i stručna mišljenja bili u prilici da uvek donesu pravovremenu i adekvatnu poslovnu odluku. Udruženje će stvoriti platformu za kvalitetnu interakciju svih učesnika sa jasnom namernom da se pronađu optimalna rešenja za unapređenje prilika u ovom sektoru. Naša namera je da Udruženje za šumarstvo, preradu drveta, industriju nameštaja i papira utemeljimo kao mesto gde će učesnici usvojiti zaključke i predložiti preporuke donosiocima sektorskih politika na domaćem i evropskom nivou – kaže na početku našeg razgovora gospodin Ješa Erčić.

Formirano Udruženje za

Implementacija novih usluga i mera koje promoviše Privredna komora Srbije kroz program Udruženja za šumarstvo, preradu drveta, industriju nameštaja i papira, daje novu šansu za veću konkurentnost svim privrednim subjektima na šumi bazirane ekonomije.

Drvena industrija Srbije ima veliku šansu za jačanje svoje konkurentske pozicije i povećanje finalne proizvodnje, a ukoliko je ne iskoristi Srbija se može pretvoriti u sirovinску bazu za jake globalne i regionalne kompanije iz drvne industrije drugih zemalja. Zbog toga svaki učesnik u procesu implementacije predloženih mera Privredne komore Srbije treba da dâ svoj maksimalni doprinos – kaže dipl. ing. Ješa Erčić.

Da li su namere i strategija Privredne komore Srbije utemeljeni na analizama postojećeg stanja u sektorima šumarstva, prerade drveta i industrije nameštaja, i koja su saznanja u toj oblasti?

– Mi se u Privrednoj komori Srbije direktno naslanjamo na državnu strategiju i ekspozu premijera gde su naznačene razvojne šanse Srbije i gde je kao takva prepoznata i drvena industrija. Podrobno smo analizirali tokove u drvnom sektoru u proteklih nekoliko godina i po ko zna koji put došli do zaključka da drvena industrija Srbije predstavlja industrijsku granu sa nizom komparativnih prednosti od kojih se posebno izdvaja domaća si-

rovinska baza, kao i činjenica da je drveni sektor vitalan i da permanentno ima tendenciju rasta.

Analize i kalkulacije tokova drveta i proizvoda od drveta u Srbiji za 2015. godinu su, međutim, pokazale da se svega 48% od ukupno proizvedenih količina trupaca tvrdih lišćara prerade u proizvode sa višom dodatnom vrednošću, a 52% se izveze kroz proizvode sa niskom dodatnom vrednošću: izvozom trupaca (4%), izvozom rezane građe (41%) i izvozom drugih proizvoda sa niskom dodatnom vrednošću. Zbog toga je vrednost izvoza proizvoda od drveta po zaposlenom radniku relativno niska. U 2014. godini ona je iznosila 18.291 USD/radniku i u odnosu na Hrvatsku ili Bosnu i Hercegovinu

Usluge i mere PKS – velika šansa za drvenu industriju Srbije da ojača svoje konkurentske pozicije i poveća finalnu proizvodnju

Foto: www.pinterest.com

šumarstvo, preradu drveta, industriju nameštaja i papira

Naš sagovornik dipl. ing. Ješa Erčić, sekretar Udruženja za šumarstvo, preradu drveta, industriju nameštaja i papira u Privrednoj komori Srbije

bila je značajno niža. U odnosu na razvijene zemlje EU ovaj pokazatelj je manji za nekoliko puta. Sa ovako malom količinom drvene sirovine koja se finalizuje, Srbija u ovom trenutku ne može predstavljati ozbiljnog snabdevača evropskog niti globalnog tržišta proizvoda sa visokom dodatnom vrednošću – kaže inženjer Ješa Erčić.

Dakle, gospodine Erčiću, analize aktuelne konkurentnosti proizvoda od drveta koji se izvoze iz Srbije pokazuju da je vrednost izvoza gotovo simbolična u odnosu na ukupan obim prometa proizvoda od drveta. Kako je moguće prevazići takvo stanje?

– Nikako ne možemo biti zadovoljni sa stepenom finalizacije u drvnom sektoru. Evo podataka: u 2015. godini izvoz rezane građe lišćara iz Srbije iznosio je

145.000 m³ sa ostvarenom vrednošću od 45,3 miliona evra. Kada bi se ova količina rezane građe u Srbiji preradila samo u stolice iz nje bi se dobilo oko 5 miliona komada stolica čija bi vrednost u izvozu mogla da dostigne oko 265 miliona evra ili 5,8 puta više u odnosu na ostvarenu vrednost izvoza rezane građe kao poluproizvoda, a proces prerade navedene količine rezane građe u stolice generisao bi najmanje 5.000 novih radnih mesta.

Cilj podrške ovoj industrijskoj grani je podsticanje njene izvozne konkurentnosti, kako bi se Srbija pozicionirala na svetskoj mapi proizvođača, pre svega nameštaja od drveta, ali i drugih proizvoda sa visokom dodatnom vrednošću. Poznato je da se vrednost trupca kada se pretvori u rezanu građu uveća dva puta, a kada se kroz dalji proces prerade pretvori u finalni proizvod, njegova vrednost se uveća sedam i više puta. Time bi se povećala

zaposlenost, ali i značajno umanjilo razvojno zaostajanje ruralnih oblasti u Srbiji koje su bogate šumama. Da bi drvna industrija postala jedan od ključnih pokretača održivog ekonomskog razvoja Srbije neophodno je povećati efikasnost korišćenja njenih resursa kao i udeo proizvoda sa visokom dodatnom vrednošću u ukupnoj proizvodnji – tvrdi naš sagovornik.

Poznato je da nizak stepen korišćenja lokalne sirovine i mali broj privrednih društava za preradu drveta na pojedinim područjima direktno dovodi do smanjenja broja zaposlenih, a to dalje utiče na depopulaciju stanovništva. Imate li u tom pravcu neke preporuke i predloge?

– Upravo zbog činjenice da je nizak stepen korišćenja lokalne sirovine i da je mali broj privrednih društava za preradu drveta na pojedinim područjima, prerada drveta u šumovitim regionima ima veoma važnu ulogu posmatrano sa socio-ekonomskog aspekta. Prema istraživanjima dr A. Vasiljevića na području grada Beograda, u kojem učešće šuma iznosi svega 2,3% u odnosu na ukupnu površinu pod šumama u Srbiji, u preradi drveta je zaposleno 37,1% radnika. Suprotno od ovoga, u Regionu Južne i Istočne Srbije zaposleno je 13,6% radnika na teritoriji koja obuhvata 46% od ukupne površine šuma Srbije...

Polovinom 2015. godine broj radnika zaposlenih u preradi drveta u odnosu na 2000. godinu, bio je manji za 10.226 ljudi. To je posledica propadanja velikog broja društvenih preduzeća u kojima je 2000. godine bilo zaposleno 32.937 radnika. S druge strane to pokazuje da se sa postojećim potencijalima u šumarstvu, sa kojima raspolaže Republika Srbija, može ostvariti dodatno zapošljavanje u segmentu prerade drveta i povećati učešće drvene industrije u ukupnom broju zaposlenih u Srbiji.

Ili drugi podatak, koji opet sugerise da je izlaz u većoj finalizaciji: iako je broj privrednih društava, koja se bave proizvodnjom nameštaja manji za 2,3 puta u odnosu na broj privrednih društava koja se

Dipl. ing. Ješa Erčić, sekretar Udruženja za šumarstvo, preradu drveta, industriju nameštaja i papira u PKS u razgovoru sa urednikom časopisa *DRVOtehnika*

bave preradom drveta, njihovi ostvareni poslovni prihodi su skoro izjednačeni sa poslovnim prihodima privrednih društava u preradi drveta, što je još jedan pokazatelj u prilog proizvodnje proizvoda sa visokom dodatnom vrednošću... Učešće neto dobiti u ukupnim poslovnim prihodima potvrđuje opšte poznatu činjenicu da je drvna industrija niskoakumulativna grana pa i iz tog razloga treba da bude predmet posebnih mera podrške Vlade i drugih kreatora ekonomske politike – kaže gospodin Ješa Erčić.

Da li su u dokumente i aktivnosti Udruženja za šumarstvo, preradu drveta, industriju nameštaja i papira uvrštene i neke mere za unapređenje ukupnog poslovnog ambijenta na svim nivoima vlasti?

– Mere koje predlaže ovaj strateški dokument su sistematizovane u dva odeljka. Jedan definiše smernice i metodologiju za unapređenje internih kapaciteta proizvođača proizvoda od drveta sa visokom dodatnom vrednošću, kako bi bili konkurentniji na stranim tržištima, a drugi definiše mere za unapređenje ukupnog poslovnog ambijenta na svim nivoima vlasti. Cilj predloženih mera za unapređenje internih kapaciteta proizvođača u ovoj industrijskoj grani jeste unapređenje njihovih profesionalnih kompetencija u oblasti upravljanja poslovanjem, izvozom i pristupa kupcima na domaćem i izvoznim tržištima.

Mere za unapređenje ukupnog poslovnog ambijenta na svim nivoima vlasti podeljene su u četiri grupe: prva je bolja komercijalizacija drvnih resursa obezbeđivanjem drvene sirovine odgova-

rajuće količine i kvaliteta proizvođačima izvoznima koji proizvode proizvode sa najvišom dodatnom vrednošću i promena postojeće prostorne distribucije proizvodnje u skladu sa šumovitošću pojedinih regiona; druga je stimulisanje izvoznog orijentisanja proizvodnje proizvoda od drveta sa najvišim stepenom obrade jačanjem proizvodnih kapaciteta, tehnoloških unapređenja i pružanje tehničke i ekspertne podrške kompanijama u ovoj oblasti; treća je unapređenje visokoškolskog, srednjeg stručnog obrazovanja i stručnog osposobljavanja u skladu sa potrebama privrede i četvrta mera je promovisanje Srbije kao zemlje izvoznice nameštaja od masivnog drveta.

Uspešnom implementacijom predloženih mera u okviru navedenih grupa drvna industrija Srbije će dobiti veliku šansu da se pozicionira kao industrijska grana koja u najkraćem vremenskom roku može da generiše najveći broj novih radnih mesta u Srbiji (procene su dodatnih 10 do 12 hiljada do 2022. godine). Sa druge strane njihova uspešna implementacija će doprineti dodatnom rastu izvoza od preko 500 miliona USD na godišnjem nivou čime bi se dao značajan doprinos smanjenju spolnotrgovinskog deficita zemlje.

S druge strane eventualni neuspeh u implementaciji ovih mera uticaće da drvna industrija Srbije izgubi šansu za jačanje svoje konkurentne pozicije na duži rok čime bi se Srbija pretvorila u sirovinску bazu za jake globalne i regionalne kompanije iz drvene industrije drugih zemalja. Zbog toga svaki učesnik u procesu implementacije predloženih mera treba da da svoj maksimalni doprinos – kaže dipl. ing. Ješa Erčić.

Iz svega što ste do sada rekli može se zaključiti da je PKS kroz formiranje Udruženja za šumarstvo, preradu drveta, industriju nameštaja i papira postavila ozbiljne i visoke ciljeve, pa Vam u tom smislu, uz zahvalnost za razgovor, kao prvom čoveku u ovom sektoru, želim uspeh.

– Naša vizija je da izgradimo snažno i održivo udruženje koje će okupljati i verodostojno predstavljati šumarstvo i drveno-prerađivački sektor na svim nivoima, uključujući učestvovanje vodećih kompanija, naučno-istraživačkih i razvojnih činilaca te predstavnike javnog sektora. Saradnja, inovacije, integritet, etičko ponašanje, odgovornost, znanje, timski rad, biće neki od ključnih vrednosti udruženja.

Proces izgradnje poverenja članica u udruženje će imati svoju dinamiku i ozbiljan rad, jer naši ciljevi nisu skromni, ali su realni i uz ozbiljan rad dostižni.

Neophodno je istraživati i promovisati veće korišćenje drveta, kao održive, obnovljive, i ekološki prihvatljive sirovine pri čemu se ne opterećuju šume i ekosistem u celini. Dalje: promovisati upotrebu šumske biomase kao energenta vodeći računa da se ne stvaraju poremećaji na tržištu; podsticati rast tržišta i internacionalizaciju proizvoda industrije Srbije koja se bazira na šumama; olakšavati proizvodima i sirovinama drvene industrije Srbije pristup trećim tržištima putem bilateralnih trgovinskih ugovora i poboljšanjem informacija o uslovima uvoza i izvoza sirovina; podstaći nove tehnološke platforme i inicijative, kao što su javna-privatna partnerstva i inovacije za razne resursne i energetske efikasne proizvode i procese. Za šumarstvo i preradu drveta se s pravom kaže da su srasli kao nokat i meso, jer su šumarstvo, prerada drveta i industrija nameštaja privredne delatnosti povezane u lanac stvaranja dodate vrednosti, i kao takvi su pravi primer kružne ekonomije kao strateške odrednice politika EU.

Saradnja šumarstva i drvene industrije (koja obuhvata preradu drveta, industriju nameštaja, papira, celuloze i kartona), predstavlja ključni odnos u širem, na šumi baziranom sektoru, sa tim da isti trenutno ocenjujemo korektnim, uz mogućnosti za znatna poboljšanja u narednom periodu. Odnos ovih delatnosti mora biti partnerski, jer realno gledajući, njihovi mnogi strateški ciljevi ne mogu biti ostvareni bez međusobne saradnje i koordiniranog rada – kaže na kraju našeg razgovora gospodin Ješa Erčić.

D. Blagojević

SPACE TOWER – Orman za namirnice koji odgovara najvišim zahtevima

SPACE TOWER nudi puno prostora i veliku slobodu uređenja. Orman je fleksibilan po visini, širini i dubini i može se uklopiti sa svim sistemima izvlačenja i vođica od Bluma. Za jedinstven dizajn u celoj kuhinji.

➤ Više informacija

www.blum.com/ideas

 blum[®]

Zaštita i očuvanje zemljišnih

PIŠE: prof. dr Miodrag Zlatić

U saradnji sa Svetskom organizacijom za konzervaciju zemljišta i voda, Šumarski fakultet Univerziteta u Beogradu je organizovao treću konferenciju ove asocijacije u Beogradu, u vremenu od 22. 08. do 26. 08. 2016. godine.

Konferencija je bila posvećena problematiki očuvanja zemljišnih i vodnih resursa, faktorima degradacije i praktičnim merama za sprečavanje nepovoljnih uticaja. Ključne teme koje su razmatrane na konferenciji su: uzroci degradacije zemljišnog prostora, novi izazovi u zaštiti zemljišnih i vodnih resursa u okviru klimatskih promena, strategije za konzervaciju voda i zemljišta u cilju adaptacije i ublažavanja klimatskih promena, integralno upravljanje slivovima, socijalni, ekonomski i pravni aspekti zaštite zemljišnih i vodnih resursa i obrazovanje u okviru konzervacije voda i zemljišta.

Konferencija je okupila eksperte, profesore, inženjere i istraživače iz Amerike, Evrope, Azije, Afrike i Australije. U knjizi abstrakata objavljeno je 124 rada iz 33 zemlje, a učestvovalo je 112 učesnika iz 19 zemalja (Kine, Rusije, SAD, Australije, Španije, Švajcarske, Italije, Austrije, Češke, Irana, Mađarske, Tunisa, Etiopije, Tajlanda, Kenije, Bugarske, Egipta, Makedonije, Republike Srpske, Rumunije...).

Na konferenciji je bio prisutan predsednik Svetske Asocijacije za konzervaciju zemljišta i voda **Li Rui** (Kina), zatim **Carmelo Dazzi** (Italija), predsednik Evropske asocijacije za konzervaciju zemljišta (European Society for Soil Conservation), kao i prethodni predsednici ovih organizacija **Miodrag Zlatić** (Srbija) i **Jose Luis Rubio** (Španija). U svečanom otvara-

nju konferencije skup su pozdravili: prof. dr Ratko Ristić, dekan Šumarskog fakulteta, zatim predstavnik Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, predsednik WASWAC-a, predsednik ESSC-a, sekretar Sekretarijata za životnu sredinu Beograda, direktor Instituta za šumarstvo, direktor Instituta za zaštitu prirode Srbije, predstavnik Instituta *Jaroslav Černi* i predsednik Organizacionog odbora konferencije.

U prvoj plenarnoj sednici, u radnom delu konferencije, prikazana je prezentacija sa porukom najvećeg svetskog autoriteta za problematiku erozije zemljišta prof. **Rathan-a Lal-a** (Ohio State State University, USA). U okviru ove sednice prikazani su i radovi M. Zlatića (Srbija), Guobin Liu-a (Kina), Minchang Shi -a (Kina) i Jose Luis Rubi-a (Španija), koji su obuhvatili problematiku demografskih trendova u okviru klimatskih promena i održivog upravljanja zemljišnim resursima, zatim erozione procese u Evropi, kao i uticaj

konzervacije voda i zemljišta na „bezbednost“ zemljišta.

Posle prikazanih radova po sekcijama, održane su plenarne sednice u okviru

istih, a rukovodioci sekcija su podneli izveštaj na završnoj ceremoniji konferencije.

Pored toga, posebna pažnja je posvećena Svetskom

Fotografije: arhiva Šumarskog fakulteta

i vodnih resursa

forumu mladih stručnjaka koji se bave konzervacijom zemljišta i voda, gde je nagrađeno 10 najboljih radova, odabranih iz čitavog sveta, novčanom nagradom od 1000 dolara (iz fondova kineske organizacije DATUM).

Zaključci i preporuke konferencije svode se na predlog promena zakonodavne regulative u cilju povećanja radova na prevenciji od prirodnih nepogoda; zatim predlog uključenja svih resora ministarstva i privrede u finansiranje ovih radova; uspostavljanje kontinuiranog monitoringa i sistema za rano upozoravanje od prirodnih opasnosti/katastrofa; istraživanje i primena novih metoda i tehnologija na adaptaciji i ublažavanju klimatskih promena; podizanje "kapaciteta/svesti i nivoa znanja" počevši od stanovništva pa do lokalnih zajednica.

Glavni predlog Svetske organizacije za konzervaciju zemljišta i voda jeste uspostavljanje globalnog programa/projekta u oceni opasnosti od erozije, mapiranju ovih procesa, kao i primeni savremenih tehnologija zaštite.

Konferencija je pored profesionalnog, imala i društveno-kulturni karakter. Organizovano je razgledanje znamenitosti Beograda, a svečana večera je organizovana na brodu „Kruna“.

Poslednjeg dana konferencije obavljena je stručna ekskurzija. Na putu za Deliblatsku peščaru razgledani su vetrozaštitni pojasevi u Dolovu, a zatim i efekti pošumljavanja peskova. Za učesnike konferencije organizovana je i poseta Viminacijumu, a na kraju i poseta Radmilovcu, gde je konferencija zaključena. ■

Svakom trećem radniku plata ispod proseka

PIŠE: A. Milošević

Dnevni list *Danas* je objavio da je prosečna plata u Srbiji isplaćena u julu bila 46.280 dinara. Ali, kao što to često biva sa statistikom, prosečna cifra ni ovog puta ne otkriva pravo stanje stvari. Naime, građanima koji rade za 20.000 dinara, taj prosek deluje sasvim nedostižno, zbog čega i nije retkost da ljudi jednostavno ne veruju statistici.

Međutim, kada se pogleda kako se došlo do tog proseka, slika o tome kolike su zaista plate u Srbiji postaje nešto jasnija. Tako je prema poslednjim dostupnim podacima Zavoda za statistiku, u martu ove godine u Srbiji bilo bezmalo 30.000 zaposlenih ljudi koji uopšte nisu primili platu, a radili su. Skoro još toliko – 28.683 jeste primilo zaradu, ali manju od 20.000 dinara, što je ispod zakonskog minimuma. To znači da preko 58.000 ljudi u Srbiji radi i zarađuje manje od 160 evra mesečno. Njima prosečna plata mora delovati nestvarno.

Pa ipak, ona je sasvim stvarna. Jer, dok 58.000 radnika nema ni 20.000 dinara, isto toliko njih zarađuje između 110.000 i 150.000 dinara. U proseku, dakle, dobro stojimo. Statistika pokazuje da skoro 40 odsto zaposlenih prima manje od 45.000 dinara, što će reći manje od proseka.

Vidimo da skoro 45.000 ljudi u Srbiji zarađuje više od 150.000 dinara mesečno, što je četiri odsto svih radnika obuhvaćenih ovim obračunom. Još 86.000 ljudi prima od 85.000 do 110.000 dinara, a 154.000 ljudi zarađuje od 65.000 do 85.000 dinara mesečno. Najbrojniju grupu po ovoj statistici čine građani čija je plata od 45.000 do 65.000 dinara. Njih je 281.000, odnosno 28 odsto svih radnika čije plate meri Zavod.

Poređenje po regionima pokazuje ono što se već i znalo: Beograđani imaju najveće plate. Tako u proseku 38,5 odsto radnika u Srbiji ima platu manju od 45.000 dinara, ali u Beogradu, samo 28,5 odsto zaposlenih prima tako niske plate. Naravno, u glavnom gradu su i cene veće nego u ostatku Srbije, ali činjenica je da južno od Save i Dunava oko 45 odsto svih radnika ima manje od pomenute cifre. I to – bez zaposlenih u preduzetničkim radnjama. Vojvođani se drže malo bolje – sa 40 odsto radnika koji imaju manje od 45.000, ali i to je daleko ispod beogradskog proseka.

Tako u prestonici, osam odsto zaposlenih ima više od 150.000 dinara, u Vojvodini četiri odsto, a u ostatku Srbije samo dva odsto. S druge strane, u Beogradu ima dva odsto radnika koji primaju do 20.000 dinara, u Vojvodini i Šumadiji tri odsto, a u jugoistočnoj Srbiji – četiri.

Jedina kategorija gde su svi delovi zemlje izjednačeni jesu zaposleni koji uopšte ne primaju platu – svugde ih ima po tri odsto.

Saradnik Ekonomskog instituta Mahmut Bušatlija kaže da ekonomska slika u kojoj su plate toliko niske kao u Srbiji svakako nije dobra, ali dodaje da su „proseci uvek dobri da opravdaju mnogo štošta“. Prema podacima Zavoda, 9% zaposlenih ima do 25.000 dinara, a na drugoj strani 10% zaposlenih zarađuje više od 110.000 dinara.

Ako je za utehu, po platama stojimo nešto bolje nego pre tri godine. Te 2013. godine je bilo 5% odsto radnika koji uopšte nisu primali plate, mada je tada bilo i desetak hiljada više zaposlenih nego danas. Tada je i više radnika primalo manje od 45.000 dinara – njih 41,7% prema 38,4% danas. S druge strane, i cene su bile niže jer je inflacija u tom periodu bila oko 5,5 odsto. ■

Danas

Naplata potraživanja sudskim putem

Kako da treća lica zaštite svoja prava u sudskom postupku izvršenja koji se sprovodi plenidbom pokretnih stvari dužnika

Kako smo u prethodnom broju otvorili temu naplate potraživanja fizičkih lica i naplate potraživanja od fizičkih lica, u ovom broju ćemo kroz primere obraditi pojedine karakteristične aspekte sudskog izvršnog postupka naplate, i to **putem plenidbe pokretnih stvari dužnika koji je fizičko lice**. Tu se kao posebno delikatno otvara **pitanje kako da se treća lica zaštite od povrede svojih prava u izvršnom postupku**, odnosno od mogućnosti da njihova imovina postane predmet izvršenja samo zato što se ta imovina nalazi tamo gde izvršni dužnik (dalje u tekstu-dužnik) ima prijavljeno prebivalište.

Najpre valja podsetiti da odomaćen pravnički termin **fizičko lice** podrazumeva **čoveka – pojedinca**, odnosno **građanina**. Svaki takav pojedinac, to jest svaki građanin može zbog nekog svog duga postati subjekt izvršnog sudskog postupka u kojem će sud pokušati naplatu duga plenidbom i prodajom njegovih pokretnih stvari. Dugovi građana u današnje vreme i nisu retkost, a naročito su učestali dugovi prema bankama za nevraćene kredite ili prema komunalnim preduzećima za neplaćenu struju ili druge usluge. Poverioci su zato sve češće prinuđeni da se obraćaju sudu radi naplate svojih potraživanja. Normalno je da u takvim slučajevima dužnik svojom imovinom odgovara za dug, međutim problem nastaje kada pod udar sudskog izvršenja dođe pokretna imovina nekog trećeg lica.

I značenje pojma **treće lice** potrebno je razjasniti. U skladu sa odredbama Zakona o izvršenju i obezbeđenju, treće lice nije ni poverilac niti dužnik, već neko (treće) lice koje u postupku izvršenja tvrdi da na predmetu izvršenja ima pravo koje sprečava izvršenje. To je najčešće pravo svojine na predmetu izvršenja, mada bi to moglo biti i neko drugo pravo (npr. pravo zakupa). **Treće lice je, prema tome, pojedinac koji tvrdi da je on, a ne dužnik, vlasnik stvari koja je predmet izvršenja.** To lice čak može, ali i ne mora biti u srodničkom odnosu sa dužnikom, mada je čest slučaj da se u takvoj poziciji nađu upravo lica bliska dužniku. Postavlja se dakle pitanje, kako recimo jedan **stanodavac, roditelj ili supružnik** dužnika da zaštite svoju imovinu od sudske plenidbe zbog dugova dužnika.

Ilustracije radi može nam poslužiti jedan **karakterističan slučaj prakse naše kancelarije** iz kojeg se mogu izvući određena iskustva i pouke za sva lica koja se nađu u ulozi dužnika, poverioca i svakako trećeg lica. Naravno, iz razumlji-

vih razloga zaštite poverljivosti nećemo pominjati podatke na osnovu kojih bi se mogao identifikovati bilo ko od aktera slučaja. Naime, u jednom izvršnom postupku u kojem je naša kancelarija zastupala poverioca, dužnik je bilo fizičko lice, a poverilac nije imao podatak o njegovom eventualnom zaposlenju ili o računima na kojima bi bilo novčanih sredstava podobnih za plenidbu. Punoćniku nije preostalo ništa drugo osim da sudu predloži popis, procenu i plenidbu pokretnih stvari dužnika. Sud je, postupajući po ovom predlogu, posredstvom sudskog izvršitelja pristupio popisu i proceni na adresi prebivališta dužnika. Ispostavilo se da je adresa na kojoj dužnik ima prijavljeno prebivalište zapravo jedno seosko poljoprivredno domaćinstvo te je izvršitelj na licu mesta popisao uglavnom poljoprivredne mašine i priključne uređaje koje je tu zatekao. Prilikom popisa, u postupku se javilo i treće lice, odnosno vlasnik poljoprivrednog domaćinstva koji je izneo tvrdnju da popisane stvari zapravo pripadaju njemu, a ne dužniku. Kako je dolazak popisivača, razumljivo, bio neprijatno iznenađenje za njega kao vlasnika i za ostale članove domaćinstva, stupio je u kontakt sa našom kancelarijom tvrdeći da su popisane stvari njegove te da on nema nikakvu obavezu prema dugovima dužnika. Radi se, po njegovim rečima, o mlađoj i lakomislenoj ženskoj osobi koja je živela relativno kratko vreme u njihovom poljoprivrednom domaćinstvu kao nevenčana supruga vlasnikovog sina. Zato nije ni imala učešća u sticanju dobara koja su sada predmet plenidbe radi namirenja njenog duga.

Treće lice je zatim podnelo prigovor Sudu na prednje okolnosti, ali bez dokaza, već samo predlažući sudu da radi utvrđivanja okolnosti slučaja budu saslušani svedoci. Sud je ubrzo odbacio takav prigovor uz obrazloženje da treće lice, odnosno vlasnik domaćinstva nije uz svoj prigovor dostavio sudu adekvatne dokaze, odnosno dokaze u pismenoj

formi. Sud je naime ispravno zauzeo stanovište da dokazi moraju biti pisani jer u izvršnom postupku važi načelo pismenosti u postupanju pa sud ne može usmeno saslušavati svedoke. Nakon ovakvog stava suda treće lica, odnosno vlasnik poljoprivrednog domaćinstva, iskoristilo je zakonsku mogućnost i pokrenulo parnični postupak radi dokazivanja vlasništva na stvarima koje su predmet izvršenja. Ipak, suočen sa troškovima parnice i nezvesnošću ishoda, treće lice, na kraju je odlučio da mu se ipak više isplati da izmiri poveriočevo potraživanje i tako definitivno povрати svoje popisane stvari.

Postavlja se pitanje **da li je vlasnik popisanih stvari mogao u ovom slučaju efektivnije da zaštiti svoja prava u izvršnom postupku**, odnosno šta inače treba da preduzmu treća lica kako bi izbegla povredu svojih prava u postupku izvršenja. Ovde treba napraviti razliku između nekih tipičnih situacija. Čest je naime slučaj u praksi da je dužnik u izvršnom postupku prijavljen na nekoj adresi kao podstanar pa čak i da se već odselio, ali je i dalje prijavljen na toj adresi. Treće lice čija prava mogu biti ugrožena u ovom slučaju je **stanodavac**. Još češće se dešava da dužnik stanuje ili je samo prijavljen kod **roditelja** čija onda imovina može postati predmet izvršenja. Najčešći je ipak slučaj kada zajednička svojina **supružnika** (ili bivših supružnika) dođe pod udar izvršenja zbog duga jednog od supružnika, pa je drugi supružnik onda ono što zakon smatra trećim licem u postupku izvršenja.

Ljudi koji nemaju pravničko obrazovanje, često neosnovano smatraju da će u nekoj od navedenih situacija biti dovoljna sama njihova reč, odnosno tvrdnja da neka stvar ne pripada dužniku te da je zbog toga treba izuzeti iz izvršenja. Nažalost, ovo je uglavnom zabluda. Sudski izvršitelj naime, nema vremena ni mogućnosti, ali ni zakonsku obavezu, da prilikom izlaska na popis i procenu za svaku pojedinačnu stvar utvrđuje

pravo svojine. Naprotiv, izvršitelj polazi od zakonske pretpostavke da sve stvari koje se nađu na adresi dužnika pripadaju samom dužniku. Svako ko tvrdi drugačije mora to i da dokaže. Imajući ovo u vidu, **treće lice** (stanodavac, roditelj, supružnik ili ma ko drugi) **treba da reaguje adekvatno i na vreme**. To u praksi znači da već prilikom pokušaja dostavljanja sudskog rešenja o izvršenju, treće lice (stanodavac, roditelj ili supružnik) **treba da obavesti sudskog dostavljača ili poštara da je dužnik odseljen sa adrese**. Takvo obaveštenje moglo bi eventualno da spreči kasnije izvršenje plenidbom na datoj adresi jer će i sud evidentirati napomenu dostavljača ili poštara da je dužnik odseljen.

Valjalo bi ovde istaći i to da ukoliko neko dođe na ideju da pokuša da davanjem lažnog obaveštenja sudskom dostavljaču ili poštaru o tome da se dužnik odselio (iako zapravo živi na datoj adresi) izbegne sudsko izvršenje, neće uspeti u ovoj nameri jer će sud svakako posredstvom policije pokušati da proveri adresu prebivališta ili boravišta dužnika. U ovu svrhu sud će po potrebi tražiti i da policija izvrši terensku proveru. Čest je ipak slučaj u praksi da se dužnik zaista odselio sa adrese iz svoje lične karte,

ali da pritom nije ispoštovao zakonsku obavezu da nadležnom organu (policijskoj upravi) prijavi novu adresu. U ovakvom slučaju policija će konstatovati da je adresa tog lica - **fiktivna**. Ovo će tom licu kasnije stvoriti administrativne probleme, jer mu neće biti dozvoljeno da produži ličnu kartu ili izvadi pasoš, niti da registruje svoje vozilo dok ne reguliše adresu prebivališta. Što se tiče postupka izvršenja o kome smo govorili, sud u slučaju fiktivne (nepoznate) adrese dužnika dostavljanje može izvršiti **isticanjem rešenja o izvršenju na oglasnu tablu suda ili može dužniku postaviti privremenog zastupnika** u skladu sa članom 81. Zakona o parničnom postupku.

Treće lice, bilo da je stanodavac, roditelj ili supružnik dužnika koji se odselio sa adrese, osim obaveštenja sudskom dostavljaču ili poštaru da je dužnik odseljen sa te adrese, može, po našem mišljenju, preduzeti još jednu radnju kako bi predupredio mogućnost plenidbe svojih stvari zbog dugova dužnika. Bilo ko od ovih lica može naime odmah po saznanju da se protiv dužnika vodi izvršni sudski postupak, otići u nadležnu policijsku upravu i pokušati da **odjavi odseljenog dužnika** sa svoje adrese ili obavestiti u pismenoj formi policiju o činjenici da se

lice (dužnik) odselilo. Potvrdu o obaveštenju policiji odnosno o odjavi, treće lice bi eventualno moglo kasnije upotrebiti pred sudom kao dokaz da dužnik više ne stanuje na datoj adresi.

Postavlja se ipak pitanje **šta ako neko od zainteresovanih lica, to jest treće lice, ne dođe uopšte u priliku da dostavljaču ili poštaru predoči informaciju da je dužnik odseljen sa adrese?**

Dešava se naime da treća lica sticajem raznih okolnosti nemaju nikakvog saznanja o tome da je pokrenut postupak izvršenja sve dok se na vratima ne pojavi sudski izvršitelj koji je došao da popiše stvari. Ovo svakako neprijatno iznenađenje treba da bude signal zainteresovanom trećem licu da se odmah aktivno i ozbiljno postavi prema problemu kako bi zaštitio svoju imovinu. Kada se, naime, na vratima pojavi sudski izvršitelj, prva stvar koju treba preduzeti je sasvim logična - **obavestiti izvršitelja da je dužnik odseljen** i predočiti mu eventualno neki **dokaz** o tome. Ovo će uglavnom biti dovoljno ukoliko je očigledno da je dužnik bio samo podstanar na datoj adresi, a da tu više ne stanuje. Ukoliko je međutim treće lice kod koga je došao izvršitelj, sadašnji ili bivši supružnik ili roditelj dužnika, malo je verovatno da će izvršitelj odustati od

DOO JUGOINSPEKT-NOVI SAD

PREDUZEĆE ZA KONTROLU KVALITETA I KVANTITETA ROBE I USLUGA

Novi Sad, Dunavska 23/1
tel: +381 21 422 733 fax: +381 21 6611 822
e-mail: drvo@juins.rs, www.juins.rs

Kontrolisanje nameštaja

i kontrolisanje proizvoda u skladu sa evropskim i nacionalnim standardima u akreditovanoj kontrolnoj organizaciji prema standardu SRPS ISO/IEC 17020:2002

Atestiranje, laboratorijsko ispitivanje, kontrolisanje i ispitivanje kvaliteta:

- podnih obloga-parketa
- vlažnosti cementne košuljice i nadzor pri ugradnji drvenih podova
- sirovina poluproizvoda i gotovih proizvoda od drveta
- stručna pomoć pri rešavanju reklamacija ugovorenih sirovina i gotovih proizvoda

Procesna kontrolisanja:

- kontrolisanje ulazne, međufazne i završne kontrole u procesima proizvodnje
 - stručna pomoć pri projektovanju pilana
 - stručna pomoć pri procesu sušenja drveta
- DOO JUGOINSPEKT-NOVI SAD je sertifikovan prema SRPS ISO 9001:2008

Posebna napomena za čitaoce časopisa *DRV O tehnika* i za korisnike portala www.drvotehnika.info

Za čitaoce časopisa *DRV O tehnika* i za korisnike našeg portala www.drvotehnika.info, Advokatska kancelarija LAW OFFICE će u vremenskom periodu od 14 do 16 časova svakog radnog dana u nedelji (putem posebnog broja telefona 011/406-57-53) pružati besplatne pravne savete i konsultacije u vezi sa ovde obrađenom temom naplate potraživanja.

ADVOKATSKA KANCELARIJA – LAW OFFICE
Takovska 13, Beograd
www.businesslawserbia.com

popisa samo zato što supružnik ili roditelj tvrdi da se dužnik odselio. Ovo zbog toga što je to prilično čest način na koji bliska lica pokušavaju da zaštite dužnika od postupka izvršenja pa izvršitelji nisu skloni da tako lako daju veru tvrdnjama tih lica. Ovde se kao dokaz od značaja, izvršitelju može predočiti pomenuta potvrda o odjavi upućenoj policijskoj upravi, a naša je preporuka i to da u ovakvoj situaciji treće lice razmotri angažovanje profesionalne pravne pomoći kako bi sa većom sigurnošću sprečilo povredu svojih imovinskih prava.

Šta dalje treba uraditi? Izvršitelj ipak može insistirati da sprovede popis, a prisutno treće lice ima mogućnost da popis ne dozvoli. Ukoliko pribegne nedozvoljavanju popisa, treće lice treba da očekuje da će se na sledećem popisu koji sud zakaže, pojaviti izvršitelj uz asistenciju policije, a po potrebi i sa bravarom kako bi bili sigurni da će moći da uđu u prostorije. Bilo da je treće lice dozvolio popis ili ne, sledeća stvar koju bi moralo da učini jeste da **sudu uputi pisani prigovor** kojim će tražiti da sud proglaši nedopuštenim izvršenje na stvari(ma) trećeg lica. Iz našeg primera smo videli da je neophodno da treće lice već **u prilogu tog prigovora dostavi sudu sve raspoložive dokaze u pisanoj formi**, kojima će učiniti verovatnim da stvari sa date adrese pripadaju njemu, a ne dužniku.

Prema tome, samo obaveštenje ili prigovor nisu dovoljni za sud. Potrebni su i **dokazi**, i to u **pismenoj formi**. Pismeni dokazi podrazumevaju račune ili slične dokaze o sticanju vlasništva na stvarima. Postavlja se, međutim, pitanje šta kada treće lice nema sačuvane takve račune (baš kao u primeru iz našeg teksta gde vlasnik poljoprivrednog domaćinstva za svoje više decenija stare poljoprivredne mašine nije posedovao dokumentaciju, pa je predložio sudu da saslušava svedoke)? Pošto smo kontaktovali da sud u skladu sa zakonom, u postupku izvršenja razmatra samo pismene dokaze, treće lice bi moglo da učini verovatnim svoje tvrdnje dostavljanjem uz svoj prigovor i **overenih pisanih izjava dva svedoka** koji tim izjavama obrazloženo potvrđuju da neke konkretne stvari pripadaju trećem licu, a ne dužniku. Ukoliko sud, odlučujući o prigovoru, nađe da je on osnovan, može **proglasiti nedopuštenim izvršenje na stvari(ma) trećeg lica** i time je treće lice postiglo cilj i sprečilo plenidbu svojih stvari.

Ako se pak poverilac protivi podnetom prigovoru trećeg lica ili se uopšte o tome ne izjasni, onda sud može **uputiti**

treće lice na pokretanje parničnog postupka u kojem će dokazivati vlasništvo na stvarima za koje tvrdi da mu pripadaju. Ukoliko bude prinuđeno da pokrene parnicu, trećem licu će svakako biti potrebna stručna pravna pomoć advokata sa kojim će biti u prilici da unapred proceni kakve su šanse za uspeh u sporu. Ovo je važno zbog toga što treća lica u ovakvoj poziciji, baš kao i u primeru iz naše prakse, često zaključa da im se više isplati, uzevši u obzir vreme koje treba da utroše, parnične troškove i vrednost stvari koje su u pitanju, da jednostavno isplate poverioca i tako zadrže svoje stvari. Isplatom duga, na treće lice prelazi svojstvo poverioca pa može u novom (tzv. regresnom) postupku preko suda pokušati da se naplati od dužnika čiji je dug isplatilo, ali to već je sasvim druga tema.

Za ovu priliku dovoljno je napomenuti da **pravo regres**a, odnosno pravo naplate od glavnog dužnika imaju i **jemci (žiranti)** koji su izmirili potraživanje umesto njega. Razlika u odnosu na ostale primere iz ovog teksta i u odnosu na shvatanje jemca kod običnih ljudi je u tome što **zakon jemce ne tretira kao treća lica u postupku izvršenja**, već ih u zavisnosti od vrste pruženog jemstva (solidarnog ili supsidijarnog) uslovno rečeno izjednačava sa glavnim dužnikom, u smislu da će se izvršenje sprovedi bilo prema glavnom dužniku, bilo prema jemcu (**solidarno jemstvo**), odnosno da će sud prvo pokušati da sprovede izvršenje prema glavnom dužniku, pa tek onda prema jemcu (**supsidijarno jemstvo**).

Posebno bi svakako trebalo istaći specifičnu i po pravilu završenu situaciju kada predmet plenidbe zbog sopstvenog duga jednog **supružnika** postanu zajedničke stvari oba supružnika ili čak posebna imovina drugog supružnika. Zajedničke stvari supružnika čine njihovu **zajedničku imovinu** koju su stekli u toku trajanja zajednice života u braku ili vanbračnoj zajednici. Iako **član 186. Porodičnog zakona** predviđa da za sopstvene obaveze (dugove) jednog supružnika odgovara on sam svojom posebnom imovinom ili svojim udelom u zajedničkoj

imovini, u praksi se ova odredba teško sprovodi u život zbog toga što je upravo odlika zajedničke imovine supružnika to da njihovi **udeli u toj imovini nisu definisani**. To znači da do trenutka deobe imovine nije određeno koji udeo pripada jednom, a koji drugom supružniku osim što postoji samo zakonska pretpostavka da supružnicima pripada po polovina zajedničke imovine. Ni to, međutim, nije od velikog značaja u sudskom postupku plenidbe, u kojem će izvršitelj pleniti svu imovinu koju zatekne na adresi stanovanja supružnika bez obzira na to što je dužnik samo jedan od supružnika.

Nešto je povoljnija situacija sa **posebnom imovinom supružnika** dužnika ukoliko on ima **pismene dokaze o poreklu te imovine** koje može priložiti sudu uz prigovor (trećeg lica) o kojem je već bilo reči. Zbog načina nastanka posebne imovine supružnika, a to je **nasleđe, poklon i sticanje pre nastanka zajednice života**, veća je verovatnoća da supružnik kao treće lice poseduje pismene isprave kojima će moći pred sudom da učini verovatnim da ta imovina ne treba da bude predmet izvršenja. Na primer, ukoliko je supružnik neku imovinu stekao nasleđem, o tome će sigurno imati rešenje o nasleđivanju, a ako je stekao poklonom, verovatno je da bi mogao posedovati i ugovor o poklonu. Ovi dokazi bi po našem mišljenju bili relevantni uz prigovor kojim supružnik kao treće lice traži da sud proglaši nedopuštenim izvršenje na toj svojoj posebnoj imovini.

I iz prakse naše advokatske kancelarije i iz navedenog primera, zaključak se na neki način sam nameće: **zakon nedovoljno detaljno definiše mehanizme za zaštitu imovine trećih lica u izvršnom postupku**. Uzrok tome je **težnja zakonodavca da se spreči opstrukcija** efikasnosti izvršenja odnosno naplate potraživanja. I pored toga, treća lica, kao što smo videli, imaju načina da zaštite svoja imovinska prava od tuđih poverilaca ukoliko ne upadnu u zamku olakog pristupa ovom problemu. Naime, ako tome pristupe dovoljno aktivno i ozbiljno, uključujući i stručnu pravnu pomoć, imaće načina da spreče povredu svojih prava. ■

THINK WEINIG

PUNO DRVO

PLOČASTI MATERIJAL

WEINIG Grupa: Mašine i sistemi za obradu punog drveta i pločastog materijala

Inovativna, vrhunska tehnologija, sveobuhvatna usluga i sistemska rešenja sve do kompletnih proizvodnih linija: WEINIG Grupa je Vaš partner za profitabilnu proizvodnju u preradi drveta i pločastih materijala. WEINIG kvalitet i profitabilnost pružaju kako malim i srednjim preduzećima tako i velikim industrijskim sistemima krajnju prednost naspram globalne konkurencije.

Blanjanje, profilisanje,
alati, oštrenje
Rezanje, skeniranje
optimiranje, lepljenje
Prozori, vrata
CNC tehnologija
Dužinsko nastavljjanje,
lepljenje profilisanje
krajeva

Kantovanje
CNC obrada
Vertikalna i
horizontalna rešenja
za rezanje
Automatizovna
manipulacija ploča

Vašeg stručnjaka potražite na:
www.weinig.com

WEINIG NUDI VIŠE

**Posetite nas na 54. međunarodnoj izložbi mašina, alata i repromaterijala za drvnu industriju
na Beogradskom sajmu od 8. do 12. novembra 2016. u HALI 5 – ŠTAND 5010**

Imamo volju i kapacitet

U proteklih desetak godina šest ili sedam puta smo obišli preduzeće AGROFLORA u Kozarskoj Dubici gde nas uvek obraduje neka novost, gradnja, investicija, uvođenje novog programa... Polovinom maja ove godine AGROFLORA je napunila dve decenije bavljenja drvom, a mi primećujemo da se ovde sve menja izuzev kancelarije direktora koji nas uvek dočeka ljubazno, raspoložen i nasmejan... Znamo da već petnaestak godina, na području Kozarske Dubice, primat među preduzećima prerade drveta pripada upravo firmi AGROFLORA čiji je osnivač i vlasnik Zoran Subotić. Privatnim biznisom, trgovinom repromaterijalom za poljoprivredu i komisionom prodajom, Subotić se počeo baviti još 1987. godine, a primarna prerada drveta je u program rada ove firme ušla 1996. godine. Od tada počinje permanentno investiranje i intenzivan razvoj ove firme za koju se veže i epitet inovativnog preduzeća, jer po mnogo čemu prednjači na ovim prostorima. Za proteklih šest ili sedam godina ovde je sve udvostručeno. AGROFLORA se intenzivno razvijala, izgrađene su i još se grade nove hale, postavlja nova oprema, usavršava proces prerade drveta, osvajaju nova tehnološka rešenja, proširuje tržište.

– Proces proizvodnje smo u potpunosti zaokružili, od izvlačenja trupaca iz šume i rezanja u dva pogona za primarnu preradu, zatim sušenja i termotretiranja do polufinalne i finalne proizvodnje. Proizvodimo nameštaj, dečije krevetiće, stolove, jedan deo podova od termotretiranog drveta... U BiH smo jedina firma koja se bavi termotretiranjem drveta i po tome smo prepoznatljivi, a te poslove obavljamo i uslužno. Ovaj proces zaista besprekorno funkcioniše što potvrđuje kvalitet termotretiranih elemenata, sa kojim smo i mi i naši kupci zadovoljni. Termotretiranjem dobijamo drvo željenih osobina, što se ogleda u poboljšanoj dimenzijskoj stabilnosti, drvo postaje tamnije i može imati više nijansi, a poznato je da je termotretirano drvo otporno na vlagu i štetočine – objašnjava Zoran Subotić.

– A sada smo ponovo u investiciji. Na tržištu je, naime, sve manje sirovine, pa upravo zbog toga, a ne zbog naše volje i želje, uvodimo proizvodnju širinski i dužinski lepljenih drvenih nosača – greda, koje maksimalno mogu imati dužine 20 metara, visinu 2 metra i širinu 40 cm. One su velike nosivosti, pa imaju veliku upotrebu u građevinarstvu, pogotovo na zapadnoevropskom tržištu. Upravo instaliramo savremenu, potpuno automatizovanu liniju italijanskog proizvođača PAO-LETTI, a proizvodnja lepljenih greda, dnevnog kapaciteta od 30 kubika, startuje oko Nove godine – kaže gospodin Subotić.

Lepeza proizvoda koje AGROFLORA danas može da ponudi tržištu je vrlo široka, od suve rezane građe hrasta, bukve, jasena i bagrema, zatim niza elemenata od suvog ili termotretiranog drveta, podnih i zidnih obloga, elemenata termotretiranog drveta za podove i građevinsku stolariju, baštenski nameštaj i drugo, do dečijeg programa – krevetića i kolijevki, zatim stolova i podova od termotretiranog drveta. Ova firma takođe proizvodi ploče od masivnog drveta, jer poseduje liniju za dužinsko i širinsko lepljenje suvog i termotretiranog drveta. Najveći deo proizvodnje

nedostaju nam sirovina i radna snaga

Naš sagovornik
Zoran Subotić,
osnivač, vlasnik i
direktor preduzeća
AGROFLORA iz
Kozarske Dubice

se plasira u Nemačku i Italiju, ali i druge zemlje. Preko 90% proizvodnje ide u izvoz. U preduzeću AGROFLORA nema otpada jer se od ostatka drveta dnevno proizvodi 40 tona peleta, mada linija za proizvodnju peleta ima daleko veći kapacitet.

– Dobro je što i na našem tržištu raste potražnja za peletom gde plasiramo oko 20% proizvodnje – kaže Zoran Subotić i dodaje da drvoprerađivači imaju problem ne samo sa nedostatkom sirovine, nego i sa nedostatkom radne snage, pogotovo nema stručno osposobljenih radnika. – Obrazovni sistem uopšte ne prepoznaje potrebe privrede. Mi imamo volju i kapacitet, ali nam nedostaje sirovina i radna snaga... Prinuđeni smo da prerađujemo sve vrste drveta i opet imamo nedostatak sirovine. Iz privatnog otkupa se snabdevamo sa oko 60% naših potreba, ostalo iz JP *Srpske šume*. Spadamo među tehnološki najopremljenije drvoprerađivačke firme u regiji, ali nam mašine, upravo zbog nedostatka sirovine, nisu stoprocentno uposlene. Zato smo prinuđeni da kroz investiciju i proizvodnju greda proširujemo asortiman. A zapošljavamo stotinak ljudi i trenutno bi mogli zaposliti još pedesetak, ali radne snage nema, mada plate u drvnom sektoru više nisu problem, premašile su republički prosek... Dakle, ovaj biznis je pun problema, ali i izazova – kaže uz osmeh Zoran Subotić, koji i pored teškoća ne krije optimizam, svestan svojih mogućnosti, zadovoljan svojim radom, položajem i sigurnom perspektivom svoje firme.

Iz proizvodnih pogona firme AGROFLORA uskoro će tržištu, uz dosadašnji proizvodni program, biti ponuđeni kvalitetni **lepljeni drveni nosači – grede**, čija će maksimalna dužina dosežati 20 metara, visina 2 metra i širina 40 santimetara.

AGROFLORA d.o.o. Kozarska Dubica

tel: 00 387 (52) / 428 530

fax: 00 387 (52) / 430 884

agroflorakd@yahoo.com www.agroflora.com

Fabrika je konačno

Sistem pametne fabrike

Biesse je razvio integrisanu **Batch-One** liniju sa mašinama koje vide, čuju i reaguju brže od Vas. Naš **Think4ward** koncept se materijalizuje upravo pred Vama, stvoren je u Biesse fabrici budućnosti i može biti samo Vaš!

Sistem proizvodi 1.200 komada po smeni i kontroliše ceo proces proizvodnje, od sirovine do završnog proizvoda što omogućava praćenje bez ručnih intervencija, proizvodnju tačno na vreme bez korišćenja lagera, potpunu efikasnost pri proizvodnji poluproizvoda i fleksibilnu proizvodnju.

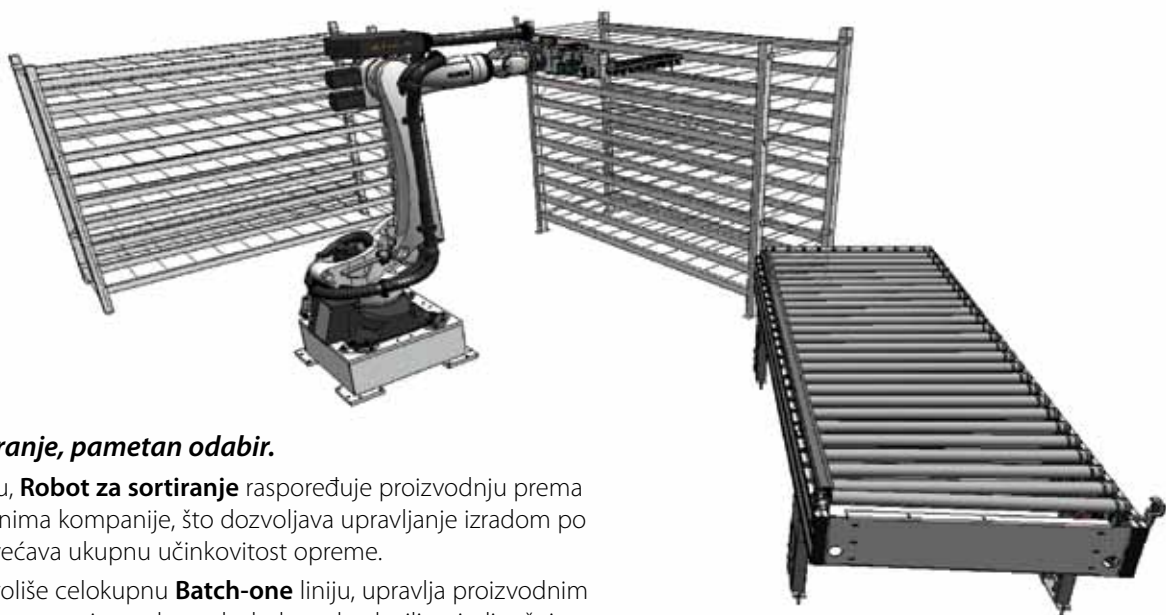
Sistem pametne fabrike sadrži:

1. Automatsko skladište - Winstore K2 sa automatskim punjenjem
2. Fleksibilno sečenje - NextStep sa automatskim istovarom (Winner W4)
3. Vertikalni odbojnik
4. Fleksibilno kantovanje - Stream MDS 2.0 sa automatskim utovarom i istovarom (Winstore 3D K2)
5. Robot za sortiranje (automatski sistem za sortiranje)
6. Fleksibilno bušenje – Insider M

BIESSE S.p.A. - Biesse Grupa je globalni lider u tehnologiji za obradu drveta, stakla, kamena, plastike i metala. Ona dizajnira, proizvodi i distribuira mašine, integrisane sisteme i softver za proizvođače nameštaja, vrata/prozora i komponenti za industrije građevinarstva, brodogradnje i vazduhoplovstva. Biesse investira prosečno 14 miliona evra na godišnjem nivou u istraživanje i razvoj, dostižući preko 200 registrovanih patenata. Biesse grupa posluje na 8 industrijskih lokacija, ima 34 ogranka i 300 agenata i odabranih dilera, izvozeći preko 90% svoje proizvodnje. Među klijentima Biesse grupe nalaze se neka od najprestižnijih imena Italijanskog i internacionalnog dizajna. Osnovana u Pezaru 1969. godine, od strane Selči Đankarla, kompanija je prisutna na berzi (u STAR segmentu) od juna 2001. godine. Biesse danas ima 3200 zaposlenih širom sveta.

budućnosti stigla

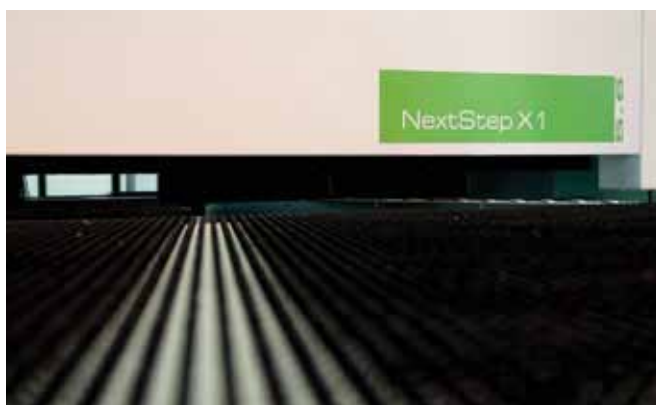

IZBLIZA

Robot za sortiranje, pametan odabir.

Integrisan u liniju, **Robot za sortiranje** raspoređuje proizvodnju prema strateškim pogonima kompanije, što dozvoljava upravljanje izradom po porudžbini i povećava ukupnu učinkovitost opreme.

Robot, koji kontroliše celokupnu **Batch-one** liniju, upravlja proizvodnim izlazom prema vremenu isporuke, redosledu zadataka ili pojedinačnim zadacima, garantujući efikasnu proizvodnju i optimizujući njenu fleksibilnost.

Ovlašćeni predstavnik Biesse S.p.A.
za tržišta Srbije, Bosne i Hercegovine,
Crne Gore i Albanije

TOP TECH WOODWORKING D.O.O.

KNEZA MILOŠA 25, 11000 BEOGRAD
telefon +381 (0)11 3065 614, fax +381 (0)11 3065 616
office@toptech.rs, www.toptech.rs

Oprema za magacine za drvo

Firma OHRA je više od 30 godina vodeći proizvođač u tehnologiji konzolnih regala za drvo i drvene materijale. Naši skladišni sistemi prilagodljivi su za trgovine drvetom, drvoprerađivače i stolarske radionice. Na osnovu višegodišnjeg iskustva nudimo vam rešenja od plana do izrade.

U našem proizvodnom programu su:

- Konzolni regali
- Paletni regali
- Sistemi podesta
- Montažne hale
- Mobilni regali
- Automatska i poluautomatska skladišta

Novi koncept i atrakcije Sajma nameštaja u Beogradu

Jedan od retkih sajmova u regiji koji beleži zapažene rezultate je Beogradski sajam namještaja koji će se održati od 8. do 13. novembra 2016. godine. Ulaganja u internacionalizaciju i približavanju vodećim svetskim sajmovima započeti su prošle godine, a trend promena će biti nastavljen tokom ovogodišnjeg 54. sajma namještaja. U Beogradu se isplati izlagati jer je sajam ogledalo sektora u jugoistočnoj Evropi, privlači profesionalnu publiku čime je zanimljiv za sve subjekte iz industrije nameštaja i drvne industrije. Ovogodišnji sajam najavljen je kao prilika za upoznavanje sa trendovima u dizajnu i najnovijim proizvodima renomiranih svetskih i regionalnih lidera u području nameštaja, rasvete i unutrašnje dekoracije. Kao potvrdu novog koncepta i nove atraktivnosti, Sajam nameštaja najavljuje dolazak velikih svetskih brendova kao izlagača uz održavanje niza paralelnih događanja poput: Hosted Buyers Programme, Architect Programme i Young Designers Programme. Novim konceptom afirmišu se svi faktori

u industriji nameštaja, podiže se status dizajnerskih profesija, a Sajam nastoji postići još bolji kulturološko-ekonomski rejting manifestacije koja spaja stručnjake iz sveta dizajna, proizvodnje i distribucije nameštaja i srodnih privrednih grana. Kao i svake godine najboljim brendovima i dizajnerima, odabranim od strane internacionalnog žirija, u prostorima čuvenog Mikser House-a, će biti dodeljena priznanja. Paralelno sa Sajmom nameštaja biće održan 54. međunarodni sajam mašina, alata i repromaterijala, bogata izložba opreme i tehnologije koja počinje 8. a zatvara se dan ranije, 12. novembra 2016. godine.

Novi ekološki kriterijumi za nameštaj u skladu sa paketom kružne ekonomije

Evropska komisija nedavno je usvojila novi set ekoloških kriterija u okviru postojeće EU Ecolabel scheme za sledeće grupe proizvoda: nameštaj, obuća i računari. Da bi mogli istaći oznaku EU Ecolabel, proizvođači obuće, nameštaja i računara će morati, osim strogih kriterijuma

koji se odnose na ekološki učinak proizvoda, paziti i na sigurnost proizvoda i socijalne aspekte. Ovi kriterijumi imaju za cilj usklađivanje oznake s načelima paketa kružne privrede; podrška održive proizvodnje i potrošnje. U slučaju nameštaja, uz uslove za proizvodnju izdržljivih i proizvoda jednostavnijih za popravak, novi kriterijumi od proizvođača zahtevaju brigu za celokupan životni ciklus proizvoda. Štoviše, nameštaj bi trebao nositi garanciju produžene trajnosti (najmanje pet godina), a proizvođači u tom roku moraju osigurati rezervne delove. Navedeni kriterijumi vrede šest godina od datuma donošenja.

Sajam u Klagenfurtu okupio važne međunarodne firme iz šumarstva i drvne industrije

Već 54. po redu sajam drvne industrije – HOLZMESSE 2016, prema najavi organizatora i najstariji takav sajam na svetu, održan je od 1. do 4. septembra u Klagenfurtu. Bogat izlagački program je uključivao celokupni lanac od drveta do konačnog proizvoda, po čemu je ovaj

Početkom oktobra u Dubrovniku su održani **Adriatic Wood Days** na kome su vodeći stručnjaci iz prerade drveta, nauke, politike i medija analizirali stanje u drvnom sektoru tražeći optimalna rešenja za unapređenje prilika u drvoprerađivačkoj branši. Osim četiri specijalizirane konferencije, 1. Opremanje hotelskih enterijera i produkt dizajn; 2. Veća upotreba drveta u graditeljstvu; 3. Trgovina drvetom i marketing šumskih i drvnih proizvoda i 4. Isplativost ulaganja u proizvodnju peleta i kogeneracije, održana su i zajednička plenarna predavanja na kojima su obrađivane najaktualnije teme iz sektora, pre svega tema evropskog modela kaskadne upotrebe drveta koju je EK nedavno predstavila. Većina učesnika je ocenila da je AWD velika prilika za proizvođače nameštaja i dobavljače drugih kvalitetnih proizvoda iz drvoprerađivačkog sektora, kojima je prigovoreno da nisu dovoljno prodorni i da im je nedovoljno uočljiv marketing.

Tokom četiri dana u radu AWD-a učestvovalo je preko 250 stručnjaka iz različitih sektora i podsektora, uključuju-

ći vodeće akademske i R&D stručnjake iz Nemačke, Italije i Austrije kao i brojne investitore iz drugih EU zemalja te iz Turske. Među učesnicima iz Srbije na ovom skupu su bili Ješa Erčić iz PKS i Nikola Andrić, komercijalni direktor Beogradskog sajma. AWD je ocenjen kao pravi rasadnik ideja i kvalitetnih infor-

macija. Visoku ocenu dala mu je većina učesnika i nadležnih institucija, a osim desetina stručnih prezentacija i raznovrsnih panel rasprava, ostvareni su mnogobrojni B2B sastanci, što dubrovačkom skupu daje poseban značaj u kontekstu jačanja pozicija i bolje vidljivosti prerađe drva i šumarstva u zemljama JIE.

Održani Adriatic Wood Days Proizvođači nameštaja nedovoljno marketinški aktivni

Fotografije: arhiva AWD

događaj jedinstven u regionu. Na sajmu je izlagalo gotovo 500 izlagača, sa više od 22.000 posetilaca iz 22 zemlje sveta. Po oceni mnogih posetilaca HOLZMESSE predstavlja najvažniji sajamski događaj na području srednje i jugoistočne Evrope. Funkcija sajma ima ulogu međusobnog umrežavanja pojedinih branši, a time stvara i povoljne uslove za informisanje o trendovima te pronalazak po-

tencijalnih partnera u sektoru šumarstva, prerade drveta, logistike, proizvodnje i trgovine biomasom, itd. Među izlagačima je bila i firma Lokve, a direktor ovog proizvođača prozora Franjo Mihelčić, ističe kako već godinama nastupa u Klagenfurtu. „Ove godine širimo saradnju na austrijskom tržištu, imamo i novog zastupnika, a prodati prozore u Austriji je stvar prestiža. Čini nam se da je ove godine

trendovima i nisu dovoljno prepoznati na tržištu, naglasili su renomirani arhitekta i dizajneri. Zaključeno je da su hrvatski proizvođači namještaja, isto kao i proizvođači nameštaja iz susednih zemalja, na domaćim tržištima slabije cenjeni, nedovoljno marketinški aktivni, a celokupni drvoprerađivački sektor ima velikih problema sa edukacijom i motivacijom kadrova kojima drvoprerađivački sektor nije dovoljno atraktivan.

Svoje učešće na ovom skupu Nikola Andrić, komercijalni direktor Beogradski sajam, je ocenio kao veoma korisno, a za naš časopis je rekao da kupci danas traže moderan i održivi proizvodi od drveta koje treba dobro promovisati, posebno kada se oni nude turističkom sektoru koji je tradicionalno zahtevan. Zato su sajmovi u regiji važna poluga za promociju i prodaju, gde Sajmu nameštaja u Beogradu pripada leadersko mesto. Na dubrovačkom AWD-u smo znatno proširili mrežu naših potencijalnih izlagača, a dogovorili smo i zajedničku saradnju na trećim tržištima, kaže Antić.

Ješa Erčić na konferenciji AWD

Najnoviji trendovi u opremanju i dizajnu hotelskih enterijera te novosti na polju upotrebe drveta u graditeljstvu bile su glavne teme uvodne konferencije, o čemu su istaknuti međunarodni predavači dali stručan pregled sektorskih prilika. Domaći proizvođači namještaja, kao i nameštajci iz regije, kaskaju za svetskim

bio nešto slabiji odziv profesionalnih posetilaca“, zaključio je Mihelčić.

www.kaerntnermessen.at

Održana Svetska nedelja šuma: Šume i ublažavanje klimatskih promena

Ove godine se 5. Svetska nedelja šuma obeležava paralelno sa 23. sednicom Odbora za šumarstvo u Rimu. Niz sastanaka i događaja, pod pokroviteljstvom FAO-a i njegovih partnerskih organizacija i institucija, održane su od 18. do 22. jula, sa naglaskom na tome kako šume i održivo gazdovanje šumama mogu doprineti ispunjavanju istorijskog sporazuma o klimi i održivom razvoju potpisanog prošle godine u Parizu. Bila je to prilika za razmenu znanja, iskustava i velikih postignuća u ovom području. Među partnerima koji su zajednički podržavali nedelju šume bile su i vodeće asocijacije na šumi baziranih industrija: CEPF, COPA i COGECA, ELO, EUSTAFOR i USSE, koje su zajedničkim saopštenjem pozdravili održavanje ove manifestacije, kao i priliku za raspravu o tome kako otključati puni potencijal šuma u borbi protiv klimatskih promena i ispunjavanju ciljeva održivog razvoja. Glavni sekretar udruženja COPA-COGECA Pekka Pesonen ovom prilikom je iz Brisela poslao važnu poruku, rekavši kako je za ispunjavanje multifunkcionalne uloge šuma ključno njma održivo gazdovanje. Šume imaju veliki potencijal za održivo rešavanje društvenih izazova - od stava „proizvoditi više, sa manje resursa“ do ostvarivanja niskougljeničnog privređivanja, pa je zato važno implementirati prave strategije za ostvarivanje tih potencijala, rekao je Pesonen.

U Nemačkoj se godišnje potroši 2,3 miliona tona peleta

Prema nedavno objavljenim podacima Instituta za međunarodno šumarstvo i ekonomiku šuma u Thünenu, čak 400.000 Nemaca greje se na peći na pelet (0,5 posto stanovništva) pri čemu se godišnje upotrebi 2,3 mil. tona peleta. Intrigantno je da je većina potrebne sirovine iz nemačkih šuma, odnosno 85 posto sirovine za pelet dolazi iz nemačkih izvora te se proizvodnja odvija u domaćim fabrikama. Od ukupne količine čak se 90 posto peleta dobija od drvnog ostatka iz industrije nameštaja, navodi Martin Ben-

tele iz Nemačke asocijacije za energiju iz drveta (DEPV). Nemački primer jasno pokazuje kako obnovljivi izvori energije, u ovom slučaju drvna biomasa, doprinose energetske efikasnosti uz istovremeni razvoj lokalne privrede i otvaranje „zele-nih“ radnih mesta.

MMF: Do kraja godine iz javnog sektora treba da ode 6.500 ljudi

Međunarodni monetarni fond očekuje da iz javnog sektora Srbije do kraja decembra ode još 6.500 ljudi, na 16.000 koliko ih je kroz otpuštanja i penzionisanje već otišlo, počev od kraja 2014. pa do maja ove godine, izjavio je novi stalni predstavnik MMF-a u Srbiji Sebastian Sosa, predstavljajući izveštaj Fonda nakon završetka četvrte i pete revizije kreditnog aranžmana sa Srbijom.

Sosa je pozdravio fiskalne i monetarne mere koje preduzimaju Vlada Srbije i Narodna banka, ali je upozorio i na potrebu da se nastavi sa strukturnim reformama u kojima ima kašnjenja. Radi se o otpuštanjima u javnom sektoru, restrukturiranju ili gašenju društvenih preduzeća koja nemaju perspektivu, sređivanju stanja u velikim javnim preduzećima poput Srbijagasa i EPS-a i čišćenju situacije u državnim bankama, naročito u Poštanskoj štedionici, odnosno u Komercijalnoj banci koja bi uskoro trebalo da bude privatizovana.

Sosa je ocenio da su strukturne reforme kritična tačka programa sa MMF-om, koja znatno može da utiče na privredni rast i pozitivno u slučaju da budu sprovedene prema planu, ali i negativno, ako se i dalje bude kasnilo sa njima. On je pozdravio „velike napore“ Vlade Srbije da smanji deficit na 3,7 odsto BDP-a prošle godine, odnosno na oko 2,5 odsto do kraja ove godine.

U monetarnoj sferi, Sosa je naglasio da MMF podržava mere Narodne banke Srbije, koje se odnose na relaksiranje politike, odnosno na snižavanje referentne stope. Uz to, on je dodao i da je srpski finansijski sektor sada u boljem stanju nego ranije ove godine, pri čemu je naročito naglasio činjenicu da su problematični krediti počeli da se smanjuju – tako da strategija za rešavanje problema NPL-ova počinje da daje rezultate – dodao je Sosa.

Predstavnik MMF-a je podvukao da je Vlada ostvarila bolje rezultate od očekivanih. Privredni rast je, kako je rekao, prevashodno vođen rastom privatnih in-

vesticija, ali i izvozom, a Fond pozdravlja i borbu protiv sive ekonomije.

Misija MMF-a je krajem septembra sa Vladom RS razgovorala o budžetu, a u drugoj polovini oktobra misija će u redovnoj poseti detaljno razgovarati o budžetu za narednu godinu, kao i o povećanju plata u javnom sektoru, koje je premijer Vučić najavio krajem avgusta.

– Uzećemo u obzir i to što je Vlada postigla bolje rezultate od očekivanih – rekao je Sosa, dodavši da će istovremeno Fond voditi računa i o potrebi da država ostane na fiskalno održivoj putanji. On je dodao i da su rashodi za plate veliki deo troškova države, objavljujući, početkom septembra u dnevnom listu Danas, a tekst je napisao: A. M.

Ispunjen uslov MMF-a, iz državne uprave otišlo 14.500 ljudi

Novi Magazin je izvestio da je iz državne uprave otišlo je 14.500 zaposlenih, čime je Srbija ispunila ovaj uslov četvrte i pete revizije aranžmana sa Međunarodnim monetarnim fondom (MMF), objavi-le su Večernje novosti.

Kako navodi taj list, iz republičkih organa otišlo je 8.511 radnika, iz AP Vojvodine 250 zaposlenih, a iz lokalnih organa vlasti 5.751. U tekstu piše da nije isključeno da broj radnika koji će otići bude i veći od zacrtanog.

Na racionalizaciju broja zaposlenih država se obavezala sporazumom sa MMF-om. Krajem prošle godine usvojene su i odluke Vlade koje su se odnosile na maksimalan broj zaposlenih u javnom sektoru, a prvobitni rokovi bili su vezani za februar ove godine.

Tako je od ukupno 514.573 zaposlenih, koliko ih je u decembru 2014. imalo stalni posao u javnom sektoru, ugovore o zaposlenju na neodređeno trebalo da zadrži ukupno 500.061. Bez posla je trebalo da ostane, prema tadašnjim podacima Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu, 14.512 ljudi.

Srbija izgubila 3,5 milijardi evra zbog nekvalifikovanih radnika

Na portalu Radio 21 je objavljeno da su preduzeća u Srbiji, prema nekim procenama, od 2000. godine, dakle za 16 godina, potrošila oko 3,5 milijardi evra na obuku nekvalifikovane radne snage, izjavio je predsednik Privredne komore

Srbije Marko Čadež. On je na konferenciji o dualnom obrazovanju istakao da je takvo obrazovanje neophodno za razvoj privrede i napomenuo da se što pre moraju pripremiti određene izmene zakonske regulative, poput Zakona o radu i Zakona o srednjem stručnom obrazovanju, kako bi započela reforma u toj oblasti.

– Učenici na praksi do sada uglavnom nisu smeli ni da dodirnu mašinu, niti su smeli nešto da rade, već su tu uglavnom bili da bi nekom skuvali kafu ili doneli burek – rekao je Čadež. On je naglasio da je privreda u Nemačkoj uređena i da treba da se ugledamo na njihov sistem dualnog obrazovanja, ali i austrijski i švajcarski dodajući da ta uspešna iskustva treba da prilagodimo uslovima u Srbiji. Cilj PKS je, kako je rekao njen predsednik, da bude prisutna u kompanijama i da bi mogla da vidi koji su profili neopходni srpskoj privredi i da se već uveliko radi na tome. Komora će, naveo je, izdavati sertifikate, obučavati mentore za dualno obrazovanje i drugo.

Kako kaže, mladi kada završe školovanje trebalo bi da mogu odmah da se zaposle i u preduzećima primene ono što su naučili.

On je istakao da u Srbiji oko 75 odsto dece upisuje srednje stručne škole, 23 odsto gimnazije i dva odsto umetničke škole. Kako je naveo, sada se učenička praksa sprovodi u saradnji sa oko 1.300 privrednih subjekata među kojima ima zanatskih radionica, kao i velikih javnih preduzeća, ali ta saradnja nije sistematska i zasnovna je uglavnom na pojedinačnim inicijativama. Takođe, nisu definisana prava i obaveze u tom procesu, preneo je Tanjug.

Srbi najveći pesimisti u regionu

Zvuči neverovatno izjava predsednik PKS Marka Čadeža koji je govoreći o dualnom obrazovanju rekao da su preduzeća u Srbiji, prema nekim procenama, od 2000. godine potrošila oko 3,5 milijardi evra na kojejkakve prekvalifikacije i obuku nekvalifikovane radne snage. Teško je poverovati da je to u proseku velikih 218,750 miliona eura godišnje, ali nećemo proveravati podatke koje je izneo Čadež koji još kaže da učenici na praksi do sada uglavnom nisu smeli ni da dodirnu mašinu, niti su smeli nešto da rade, već su tu uglavnom bili da bi nekom skuvali kafu ili doneli burek.

Zbog svega što nam se dešava u otuđenom i ogoljenom potrošačkom društvu, zbog duge krize i nazaposlenosti, zbog obezvređenosti obrazovanja, atmosfere bede i uspeha onih sa partijskim knjižicama, zbog dugog lutanja i presipanja iz šupljeg u prazno, stanovnici naše zemlje su među najnezadovoljnijim u svetu, a pesimizam je njihova dominantna karakteristika. To su pokazala istraživanja u više navrata, pa je i ovogodišnje istraživanje nedvosmisleno pokazalo da živimo u oazi pesimizma i da su Srbi najveći pesimisti u regionu. Nezadovoljstvo je prvi korak ka napretku nekog čoveka ili naroda, kaže Oskar Vajld, a naše nezadovoljstvo traje dugo, pa je valjda vreme da napravimo nekoliko koraka ka napretku.

Pokretanje sopstvenog biznisa najčešće uz podršku roditelja

Studije Mladi-naša sadašnjost, Instituta za sociološka istraživanja, je pokazala ko su mladima najčešći savazinci u neizvesnoj egzistencijalnoj borbi. Nakon

završetka studija retki srećnici pronalaze posao u struci, dok se mnogi već u startu odlučuju da sreću i zaposlenje potraže van granica naše zemlje. Mladima, ali i ne toliko mladima u Srbiji pokretanje sopstvenog biznisa ne deluje kao opcija zbog skupoće takvog poduhvata, kompleksne birokratije i straha koji je neizbežan deo nesigurnog početka na ovakvom tržištu. Iako mnogi na Fejsbuku kao opciju posla stavljaju sam svoj gazda, tek nekolicina njih to na kraju uspe da ostvari, a mnogima su gazde u početku njihovi roditelji.

Studija se fokusirala na pronalaženje izvora novčane pomoći koju mladi ljudi očekuju i traže pri pokretanju sopstvenog biznisa. Mladi dominantno ističu roditelje kao pretežni izvor takve pomoći, daleko ređe se oslanjaju na prijatelje i rođake, a od partnera/partnerke ili supružnika se retko očekuje takva vrsta podrške. Posebno su interesantna dva podatka: mladi češće očekuju pomoć od prijatelja nego od partnera, a čak četvrtina je prepuštena beznađu jer ne veruje da im iko može pomoći. Više od četvrtine mladih, čak 26% njih, ne veruje u po-

moć bližnjih, niti države, a tek 1,7% bi se okrenulo institucijama Srbije u potrazi za novčanom podrškom. Ova godina je u Srbiji proglašena za Godinu preduzetništva, ali sudeći prema podacima, malo ko haje ili očekuje od ove formalnosti. Prema očekivanjima mladih njihov najčešći sponzori u pokretanju sopstvenog biznisa bili bi roditelji, u 54,6% slučajeva; na drugom mestu su prijatelji (10,5%), a na trećem rođaci (5,6%). Od institucija države mladi očekuju pomoć u 1,7% slučajeva, a od partnera/supružnika samo u 0,8% slučajeva, a čak 26% ne veruje u pomoć bližnjih, a ni države u pokretanju sopstvenog biznisa. (N. Garilović, 24 sata)

Prosečno gledamo TV 5 sati dnevno!

Stanovnici naše zemlje drže u svetu nezavidno peto mesto, po dužini vremena koje prosečno provodimo ispred televizijskih ekrana. Međunarodna marketinška agencija Zenith optimedia je prošle godine sprovedla istraživanje među narodima 65 zemalja i pokazala da građani Sr-

KONVENCIONALNE SUŠARE ZA DRVENU GRAĐU

su namenjene za sušenje listopadnog i četinarskog drveta različitih debljina. Šaržiranje građe je ručno ili mehanizovano (viljuškarom). Spada u indirektnu sušaru sa prinudnom konvekcijom koju obezbeđuju reverzibilni ventilatori. Vazduh se zagreva prelaskom preko Al-Cu izmenjivača koji kao grejni medij koriste toplu vodu, paru ili termalno ulje. Regulacija procesa sušenja je automatska i ostvaruje se preko mikroprocesorskog uređaja.

KONDEZACIONE SUŠARE ZA DRVENU GRAĐU

podesne su za manje kapacitete. Rade na principu toplotne pumpe.

SUŠARE ZA FURNIR

PARIONICE

POSTROJENJA ZA SUŠENJE PILJEVINE SA ROTACIONOM SUŠAROM

CYCLONE – SISTEMI ZA OTPRAŠIVANJE I TRANSPORT STRUGOTINE

KOTLOVSKA POSTROJENJA

Program *Energie* predstavlja toplovodna (90/70°C i 110/90°C), parna niskopritisna (0.5 bar), vrelovodna kao i termouljna postrojenja za zagrevanje vode i proizvodnju pare. Sva postrojenja su namenjena za tehnološko-industrijske potrošače (sušare, parionice, zagrevanje stambenih i poslovnih jedinica). Konstruisana su za sagorevanje čvrstog goriva i biomase. Loženje može biti ručno ili sistemom automatskog doziranja.

Vodogrejno postrojenje na strugotinu tip VP

PROIZVODNI PROGRAM:

- SUŠARE ZA DRVO
- KOTLOVSKA POSTROJENJA
- SUŠARE ZA VOĆE, POVRĆE, ZRNO I LEKOVITO BILJE
- SISTEMI ZA OTPRAŠIVANJE I TRANSPORT STRUGOTINE
- METALNE KONSTRUKCIJE I OGRADE
- BOKSEVI ZA ODGOJ STOKE
- OPREMA ZA BOJENJE I POVRŠINSKU ZAŠTITU
- PROTIVPOŽARNA VRATA
- GASIFIKACIJA I GASNI SISTEMI
- SPECIJALNA IZRADA PO NARUDBINI KUPCA

PROGRES
INŽENJERING

Č A Č A K

PROGRES INŽENJERING DOO

SAJMIŠTE BB, 32000 ČAČAK

Telefon: +381 32 355 105, Fax: +381 32 356 105

Mail: office@progres-cacak.rs, Web: www.progres-cacak.rs

Prijatelj vaših investicija

bije uz TV ekrane prosečno sede 300 minuta dnevno, odnosno neverovatnih pet sati! Ne služi nam na čast ni što tako visoko, peto mesto u svetu, delimo sa stanovnicima SAD. Ako je verovati ovom istraživanju, ispred nas se nalaze još samo Litvanci sa prosečnih 325 minuta provedenih ispred ekrana dnevno, zatim Rumuni sa 340 minuta, kao i naši susedi iz Hrvatske sa 377 minuta, što je više od šest sati. Rekorderi gledanja u TV ekran, prema ovom istraživanju, su Saudijski, koji prosečno od programa odustaju tek posle 407 minuta, odnosno skoro sedam sati... Od 2010. godine dnevno konzumiranje medija na globalnom nivou je u proseku porasla sa 462 na 485 minuta, prvenstveno zbog porasta korišćenja interneta, na kojem ljudi provode 109,5 minuta na dan, skoro dva puta više nego pre pet godina. Istovremeno, vreme posvećeno tradicionalnim medijima je palo sa 402 na 376 minuta dnevno, piše u izveštaju agencije, gde je još navedeno da su na uštrb interneta, najviše izgubile novine... Naime, štampa se čita za četvrtinu manje nego pre pet godine. Televizija se gleda za šest odsto manje, ali je očigledno da je i dalje vrlo popularan medij s obzirom na to da se u proseku na globalnom nivou konzumira 184 minuta dnevno.

Zbog svega toga, danas se veliki broj ljudi sa setom seća vremena kada je televizija imala samo dva kanala, a kada su školski i obrazovni programi, serije, crtani filmovi i sve ostalo na televiziji, bili sadržaj-niji i bolje koncipirani... Tada su ljudi češće i duže bivali u prirodi, a danas deca već od malih nogu sate provode ispred kompjutera. Ljudi su se više družili i posećivali, a danas se dopisuju mejlovima. Danas za rođenja, rođendane, venčanja pa čak i sahrane saznajemo putem Facebook-a. Danas su, tvrdi nepoznati autor, sa sajta Stara dobra vremena, kancerogeni i vazduh koji udišemo i sunce koje nas greje...

Mladi ne veruju u demokratske promene

Težnja ka takozvanoj čvrstoj ruci je globalna pojava, ali u Srbiji ima svoje specifičnosti. U kakvoj bi državi mladi voleli da žive: u onoj koja je politički okrenuta Rusiji, ali čiji stanovnici žele da žive u EU je ukratko deo istraživanja Evropskog pokreta i FPN. Mladi su rekli i kako vide unutrašnje uređenje Srbije. Na pitanje koji politički sistem odgovara srpskom mentalitetu 45% ispitanika je od-

govorili čvrsta ruka; 29% autoritarni; a 26% demokratski sistem vladavine. Otud ovakav rezultat ako se Srbija deklarise kao demokratska zemlja koja ide ka EU i u kojoj vladaju zakoni, bilo je pitanje za stručnjake koji tvrde da su siromaštvo, velika nezaposlenost i neizvesnost pogotovo kada je u pitanju profesionalno angažovanje, ali i ono što se desilo njima i posebno životima njihovih roditelja, a to je kompromitovanje demokratskih vladavina u periodu posle 2000. godine, primarni razlozi da mladi smatraju da čvrsta ruka odgovara srpskom mentalitetu. To što je mladima najprimamljivija čvrsta ruka nije alarmantno jer je pitanje bilo šta odgovara srpskom mentalitetu, a ne šta je najbolje, ali se težnja ka autotitarizmu

vidi i u drugim rezultatima istraživanja. Naime preko 60% mladih ne veruje da na izborima mogu nešto promeniti, a čak 70% mladih ne veruje ni jednom političaru, a to onda znači da se gubi uverenje i nada da se nešto može menjati na demokratski način. Situaciju u Srbiji na skalo od 1 do 5 mladi ocenjuju sa 2,26 a kao najveće probleme naveli su nezaposlenost, korupciju, ekonomiju i siromaštvo.

U Evropskom parlamentu rasprava o održivom šumarstvu

Vodeći donosioci odluka iz EU, lobbisti, evropska sektorska udruženja, šumovlasnici, predstavnici šumarskog sektora, stručnjaci za zaštitu okoline i prirode okupili su se u Evropskom parlamentu ovog leta u cilju rasprave o ulozi održivog gazdovanja šumama u EU, obnovljivim sirovinama i svim aspektima bioekonomije. Sastanak je iniciran od strane austrijske

zastupnice Elisabeth Köstinger i finske zastupnice Miapetra Kumpula-Natri, koje su inače aktivne po pitanjima šumarstva i bioekonomije. Istaknut gost bio je i Phil Hogan, sekretar Evropske komisije za poljoprivredu i ruralni razvoj, koji je u uvodnom govoru podsetio na važnost Evropske šumarske strategije istakavši da šumarstvo ima niz ekonomskih, socijalnih i ekoloških prednosti i predstavlja ključni faktor u tranziciji prema niskougljičnoj privredi. Na sastanku je istaknuto da je Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj osigurao oko 8,2 mlrd. eura za mere u šumarstvu u periodu od 2014. do 2020. godine, a sektor će takođe biti u središtu više istraživačkih i inovativnih politika. Između ostalog, raspravljalo se o LULUCF-u, saradnji sa hemijskom industrijom, digitalizaciji sektora, a Köstinger je u zaključnom govoru pozvala sve sektorske protagoniste na koordinaciju i koherentnost u cilju uspešnog provođenja godišnjeg plana Šumarske strategije i najavila nastavak rasprave ove jeseni, objavio je portal drvo-namještaj.hr.

Evropski šumarski institut i InnoWood pokreću savez za tvrdo drvo

Evropski inovacijski savez tvrdog drveta (EHIA) nastaje pod okriljem InnoWood i Evropskog šumarskog instituta. Oni pozivaju sve zainteresovane da sudele u stvaranju Evropskog inovacijskog i istraživačkog programa (EIRP) koji će biti posvećen održivom korišćenju i dodatnoj vrednosti tvrdog drveta u Evropi. EHIA ima za cilj da stvori savez koji će biti usmeren samo na vrste tvrdog drveta kao komplementarnog potencijalnog područja za inovacije. Do 13. oktobra 2016. bio je otvoren upitnik putem koga su inicijatori želeli da prikupie ideje i sugestije te da konkretizuju dalje korake u ovom projektu oko istraživanja, inovacija i obrazovanja. U svakom slučaju inicijatori smatraju da je potrebno podsticati inovacije u korišćenju tvrdog drveta.

<https://www.surveymonkey.com/r/EHIA>

U Srbiji se tek svaka 18. firma bavi proizvodnjom

Uprkos činjenici da je Vlada Srbije namenila za nabavku nove opreme za proizvodnju tri puta više novca nego 2015.

Foto: arhiva DKH

Vrednovanje hrvatskih šuma u evropskoj klimatskoj politici i novi pristup Unije kaskadnoj upotrebi drveta

Vrednovanje hrvatskih šuma u evropskoj klimatskoj politici i novi pristup Unije kaskadnoj upotrebi drveta, bila je tema konferencije za medije koja je krajem septembra održana u hotelu Westin u Zagrebu. Uz hrvatsku evroparlamentarku Marijanu Petir, na konferenciji su učestvovali Marijan Kavran, direktor Hrvatskog drvnog klastera i predsednik klastera konkurentnosti HKKDPS i prof. dr Ivica Tikvić, redoviti profesor na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Na konferenciji je predstavljen model kaskadne upotrebe drveta usvojen u julu od strane Evropske komisije, potreba većeg vrednovanja hrvatskih šuma u novom paketu mera EU vezanom uz klimatsku politiku, a skrenuta je pažnje na pojavu potkornjaka, štetočine koji ugrožava gotovo 30 % šuma u Gorskom kotaru.

Model optimizirane kaskadne upotrebe drveta rezultat je novog i multidisciplinarnog pristupa gazdovanju šumama na nivou EU kojim se nastoji produžiti životni vek proizvoda od drveta. Cilj kaskadnog modela je upotrebiti drvo više puta pre nego se pretvori u energiju ili odbaci, što nije u skladu sa energetske pristupom, rekao je u uvodu Marijan Kavran, naglasivši da će tek uslediti žučne raprave jer upotreba drveta u energetske svrhe ima i niz prednosti te je deo širih energetske podsticaja u EU, što dovodi do bega drveta iz prerađivačke industrije u energetiku.

Evropska unija donosi niz zakonodavnih paketa vezanih uz cirkularnu ekonomiju, obnovljive izvore energije i energetske efikasnost, rekla je Marijana Petir, naglasivši da je pri predavljanju klimatskog paketa tražila bolje vrednovanje hrvatskih šuma u evropskoj klimatskoj politici. Zastupnica je ukazala na lošu energetske strategiju Hrvatske, koja odudara od trendova u EU. Unija napušta uvoz fosilnih goriva i model razvoja baziran na energetici, a trenutno troši 1 mlrd. EUR dnevno za uvoz električne energije koji se mogu usmeriti na privredni rast i obnovljive izvore. Petir je naglasila kako je potrebno usvojiti kriterijume održivosti za biomasu te ukazala na nelojalnu konkurenciju koju predavlja drvo iz trećih zemalja. Naša reč se čuje u Evropskom parlamentu, imamo uticaj, ali nam je potrebna podrška i saradnja sa donosiocima odluka na nacionalnom nivou, jer u suprotnom nećemo ostvariti ciljeve - otvaranje novih radnih mesta, održivo gazdovanje te ublažavanje klimatskih promena, zaključila je Petir.

Hrvatska je pred izazovom kako dodatno organizovati i šta poboljšati u šumarstvu, rekao je prof. dr Ivica Tikvić. Šumarstvo i industrije koje se temelje na šumama su važan sektor, ne samo po pitanju BDP, nego i po pitanju zaposlenosti, ruralnog razvoja, zaštite prirode i zaštite okoline (U RH one čine 3,6% BDP, a u EU 7,5%). U nekim područjima smo predvodnici šumarskih trendova, a u nekima moramo još dosta toga poboljšati. Primera radi, imamo samo jednu fabriku opreme za biomasu, dok ih je u Austriji 80. S druge strane, Hrvatska šumama gospodari održivo, jer se seče 70 % prirasta, što je rezultat nasleđa, kao i strukture vlasništva.

U šumama Gorskog kotara kulminira napad potkornjaka gde postoji opasnost od uništenja i devastacije šuma smrče. Procene govore da bi to moglo ugroziti oko 30% svih goranskih šuma, a na području Čabra ugroženo je više od pola svih šumskih sastojina. Nužno je uskladiti pristup zaštite okoline, a nova vlada mora donositi razvojne planove jer nedostaju neki strateški dokumenti, rekao je profesor Tikvić.

Rosana Šimunović

godine, tek svaka 18. firma u zemlji bavi se proizvodnjom, dok 'cvetaju' uslužne delatnosti, pa je sve više kladionica, restorana, frizerskih i drugih salona...

U PKS kažu da je država usvojila Strategiju za razvoj malih i srednjih preduzeća, preduzetništva i konkurentnosti za period od 2015. do 2020. i da je predviđena izmena pojedinih zakona, čime bi se omogućilo smanjenje troškova poslovanja.

– Planirano je i smanjenje parafiskalnih nameta kojih ima više od 100 čime bi država stimulatino uticala na sve koji se odlučuju za proizvodnju. Akcionim planom je, takođe, predviđeno smanjenje sive ekonomije, jer nelojalna konkurencija obeshrabrujuće deluje na sve koji žele da započnu biznis, a pogotovo onih koji žele nešto da proizvode – kaže sekretar Sektora za preduzetništvo u PKS Branislava Simanić.

– Država je 2016. proglasila Godinom preduzetništva i pokrenula 33 različita programa. Potrebno je u narednom periodu još da podignemo nivo finansiranja proizvodnih delatnosti i putem alternativnih izvora finansiranja, ne samo kroz bankarski sektor - rekla je Simanić Tanjugu i poručila da će Vlada Srbije, Ministarstvo privrede i PKS napraviti još stimulatinniji ambijent za proizvodnju.

Preduzetnik treba da ima poslovnu ideju, dodala je, a obaveza je države da finansijski pomogne realizaciju, pre svega kroz biznis planove i besplatne usluge. U Mreži za poslovnu podršku Tanjugu je rečeno da u ukupnoj strukturi od 92.000 privrednih društava u Srbiji, koja predaju završne finansijske izveštaje, tek se svaka 17. ili 18. firma bavi proizvodnjom.

– Ulaganje u proizvodnju u osnovi je skupo, zato što se se u otvaranje jednog proizvodnog pogona ulaže između dve i po do četiri godine da bi tek nakon tog perioda počeo da donosi stabilne prihode, vraća uloženi novac i pravi neku dobit – objašnjava direktor Mreže za poslovnu podršku Dragoljub Rajić.

Upozorava da Srbija ima problem sa spoljnotrgovinskim deficitom upravo zbog nedovoljne proizvodnje, ali isto tako kaže i da taj nivo proizvodnje nije dovoljan da finansira celokupan sistem države.

On objašnjava da u strukturi naših izvoznika, od oko 1.800 firmi koje imaju plasman, više od 40 odsto plasira proizvodnju u izvoz, od čega 82 odsto izvozi u zemlju bivše Jugoslavije, tako da tek 400

ili 500 kompanija plasira robu dalje u zemlje EU i na druga svetska tržišta. Dodaje i da u EU od ukupnog broja malih i srednjih preduzeća broj izvoznika se kreće od 11,5 do 12 odsto, dok je u Srbiji to tek 4,4 odsto, objavljeno je na portalu SVEVESTI.

Veliki uvoz biomase i peleta iz SAD-a podstakao je studiju i polemike!

Nedavno objavljena studija Evropske komisije vezano za održivost, bioenergiju te zakonske predloge za LULUCF, a koji bi ubrzo trebali da postanu deo buduće energetske politike EU, izazvala je oštru reakciju Evropskog udruženja za biomasu (AEBIOM) koji je uputio Komisiji radni materijal sa predlogom izmena, a sazvan je i sastanak svih odgovornih poverenika u cilju rasprave pre konačnih odluka. U posebnom fokusu našla se Studija Uprave za okolinu (DG ENVI) upravo o posledicama za okolinu povećane zavisnosti EU-a o biomasu za energiju koja se uvozi iz SAD-a.

Severna Amerika naime poslednjih godina postaje ključni dobavljač biomase za EU, a isto se odnosi i na uvoz peleta. AE-BIOM smatra da su predložene opcije poprilično ekstremne te nose niz ekoloških rizika. Između ostalog, AEBIOM se zalaže za kaskadni sistem i održivu upotrebu već postojećih resursa iz EU. Sastanku se dosad odazvalo nekoliko Opštih Uprava EK, dok je autor studije, Uprava za okolinu (DG ENVI), nekoliko puta odbila sastanak. CROBIOM – Hrvatsko udruženje biomase je, kao punopravni član AEBIOM-a, pozvao da deluje na dopuni predloga izmena. Spornu studiju EK možete pogledati na <http://www.aebiom.org>

Domaći proizvođači nameštaja od masivnog drveta najčešće proizvode po tuđem dizajnu

Najveći izvoznici nameštaja od masivnog drveta proizvode i izvoze nameštaj na bazi uzoraka, crteža i tehničkih

dokumentacije dobijene od njihovih kupaca iz inostranstva, tvrde u PKS. Ovakva orijentacija je najčešće rezultat zahteva inostranih kupaca koji u najvećem broju slučajeva predstavljaju veletrgovce nameštaja koji imaju razvijene sopstvene kanale prodaje i za koje proizvodi proizvođača iz Srbije predstavljaju dopunu njihovog asortimana. Sa druge strane najveći broj domaćih proizvođača nameštaja od masivnog drveta nema svoje stalno zaposlene dizajnere već ih angažuju po potrebi. Postoje i proizvođači koji se prilikom razvoja programa proizvodnje opredeljuju na kopije ili modifikacije tuđih dizajnerskih rešenja.

Mali broj proizvođača ima razvijene sopstvene modele proizvoda. Proizvodi koji su razvijeni u domaćim privrednim društvima u najvećem broju slučajeva se prodaju na domaćem tržištu i na tržištima zemalja u okruženju.

Modeli takvih proizvoda su uglavnom starosti od 5 do 10 godina što po-

JESEN STIŽE

HUSQVARNA 135*

Lagana i efikasna testera, idealna za kućevlasnike koji zahtevaju testeru laganu za startovanje i jednostavnu za upotrebu.

Regularna cena: 34.900,- RSD

30.900,- RSD

Akcijska cena

POPUST

POKLON

VODILICA
Vrednost poklona:
2103,-RSD

*Izaberite jedan od 2 akcijskih modela Husqvarna testera: H236, H135 i ostvarite popust i poklon.

HUSQVARNA 445II*

Druge generacija snažne svestrane testere za ljude koji cene profesionalne kvalitete. Olakšano startovanje sa još laganijim potezom, flip-up preklopni čepovi rezervoara su takođe deo standardne opreme.

Regularna cena: 49.900,- RSD

45.900,- RSD

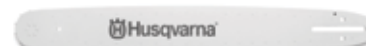
Akcijska cena

POPUST

*Izaberite jedan od 10 akcijskih modela Husqvarna testera: H435II, H440, H445II, H450II, H460, H555, H365, H562XP, H372XP i H390XP.

HUSQVARNA VODILICE

HUSQVARNA .325" VODILICA

15" .325" 1,3 mm
Regularna cena: 3.351,- RSD

2.830,- RSD
Akcijska cena

HUSQVARNA .325" VODILICA

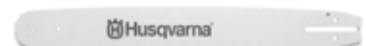
18" .325" 1,3 mm
Regularna cena: 3.567,- RSD

3.010,- RSD
Akcijska cena

HUSQVARNA 3/8" VODILICA

18" 3/8" 1,5 mm
Regularna cena: 3.900,- RSD

3.290,- RSD
Akcijska cena

HUSQVARNA 3/8" VODILICA

18" 3/8" 1,5 mm
Regularna cena: 3.900,- RSD

3.290,- RSD
Akcijska cena

APATIN Eko Prem 025/772-112,
ARANĐELOVAC Farmer Profi 034/720-950,
BAČKA PALANKA Europrima 021/630-2442,
BAJINA BAŠTA Joma 031/865-418,
BEČEJ Protechnic 021/691-7548,
BEOGRAD Valhall 011/3067-088,
BEOGRAD-BORČA Sekač 064/296-1081,
BEOGRAD-SREMČICA Nexico 011/252-6806,
BEOGRAD-ZEMUN Lombardini 011/2193-020,
BEOGRAD-OBRENOVAC Sanja 011/872-2937,
BEOGRAD-RAKOVIĆA Hako S 011/2331-999,
BOŽEVAC Minimotor 012/281-190,

BRUS Tri-D 037/826-051,
ČAČAK Tomos Husqvarna 032/334-042,
G. MILANOVC Neven Komerc 032/716-530,
IVANJICA Husqvarna 032/664-691,
JAGODINA Sanja 035/224-118,
KOVIN MM Hq 013/745-950,
KRAGUJEVAC Magy Trade 034/330-362,
KRALJEVO Agromotormer M 037/441-633,
LAZAREVAC Šuma Bašta 011/8111-303,
LEPOSAVIĆ Agromehanizacija 028/832-36,
LEŠKOVAC Yowex 016/216-210,

LOZNICA Dolmar Trade 015/892-566,
NEGOTIN Benasi 019/542-812,
NIŠ Poljmarket 018/544-160,
NOVI SAD Čavić&Prof 021/419-104,
PARAČIN Dragan 035/611-020,
035/567-453,
PANČEVO Avala Promet 013/332-017,
POŽEGA Šaptović 031/721-223,
PRIJEPOLJE Tomos 033/715-834,
RAŠKA Gorenje Muta 036/739-900,
S. MITROVICA Varmeda Promet 022/625-087,
STARA PAZOVA Valhall 022/366-300,

SUBOTICA Heto Hardi 024/551-450,
SURDULICA Mitov 017/813-258,
TOPIOLA In Alati 064/301-8690,
UŽICE Joma 031/515-445,
VALJEVO Agromehanika 014/233-960,
VELIKA PLANA Donić 026/515-200,
VRANJE PC Husqvarna 069/295-0926,
VRŠAC Trgokomerc 013/2830-250,
ZAJEČAR Banija 019/427-714,
ZRENJANIN Moto Dane 023/515-203

www.husqvarna.com/rs
VREME TRAJANJA AKCIJE OD 11.08. - 31.10.2016.

Husqvarna
READY WHEN YOU ARE

kazuje da je tempo razvoja vlastitih programa proizvodnje veoma spor, tvrde u OKS.

Rasprave o budućnosti drvne industrije. Objavljena Studija o kaskadnoj upotrebi drveta

Politika promocije kaskadne upotrebe drveta dobila je i svoj okvir u obliku dokumenta, odnosno studije o optimiziranoj kaskadnoj upotrebi drveta. Valjalo bi razmotriti u kojem će smeru ovaj značajan dokument voditi drvoprerađivačku industriju, posebno dobijanje energije iz drveta. Pojam kaskadno definiše se kao korišćenje resursa uz najveći učinak, uz upotrebu ostataka i recikliranih materijala sa ciljem proširenja ukupne raspoloživosti biomase. U konkretnom slučaju to znači da se drvo mora najpre preraditi u proizvod te, u slučaju višestepene kaskade, koristiti najmanje još jednom pre nego se preradi u materijal ili energiju. Među rezultatima provedene kvantitativne analize podataka, izdvaja se nekoliko značajnih područja gde je moguće postići veću efikasnost. Pilanska industrija sa 82,4 mil. m³ je najveći snabdevač neprerađenih kvalitetnih resursa sa potencijalom za kaskadno korišćenje drveta. U studiji je analizirano i područje energetske upotrebe drveta, u kojem takođe postoji značajan prostor za poboljšanje doprinosa, s obzirom da se deo koristi kao primarna biomasa. Međutim, naglašava se da proizvodnja energije iz drveta ima i prednosti, poput iskorišćavanja nekvalitetnih drvnih sortimenata. Primarni cilj studije bio je istražiti mogućnosti kaskadne upotrebe, procijeniti njegove ekološke i društveno-ekonomske učinke, identifikovati prepreke te predložiti mere za njihovo prevladavanje kako bi kreatori politika i učesnici lanca vrednosti mogli donositi prave odluke vezane uz tu temu.

Drvoprerađivači i šumari ugovaraju količine tehničke oblovine za narednu godinu

Imajući u vidu činjenicu da u Srbiji postoji 668 aktivnih privrednih društava koja se bave pilanskom preradom drveta kao i 341 preduzetnik može se zaključiti da javna preduzeća šumarstva sa svojom godišnjom proizvodnjom tehničke oblovine neće moći da zadovolje potrebe svih registrovanih

prerađivača. U ovakvim uslovima politika prodaje tehničkog drveta po principu "da svi prerađivači budu podjednako nezadovoljni" značajno otežava ne samo prodaju drveta već produžava agoniju brojnih malih privrednih društava koja sa zebnjom iščekuju kraj svake poslovne godine kada se raspisuje javni poziv za ugovaranje količina za narednu godinu u smislu da li će i koliko dobiti drvne sirovine. Mogućnost da konkurišu za snabdevanje drvnom sirovinom kod javnih preduzeća šumarstva je važna za veliki broj malih privrednih društava posmatrano sa socio-ekonomskog aspekta posebno u sredinama koje su bogate šumama. U uslovima kada za stanovništvo, u brojnim sredinama koje su bogate šumom, drvo predstavlja jedini izvor prihoda ovakva politika prodaje drveta je opravdana. Drugim rečima, to znači da su javna preduzeća suočena s jedne strane sa sve izraženijim zahtevima "velikih" prerađivača za dodatnim količinama drvne sirovine, a s druge strane i sa zahtevima malih prerađivača da i oni imaju pravo na određene količine sirovine. U takvim uslovima politika prodaje tehničke oblovine u Srbiji nalazi se šahovskim terminom rečeno u "pat poziciji". Pritom, u stručnoj javnosti, a i u vođenju šumarske i ekonomske politike ne postoji usaglašenost kako prevazići ovakvo stanje... JP Srbijašume najavljuje novu metodologiju prodaje trupaca koja će eksperimentalno startovati već naredne godine.

Sa stanovišta izvoza i konkurentnosti nepovoljna struktura drvoprerađivačkih firmi

Danas se u Srbiji najveći broj preduzeća u oblasti prerade drveta bavi proizvodnjom rezane građe (668), a slede firme koja se bave proizvodnjom građevinske stolarije (434) i ostalih proizvoda od drveta (415). Najveći broj privrednih društava u oblasti proizvodnje nameštaja, klasifikovan je u kategoriju proizvodnja ostalog nameštaja (419), a slede firme koja se bave proizvodnjom kancelarijskog (199) i kuhinjskog nameštaja (106). Posmatrano po veličini, najzastupljenija kategorija privrednih društava i u preradi drveta i u proizvodnji nameštaja su mikro i mala preduzeća. Učešće srednjih i velikih privrednih društava je veoma malo, u preradi drveta 5%, a u proizvod-

nji nameštaja svega 3%. Ovakva struktura privrednih društava je relativno nepovoljna sa stanovišta izvozne konkurentnosti i njihovih pozicija na glavnim izvoznim tržištima.

Analiza podataka o broju privrednih društava u odnosu na njihovu delatnost i prostorni raspored pokazuje da je ukupan broj društava koja se bave primarnom preradom drveta izuzetno veliki i da postoji značajna neusklađenost njihovog kapaciteta i rasporeda sa proizvodnim potencijalima šuma. U nekim regionima su instalirani kapaciteti primarne prerade drveta za koje je u visokom procentu sirovinu neophodno obezbediti dovoženjem sa udaljenošću i preko 300 kilometara.

MEBOR prerasta u važnog evropskog proizvođača pilanskih tehnologija

Porodično vođena slovenačka firma MEBOR, poznata po proizvodnji horizontalnih pila, širi svoju paletu proizvoda i staje uz bok najvažnijim evropskim dobavljačima pilanskih tehnologija.

- Imamo dobru konjunkturu u jugoistočnoj Evropi i slobodno možemo reći da MEMOR beleži veliki rast prodaje na ovom tržištu - rekao je Boris Mesec, vlasnik i direktor ove firme, dodajući da MEMOR ima do danas preko 300 instaliranih pila u Slovačkoj te preko 200 u Austriji, a u Evropi je MEBOR prisutan u Nemačkoj, Francuskoj, Poljskoj te značajno u zemljama JIE. - Prošle godine je prodaja u Rusiji stala, no u poslednje vreme znatno ulažemo u inovacije i to se isplatilo, jer prodajemo i na druge kontinente. Sada isporučujemo i linije za tanku oblovinu i rešenja za transport. MEBOR nije više samo proizvođač pila, nego nudimo celovita rešenja za pilansku proizvodnju različitih kapaciteta - dodaje Mesec. Važan iskorak se dogodio prošle godine kada je MEBOR promenio izgled svojih tehnologija, uveo nove nijanse boja te unapredio marketinške materijale i identitet firme. - Ostvarujemo godišnji rast između 10 i 15 posto, a otvaraju nam se i nova tržišta, rekao je Simon Mesec, rukovodilac odeljenja prodaje i marketinga. Najprodavanija mašina je HTZ 1200 PLUS, a u MEBORU su ponosni na mnogobrojne inovacije koje ubrzavaju proces rezanja te dovode do značajnih ušteda. - Uvođenje CNC tehnologije dovelo je do znatno bržeg i preciznijeg merenja, čime je celi proces skraćen i MEBOR se našao u prednosti u odnosu na konkurenciju - zaključio je Simon Mesec.

Matis

Oseti razliku!

www.matis.rs

MATIS GROUP je kompanija iz Ivanjice koja pod svojim okriljem ima četiri firme za proizvodnju nameštaja. Matis-proizvodnja pločastog nameštaja, Matis Mebl-proizvodnja tapaciranog nameštaja, Matis Wood- proizvodnja nameštaja od masiva i MatiSan - proizvodnja dušeka i jastuka.

Najveća snaga svake kompanije su njeni zaposleni, a zaposlene kompanija Matis čini stručan, obrazovan i kvalifikovan kadar, preko 1000 mladih ljudi prosečne starosti 30 godina. Svi oni imaju zajednički cilj, razvoj kompanije i liderska pozicija u regionu.

Osnovne karakteristike Matis proizvoda su: vrhunski kvalitet, savremeni dizajn, funkcionalnost i izuzetno pristupačne cene. O vrhunskom kvalitetu Matis proizvoda svedoče i atesti proizvoda sa najvećom mogućom ocenom Q1, dobijenom od strane Šumarskog fakulteta u Beogradu.

Matis Matis Mebl Matis Wood MatiSan

54. Sajam nameštaja
Hala 2 i Hala 4
od 08. do 13. novembra

10%

POPUST NA KOMPLETNU SAJAMSKU PONUDU!

Dobitnik nagrade za kvalitet na Beogradskom sajmu nameštaja.

Na 52. međunarodnom Sajmu nameštaja u Beogradu, Matis GROUP je dobila prestižnu nagradu za kvalitetan proizvod - Zlatni ključ, za ugaonu garnituru Style, proizvođača Matis Mebl. Pored Zlatnog ključa žiri je Matis GROUP-i dodelio i Diplomu za kvalitetan ukupan nastup estetskog izloga izložbenog prostora.

NATUZZI EDITIONS

Bogata ponuda Matis nameštaja, koja broji preko 1200 artikala, upotpunjena je ekskluzivnim kožnim garniturama renomiranog proizvođača, koje su sada dostupne i u okviru Natuzzi Editions salona u Kragujevcu, Beogradu i Novom Sadu.

Regionalni lider

Sa vizijom da bude regionalni lider u proizvodnji i kvalitetu, kompanija MATIS GROUP u Srbiji ima 25 maloprodajnih salona MATIS nameštaja i preko 150 distributera. Izvoz je organizovan preko sopstvenih firmi u zemljama u okruženju, u kojima Matis ima 5 salona nameštaja i distributera u 14 zemalja Evrope.

Posetite naše salone širom Srbije: Beograd, Niš, Novi Sad, Gornji Milanovac, Loznica, Požega, Prijepolje, Ruma, Šabac, Užice, Valjevo, Aranđelovac, Priboj, Svilajnac, Kikinda, Bor, Trstenik, Subotica, Kruševac, Čačak, Ivanjica.

Jubilej obeležen svečano

Sve je počelo sada već daleke 1956. godine.

Na inicijativu tadašnjeg dekana Šumarskog fakulteta **prof. dr Milutina Kneževića** i **prof. dr Dušana Oreščanina** koji je u to vreme obavljao dužnost pomoćnika ministra privrede NR Srbije za oblast drvne industrije, 10. septembra 1956. godine Savet Šumarskog fakulteta je usvojio Statut Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu kojim su formirana dva odseka:

- Šumarski odsek i
- Drvno-industrijski odsek.

Narodna skupština Republike Srbije donela je 12. oktobra 1956. godine odluku o usvajanju Statuta Šumarskog fakulteta kojom je i formalno potvrđeno postojanje Šumarskog i Drvno-industrijskog odseka.

Daleke 1956. godine Šumarski fakultet je raspolagao skromnim učioničkim i vežbaoničkim prostorom: svega 4 predavaonice i 8 vežbaonica. Ipak to nije bila prepreka da se uz odgovarajuću organizaciju obavlja nastava na oba odseka. I pored skromnih uslova njegovi osni-

U sredu 12. oktobra 2016. godine na Šumarskom fakultetu u Beogradu svečano je obeležen jubilej – 60 godina od osnivanja Drvno-industrijskog odseka ovog fakulteta.

Svečanosti je pristustvovalo desetak privrednika, nastavnici i saradnici fakulteta koji su u penziji, predstavnici akademske zajednice sa Univerziteta u Beogradu, zatim studenti prve generacije upisane na Drvno-industrijski odsek 1956. godine kao i sadašnji studenti na Odseku za tehnologije, menadžment i projektovanje nameštaja i proizvoda od drveta.

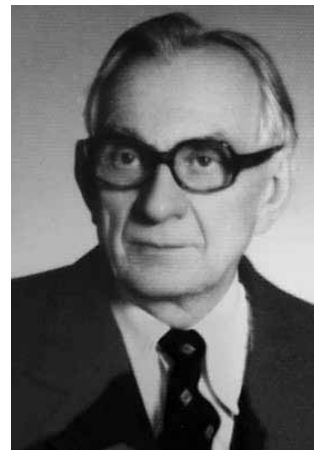
vači i svi drugi koji su u tom procesu učestvovali imali su ogroman entuzijazam i veru da osnivanjem Drvno-industrijskog odseka čine najbolju stvar za svoju zemlju, njenu privredu, struku i nauku.

Paralelno sa aktivnostima na osnivanju i otpočinjanju rada Drvno-industrijskog odseka, radilo se i na definisanju njegove organizacione strukture.

Najznačajniji segment u tom pogledu predstavljale su njegove katedre. Statutom iz 1956. godine organizacionu strukturu Drvno-industrijskog

Prof. dr Milutin Knežević
(1906-1977)

Prof. dr Dušan Oreščanin
(1910-2007)

odseka sačinjavalo je ukupno 5 katedri od čega su dve katedre predstavljale zajedničke katedre sa Odsekom za šumarstvo (Katedra iskorišćavanja šuma i Katedra ekonomike šumarstva i drvne industrije), a tri katedre su osnovane samo za potrebe Drvno-industrijskog odseka (Katedra primarne prerade drveta, Katedra šumske hemijske tehnologije i Katedra finalne prerade drveta).

Prvi Nastavni plan Drvno-industrijskog odseka obuhvatio je materiju koja je izučavana kroz 33 predmeta sa 33 do 36 časova predavanja i vežbanja nedeljno. Po navedenom planu uveden je i strani jezik.

Ispiti su polagani usmeno po odgovarajućem redosledu. Diplomski rad je obuhvatao materiju jednog stručnog ili naučnog problema u vidu pismene obrade.

Prvu generaciju studenata koji su se upisali na Drvno-industrijski odsek u školskoj 1956/57 godini sačinjavalo je 28 studenata. Prvi diplomirani inženjer drvne industrije u bivšoj SFR Jugoslaviji bio je **Tomislav Dimitrov** koji je diplomirao krajem 1960. godine na Drvno-industrijskom odseku u Beogradu. U broju od 14. januara 1961. godine dnevni list "Politika" donosi natpis u kojem se kaže: da su na svečanoj promociji koja je bila januara 1961. godine promovisani prvi inženjeri Šumarskog fakulteta – Odseka za drvnu industriju i navodi njihova imena sa fotografijama.

Pored **Tomislava Dimitrova** navedeni su i **Slavko Jančević** i **Slavoljub Krstić**.

Najveću podršku izvođenju nastave na novoformiranom odseku pružio je Odsek za šumarstvo čiji su nastavnici, posebno na nižim godinama studija, nesebično pomagali u procesu izvođenja nastave za one predmete koje su predavali i na svom odseku. Za nekoliko predmeta nastavu su izvodili i nastavnici sa drugih fakulteta.

U školskoj 1957/58 godini doneti su novi nastavni planovi na oba odseka Šumarskog fakulteta tako da su no-

O istorijatu i 60 godina od osnivanja Drvno-industrijskog odseka govorili su prof. dr Zdravko Popović i prof. dr Branko Glavonjić

vim nastavnim planovima posebno za Odsek za šumarstvo, a posebno za Drvno-industrijski odsek postavljene osnove i za drvno-industrijsku struku kao posebnu struku.

Tokom proteklih 60 godina svoje istorije odsek je pratio promene u društvu i potre-

U ime privrednika jubilej je čestitao Gradimir Simijonović

Uspomene na jubilej i 60 godina od osnivanja Drvno-industrijskog odseka, evocirali su Tomislav Dimitrov, prvi diplomirani inženjer drvne industrije u bivšoj Jugoslaviji, koji živi u Zagrebu, i Miloš Galečić

kao reprint: 74 udžbenika, 49 skripti, 44 praktikuma i zbirki zadataka i 6 monografija.

U godini obeležavanja ovog jubileja izdata je posebna monografija posvećena osnivanju i razvoju Drvno-industrijskog odseka u kojoj su predstavljene domaćoj i inostranoj stručnoj i ostaloj javnosti sve najznačajnije činjenice o osnivanju i razvojnom putu Drvno-industrijskog odseka iskazujući na taj način dužno poštovanje prema njegovim osnivačima i generacijama prethodnih nastavnika i

be struke menjajući i prilagođavajući svoj naziv, nastavne planove i studentske programe potrebama drvne struke i zahtevima vremena.

U periodu od 1956. do 2016. godine na prvu godinu studija na ovom odseku upisano je ukupno 12.580 studenata od čega 8.250 studenata kao redovni i 4.330 kao vanredni ili samofinansirajući studenti.

Za proteklih 60 godina na odseku je diplomiralo 1.873 studenta što uz 6 strukovnih inženjera, 35 master inženjera, 10 specijalista, 80 magistara nauka, 78 doktora nauka, preko 5 hiljada bibliografskih jedinica i na stotine projekata predstavlja impozantan naučni i stručni potencijal sa kojim se ponosimo. U periodu 1956-2016. godina na odseku je napisano i objavljeno prvi put ili

saradnika. A njih je za ovih 60 godina bilo 73 što je, zajedno sa sadašnjih 31 nastavnikom, asistentom i saradnikom u nastavi i 10 stručnih saradnika i laboranata, predstavljalo i danas predstavlja glavnu pokretačku snagu ovog odseka.

Svaka generacija nastavnika i saradnika dala je, u manjoj ili većoj meri, svoj doprinos razvoju ovog odseka zadužujući tako sve nas koji danas radimo na Odseku za tehnologije, menadžment i projektovanje nameštaja i proizvoda od drveta da nastavimo njihovu misiju i dela i trasiramo najbolji mogući put za njegov dalji razvoj.

Prof. dr Branko Glavonjić,
*Predsedavajući Veća odseka
za tehnologije, menadžment i
projektovanje nameštaja
i proizvoda od drveta*

PIŠE: prof. dr. Vladislav Zdravković

Vintorg je patentirana tehnologija koja predstavlja relativno novu vrstu modificiranog drveta zasnovanog na tehnologiji ekspaniranja drveta putem mikrotalasa (slika 1), impregnacije lepkom, i otvrdnjavanja lepka pod pritiskom. Promenom režima tretmana mikrotalasima i pažljivim izborom lepka, moguće je proizvesti kompozit na bazi drveta koji potpuno odgovara zahtevima naručioaca. *Vintorg* liči na prirodno drvo, ali ima veću čvrstoću, povećanu trajnost, ujednačenija svojstva, bolju dimenzionu stabilnost, i otpornost na napad gljiva i insekata. O tome smo već pisali ranije (Zdravković, *DRVOtehnika* br. 17, 2008).

Slika 1: Komora za tretman drveta mikrotalasima velike snage

Fotografije: arhiva autora

Ovom vrstom modifikacije drveta se postiže bolji odnos čvrstoća-težina nego kod netretiranog drveta iste vrste (poboljšanje je u rasponu od 50-200%, zavisno od vrste drveta), bolja dimenziona stabilnost u uslovima promenljive vlažnosti i poboljšava se kvalitet lepljene veze. Ovo sve zajedno omogućava da se od ovako modificiranog drveta ostvare mali poprečni preseki, uz dovoljnu čvrstoću stolarske veze.

Na primeru baštenske stolice i stočića za restorane može se videti novi koncept projektovanja, konstrukcije i izrade stolice od modificiranog drveta *Vintorg* (koncept je razrađen od strane tima dizajnera i naučnika iz Australije). Osnovna karak-

Upotreba modificiranog drveta

teristika ovog koncepta je primena malih poprečnih preseka 25x25mm koji ipak obezbeđuje dovoljnu čvrstoću stolarske veze, što do sada nije bilo moguće. Konkurencija ovakvim proizvodima su stolice i stolovi od aluminijumskih ili prohrumskih cevi ili plastične stolice.

Stolice napravljene od modificiranog drveta *Vintorg* ne mogu po ceni da budu konkurentne stolicama od plastike ili aluminijuma, čija cena je od 5 do 10 US\$, ali su isto lake i elegantne zbog malog preseka nogu i naslona, dubinski su obojene, povećana im je površinska tvrdoća i ne zahtevaju nikakvo održavanje, u smislu bojenja i lakiranja. Svi zahtevi za ovaj tip nameštaja su usklađeni sa standardima EN 581 i BS 4875. Ovakav tip stolica mora da bude lagan, da se mogu slagati jedna na drugu - što olakšava često unošenje i iznošenje a da istovremeno izdrži teške uslove eksploatacije u restoranima (slika2)

Slika 2: Izgled lake stolice od modificiranog drveta *Vintorg*

Koncept

Koncept konstruisanja stolice od modificiranog drveta *Vintorg* uslovljen je samim karakteristikama materijala. Usvojeni poprečni presek 25x25mm je rezultat prethodne simulacije metodom konačnih elemenata (FEM) uz pomoć računara. Simulirano je dejstvo četiri sile na polovinu stolice (da bi se skratilo vreme proračuna), i to sile koje deluju na spojeve sa strane, spreda i otpozadi. Ovakav simulacioni model naravno nije tačan, jer se ni karakteristike materijala ni čvrstoće spoja ne mogu sa sigurnošću predvideti, ali daje korisne rezultate i umanjuje troškove izrade fizičkog prototipa.

Modifikovano drvo *Vintorg* nije ujednačeno po svojim karakteristikama (kao što nije ni sam polazni materijal), zbog čega se moraju ispuniti neki specifični uslovi:

- Mora se postići poboljšanje odnosa čvrstoća-težina za najmanje 50%, što je postignuto na primeru jasena;
- Kako je porast čvrstoće povezan sa površinskim karakteristikama elemenata veze u lepljenom spoju (tradicionala veza čep-žljeb), gde dolazi do koncentracije naprezanja u lepljenom spoju, mašinska obrada elemenata se vrši pre modifikacije, da se ne bi narušila mikrostruktura modificiranog drveta;
- Mali poprečni presek elemenata stolice od 25x25mm se konpenzuje time što se ovako modifikovano drvo mnogo bolje lepi od netretiranog drveta, uz primenu epoksidne smole.

Vintorg: Primer lakih stolica za restorane

Zatezne sile u žljebovima će biti različite ako se karakteristike površina koje se lepe poremete mašinskom obradom, jer ni sam materijal nije potpuno ujednačen. Da bi se površinske karakteristike lepljenih spojeva očuvala, poprečni presek se formira pre modifikacije a žljebovi se takođe izrađuju pre modifikacije. Poprečni presek elemenata može da bude formirana samo mašinskom obradom (na četvostranoj rendisaljci) ili i primenom pritiska prilikom polimerizacije lepka, tako da se mogu dobiti i drugi poprečni preseki osim četvrtastog. Čep se izrađuje posebno i ubacuje prilikom sklapanja (slika 3). Ovakva lepljena veza je sigurno manje čvrsta od tradicionalne mašinske veze čep-žleb, ali uz poboljšana svojstva samog lepljenog spoja kod modifikovanog drveta i ovakav „labavi” spoj ima dovoljnu čvrstoću uz maksimalnu moguću površinu lepljenja. Prorezi na krajevima su otvoreni a u sredini su izrađeni skroz kroz element.

Slika 3:
Razrada koncepta lake stolice
(otvoreni i zatvoreni spoj sa
umetnutim čepom)

Slika 4:
Izgled otvorenih
žljebova sa
umetnutim
čepom

Primenjen je modularni princip koji pojednostavljuje proizvodnju i sklapanje stolica i stočića. Sve komponente su istog četvrtastog poprečnog preseka 25x25mm, sa otvorenim žlebom na krajevima a svi čepovi su isti i izrađuju se posebno (slika 4). Na primer, prednji zadnji nosač sedišta stolice je isti kao i delovi naslona. Kod stolice bez naslona su primenjene samo četiri komponente, od kojih se dve upotrebljavaju i za stolice sa naslonom. Ram stočića ima samo tri različite komponente.

Vrlo bitno za ovu vrstu nameštaja i njegovu eksploataciju, pored njegove čvrstoće, otpornosti na mehanička opterećenja i atmosferili je njihova mala težina i način njihovog slaganja prilikom čestog premeštanja. I za stolove i za stočiće to je rešeno kako je prikazano na slikama 5 i 6.

Slika 5:
Rešenje slaganja
stolica prilikom
premeštanja i
odlaganja

Slika 6:
Rešenje slaganja
stočića prilikom
premeštanja i
odlaganja

Modifikovano drvo Vintorg otvara nove mogućnosti u dizajnu nameštaja malih poprečnih preseka, koji su omogućeni poboljšanjem odnosa čvrstoća-težina, mogućnošću dubinskog bojenja drveta, poboljšanom trajnošću i poboljšanom afinitetu prema lepku. Iako cenovno ovakva vrsta modifikacije nije konkurentna u odnosu na metal i plastiku, ona pruža mogućnost da se istakne sve ono što je kod drveta lepo, uz eleganciju i praktičnost koju pruža laka konstrukcija. Ovom metodom moguće je u toku presovanja postići i savijene forme i druge preseke osim četvrtastog, što još više daje slobodu dizajnerima nameštaja koji bi ovakav proizvod upotrebljavali. ■

PIŠE: dr Miladin Brkić

Sakupljena i grubo usitnjena sirova biomasa mora privremeno da se skladišti pod nadstrešnicu. Sadržaj vlažnosti može da iznosi od 10 do 68% ATRO (10 do 40% VB-vlažne baze), u šumskoj biomasi i veći. Usitnjenost sirovine je uglavnom neujednačena i može da bude od nekoliko milimetara do nekoliko santimetara. Čips je najkrupniji (duž/šir. 15 do 50 mm, deb. 3-7 mm), strugotina je srednje veličine (duž. 1 do 30 mm, deb. 1 do 1,5 mm) i piljevina je najsitnija (duž. 1 do 5 mm). Sirovina preko 14% VB mora da se suši. Pre sušenja sirovinu treba usitniti i ujednačiti na grubim mlinovima čekićarima, da bi se što ravnomernije osušila. Na mlinu je postavljeno sito za ujednačavanje sirovine. Usitnjena sirovina hvata se u ciklon i usmerava se na sušaru. Sušare za krupnije seckanu sirovinu su trakaste (sa perforiranim trakama) i rotopneumatske (tzv. rotacioni dehidratori sa lopaticama unutar plašta i ispunom), a za piljevinu roto i vertikalno pneumatske sušare (cevnata izvedba). U drvnjoj sirovini treba da se postigne sadržaj vlage 8 do 12% VB, a u poljoprivrednoj 10 do 14% VB. Da bi se postigle ujednačene izlazne vlage sirovine preporučljivo je sortirati ulaznu sirovinu na prijemnoj deponiji po grupama vlaga (14-19, 20-26, 27-33 i više od 34%) ili homogeno izmešati sirovinu raznih vlaga. Temperature vazduha ili gasova za sušenje mogu da iznose od 100 do 350°C, s tim da temperature sirovine ne pređe 200°C, što se reguliše vremenom zadržavanja sirovine u gasovima za sušenje. Fluidne sušare mogu da suše sirovinu (piljevinu) sa početnim sadržajem vlage 75% ATRO (43% VB). Vlažnost sirovine na izlazu treba da bude najviše $15 \pm 1\%$

ATRO ($13 \pm 1\%$ VB). Posle sušenja sirovina se usitnjava na finim mlinovima.

Presuva biomasa se, takođe, teško presuje, pa je potrebno sirovinu prethodno kondicionirati (ovlažiti) na 10 do 14% VB. Kondicioniranje je ponekad preduslov za dobro sabijanje sirovine u pelete. Pravilno kondicioniranje pridonosi adhezivnim procesima na površini čestica sirovine, čime se poboljšava kvalitet peleta, odnosno povećava se čvrstoća ili smanjuje abrazija. Kondicioniranje može da se definiše kao proces pripreme sirovine za peletiranje uz korišćenje toplote, vode i pritiska tokom određenog vremena, pri čemu se ona dovodi u fizičko stanje koje olakšava njeno zbijanje. Voda se može dodati u obliku tečnosti ili pare pod određenim pritiskom. Kondicioniranje povećava učinak proizvodnje, a istovremeno utiče na kvalitet proizvedenih peleta. Kondicioniranjem se menja udeo vlage u materijalu, a ona je jedan od glavnih pokretača procesa koji utiču na kvalitet peleta. Veća vlaga smanjuje trenje tokom peletiranja što dovodi do manje nasipne mase peleta, ali i do manje potrošnje energije tokom peletiranja. Veća vlaga materijala, takođe, smanjuje gustocu peleta, a povećava čvrstoću. Dodavanje toplote i vode utiče na komponente u sirovini kao što su celuloza, lignin ili skrob i belančevine, aktiviranjem njihovih vezivnih osobina. Pri kondicioniranju je najbolje koristiti suvo zasićenu paru pod pritiskom od 5 do 10 bara, temperature približno 150 do 180°C. Pre ulaska u kondicioner pritisak pare redukuje se na 1,5 do 3 bara, pri čemu temperatura pare pada, a oslobođena toplota čini

Fluidna sušara

paru pregrejanom. Tretmani parom na visokoj temperaturi pokazali su intenzivan učinak na hemijski sastav i gorive osobine biomase. Vreme kondicioniranja zavisi najviše o hemijskim osobinama sirovine i njenoj mogućnosti upijanja vode. Ukoliko se primenjuje produženo kondicioniranje važno je neprekidno mešanje sirovine, pa je za to najpraktičnija kondicioner-mešalica. To je važno zbog upijanja vode i, takođe, da ne bi došlo do slepljivanja materijala u kondicioneru.

Detaljnija objašnjenja upotrebe peletiranih i briketiranih biogoriva možete naći u nedavno objavljenoj knjizi *Razvoj i opremanje pogona za peletiranje i briketiranje biomase* čiji su autori dr Miladin Brkić i msc. Zorica Gluvakov sa Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu. ■

Kondicioner za biomasu

Knjigu možete poručiti preko redakcije časopisa DRVotehnika na telefon 011 213 95 84 ili putem e-maila: info@drvotehnika.info

PIŠE: MSc Zorica Gluvakov

Specifikacija, klase i sigurnost kvaliteta – višestruki standardi za čvrsta biogoriva

U savremenim uslovima življenja, kada se akcenat stavlja na očuvanje životne sredine i održivi razvoj, goriva proizvedena iz biomase sve više dobijaju na značaju, te se pelet smatra jednim od vodećih energenata.

Evropski komitet za standardizaciju, CEN pod komitetom TC335 objavio je 27 tehničkih specifikacija (pripremni standardi) za čvrsta goriva tokom 2003. – 2006. godine. Ove tehničke specifikacije dopunjene su i usvojene su kao Evropski standardi (EN) 2010. godine. Kada su EN standardi postali važeći nacionalni standardi morali su biti povučeni ili prilagođeni ovim EN-standardima. Dve najvažnije tehničke specifikacije odnose se na klasifikacije i specifikacije (EN 14961) i sigurnost kvaliteta za čvrsta biogoriva (EN 15234). Oba ova standarda objavljena su kao višestruki standardi. Prvi deo - opšti zahtevi EN 14961-1 uključuju sva čvrsta goriva i usmereni su ka svim potrošačkim grupama, mada će se najverovatnije koristiti uglavnom u industriji.

Radna grupa 2 CEN/TC 335 razvila je sledeće standarde za pelete:

EN 14961-1 za generalnu upotrebu (uključujući pelete od različitih sirovina za biomasu)

EN 14961-2 za drvene pelete koje nisu za industrijsku upotrebu

EN 14961-6 za nedrvne pelete koje nisu za industrijsku upotrebu

EN 14961-2 i EN 14961-6 su takozvani standardi proizvoda koji nisu namenjeni za industrijsku upotrebu, što znači goriva namenjena za upotrebu u domaćinstvima i zgradama manjih komercijalnih i javnih sektora. U standardima proizvoda sva svojstva su u okviru normativa i povezana su tako da formiraju klasu (Aneks 2-4).

Opšti deo EN 14961 podrazumeva sve vrste peleta od biomase. Te pelete mogu da se proizvedu od različitih sirovina biomase. Taj deo podrazumeva i klasifikaciju čvrstih goriva, koja je zasnovana na njihovom poreklu i izvoru. Proizvodni lanac goriva nedvosmisleno može da se prati duž celog lanca. Čvrsta biogoriva su prema standardu EN 14961-1 podeljena u četiri potkategorije: drvena biomasa, biljna biomasa, voćna biomasa i mešavine i miksture.

Drvena biomasa je biomasa napravljena od drveća, grmlja i šiblja. Biljna biomasa načinjena je od biljaka koje nemaju drveno stablo i koje se suše nakon sezone rasta. Tu spadaju žitarice i nusproizvodi kao što su cerealije.

Voćna biomasa je biomasa načinjena od delova biljke koji predstavljaju ili sadrže seme.

Ukoliko je moguće, takođe i konkretna vrsta biomase (npr. smreka, pšenica) treba da bude navedena. Konkretna vrsta drveta (npr. smreka) može da se navede prema EN 13556.

Termin mešavine i miksture odnosi se na materijale različitog porekla. Mešavine su namerno izmešana biogoriva, dok su miksture nenamerno izmešana biogoriva.

Svrha klasifikacije je da se dozvoli mogućnost diferencijacije i specifikuje sirovina na osnovu porekla sa što više potrebnih detalja.

Klasifikacija u standardu EN 14961-1 je fleksibilna i iz tog razloga proizvođač ili potrošač mogu da izaberu klasifikaciju koja najviše odgovara proizvodnom ili željenom kvalitetu goriva. Ta takozvana "slobodna klasifikacija" ne vezuje različite karakteristike jednu za drugu. Prednost te klasifikacije je što se proizvođač i potrošač mogu da slože oko karakteristika u svakom pojedinačnom slučaju. Drvena građa ne potpada pod EN 14961-1. Te karakteristike variraju kod različitih tržišnih formi, dok su najznačajnije karakteristike za sva čvrsta biogoriva sadržaj vlage, veličina otpreska i sadržaj pepela.

Detaljnija objašnjenja o mogućnosti upotrebe peletiranih i briketiranih biogoriva s obzirom na kvalitetne osobine možete naći u nedavno izdatom priručniku: **Metode za određivanje kvaliteta energetskih peleta od biomase** čiji su autori: msc Zorica Gluvakov, dr Miladin Brkić i msc Zlatko Košut. ■

Knjigu možete poručiti preko redakcije časopisa DRVOTEHNIKA na telefon 011 213 95 84 ili putem e-maila: info@drvotehnika.info

PIŠE: mr Mare Janakova Grujić,
istoričar umetnosti

Irski dizajner Jozef Valš poznat je po impresivnom i potpuno osobenom drvenom nameštaju, koji poseduje toliko virtuosnu, smelu i plastičnu formu da pomera uobičajene granice obrade drveta. Drvo u njegovim kreacijama postaje fluid koji slobodno teče, nosi poseban pečat igre, a glatke krive površine oformljavaju volumen koji se neprestano kreće i preliva. Interesantno u radu ovog dizajnera jeste da je samouk, i da je još od ranog detinjstva gajio enormnu ljubav prema drvetu. Veština oblikovanja drveta u smislu njegove funkcionalne vrednosti dovela je do toga da uobičajeni upotrebnici predmeti, kakvi su kreveti, stolovi i stolice, u Valševom opusu prevazilaze svakodnevnu primenu i uobičajen kvalitet drvenog nameštaja, postajući originalna, unikatna umetnička dela.

Brojni kritičari koji su se bavili interpretacijom i vrednovanjem Valšovog rada primetili su vezu između njegovog opusa i savremenog plesa. U tome su najzaslužniji činioci: izuzetna taktilnost teksture, senzualnost kompozicije, temeljenje doživljaja dok posmatramo i konzumiramo ovaj nameštaj na buđenju suptilnih osećaja ljudske psihe i duše, impresivnost i bogatstvo ritma, kompozicija koja se dobija sličnim metodama kao tonovi u muzici i pokreti u plesu... Dva najbitnija faktora kroz koji se odvija percepcija i ra-

zumevanje Valševih kreacija jesu svetlost i vazduh. Svetlost, koja neprikosnoveno otkriva formu, važna je i za igru svetla i senke prisutne na površini kompleksnih oblika nameštaja. Vazduh, kao alegorija bezgraničnog prostora u kome egzistira suvereno definisan mikro-prostor Valšovog dela, važan je kao duhovni princip –

kroz njega se forma prostire u svim pravcima i koordinatama, ali tako da deluje vazdušasto, lako, beztežinsko, nematerijalno.

Svaki primerak nameštaja koji je potekao iz Valševih majstorskih ruku savladan je sa pažnjom i uvažavanjem drveta kao materijala.

Fotografije: arhiva autora

Tokom jedne faze u radu Jozefa Valša nastala je kolekcija pod nazivom „Enignum“, u kojoj je dizajn kao umetnička grana uzdignuta na jedan viši nivo vizuelnosti i kvaliteta, sa ciljem da te nove vrednosti humanizuju i uzdignu čoveka tokom njegovog dnevnog, savremenog bitisanja. Naziv „enignum“ oformljen je

od latinskih reči „enigma“ (misterija) i „lignum“ (drvo), koje zapravo, prema rečima samog autora, sumiraju ideju njegovog rada: tajna misterije Valšovog rada leži upravo u drvetu kao materijalu.

Komadi nameštaja iz ove kolekcije imaju najviši mogući stepen „fluidnosti“, a taj efekat tehnički je postignut

ritmičkim nizanjem tankih slojeva drveta u linijskim slojevima, koji su potom posebnom tehnologijom virtuosno oblikovani do veličanstvene kompozicije.

Najreprezentativniji predstavnici „Enignum“ kolekcije danas se nalaze u privatnim i muzejskim kolekcijama širom sveta. ■

doo Prijedor, Rudi Čajavec br. 3 Tel:+387 52 238 081, Fax:+387 52 238 082, e-mail:info@javor-prijedor.com

NAMJEŠTAJ ZA OPREMANJE I DIJELOVI NAMJEŠTAJA OD MASIVA

Uz dugogodišnje iskustvo u proizvodnji fabrika namještaja, „JAVOR“ doo Prijedor, proizvodi **pločasti, tapacirani i namještaj od masiva** (hrast, bukva, tt. jasen), **trp. stolove, kuhinje, stolice, komode, ormari, sp. sobe, podove, dijelove za namještaj od masiva, kao što su: fronte od masiva i mdf., ukrasne i ostale stubove, razne ukrasne lajsne, radne ploče, i ostale dijelove namještaja od masiva po želji i zahtjevu kupca.**

Ova linija proizvoda, namjenjena je, **kako krajnjim kupcima, tako i trgovcima, proizvođačima, dizajnerima, arhitektama**, na način što će u našoj fabrici kupiti samo ono što im je potrebno, po mjeri koju zahtjevaju, a pri tom doradivati i finalizirati bez ikakve potrebe da mjenjaju svoj način i stil rada, kao i željenu potrebu namještanja i opremanja prostora.

MI SMO TU ZBOG VAS!

BIĆE NAM ZADOVOLJSTVO DA POSTANEMO DIO VAŠEG USPJEHA U PROIZVODNJI, PRODAJI I OPREMANJU.

www.javor-prijedor.com

Mašina za izradu lamela **DUPLA HORIZONTALNA TRAČNA TESTERA HPL-6**

Tehničke specifikacije i oprema:

- Maksimalna širina obradka 320 mm (opcija 400, 600, 1300 mm)
- Maksimalna visina obradka 250 mm
- Hidraulički pomak tapete 5-25 m/min
- Hidrauličko naprezanje testere
- Motori 2 x 20 HP
- CE normativi

**PRODAJNI
HIT!****2
godine
garancije**

Redovna cena: 25.890 EUR

Akcijaska cena: **17.900 EUR**

Kalibrirni stroj **ROTOMILL**

Kalibrirni stroj Rotomil je najefikasnija tehnologija za kalibriranje lamel i ostalog drva.

Tehničke specifikacije i oprema:

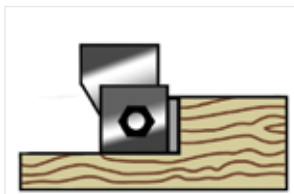
- Nakon obrade nema deformacije drva
- optimalnija fizička i mehanička svojstva lameliranog drva
- Optimalna obrada kvrga
- Optimalna obrada »rustikalnog« drva
- Bez kristalizacije smole
- 100% ravna površina obrade

»Klasična blanjalica«

»Optimalna obrada kvrga – rustik«

Industrijska mašina za blanjanje i profilisanje **Lesmak POWERLINE RM624**

- Četverostrane mašine za blanjanje serije Powerline su mašine dobro poznate po izuzetnoj izdržljivosti i pouzdanosti.
- Mogućnosti 4, 5, 6 i 7 vretena.
- Finalizacija mašina u Sloveniji.
- Veliko iskustvo Lestroj servis tima – više od 240 mašina serije POWERLINE!

Novo 2016!
Mogućnost
automatskog
jointera!«

2
godine
garancije

NOVO!

Tehničke specifikacije i oprema:

- Obraduje 240x180 mm, profilira do 45 mm!
- Brzina pomaka 6-30 m/min (inverter)
- Kardanski sistem pomicanja
- HardCrom radne ploče
- Automatsko podmazivanje ploča i vodilica
- Pnematska pritiska papuča za gornje i levo vreteno
- Ukupna težina mašine 4800 kg
- CE norme

Mašine različite konfiguracija na zalihi!

Akcijske cene **21.900 EUR** napred!

Prezentacija na sajmu NAMEŠTAJA U BEOGRADU, od 8. do 13. novembra 2016

PIŠE: Isidora Gordić

Umetnici su od davnina posezali za prošlošću tražeći nadahnuće u delima svojih prethodnika. Savremeni dizajneri inspiraciju traže ne samo među umetnicima i umetnicima, već i u istoriji svakodnevnog života. Neretko se dešavalo da pojedine znamenite i važne građevine u jednom vremenu, postanu puki izvor građevinskog materijala u nekom drugom, vek ili dva kasnije. Možda je najilustrativniji primer rimski Koloseum čiji je kamen raznošen po celom Rimu za gradnju srednjovekovnih crkava. Ali kamen i mermer traju milenijumima pa to ne čudi...

Poslednjih godina pojavio se veoma zanimljiv trend u kome se reciklira drvo kao materijal, ali ne bilo kakvo drvo. Reč je o drvetu kome se menja namena (eng. reclaimed wood). Ideja je nesumnjivo ekološka, a uz kreativan pristup donosi sasvim nova i krajnje inventivna enterijerska rešenja.

Naime, u 19. veku su se građevine u ruralnijim i sumovitijim predelima radile

mahom od drveta, kao i brojna oruđa i delovi radionica, te pokušstvo, ali se isto radilo i u urbanijim sredinama. Ovakvo drvo je bilo značajno kvalitetnije od drveta koje raste danas, ne samo zbog zagađenosti vazduha koja itekako utiče na strukturu i kvalitet, nego i zbog zrelosti drveta koje je birano za seču. Reč je o (više)stoletnim stablima koja su rasla bez bolesti i bez krčenja, na čistom i nezagađenom vazduhu i kao takva dosegla svoju punu zrelost. To se odrazilo na kvalitet njihovog jezgra koje je veće, a budući da više nije učestvovalo u transportu vode i hranjivih materija kroz stablo na relaciji koren-list, postajalo je mnogo suvlje i stabilnije. Iz ovakvog drveta su se tesale grede i talpe, te druga drvena građa neuporedivo boljeg kvaliteta od današnje i ugrađivala se u objekte najrazličitijeg tipa: u kuće, zgrade, vajat, kačare, vodenice, mlinove, ambare, brvnare, štale... ali u brodove, teretne i putničke vagone, željezničke pragove, rakijske kace, vinsku burad itd.

Ovakvi objekti koji se usled nemogućnosti restauracije i dotrajalosti zbog koje postoji opasnost od rušenja

ili požara moraju ukloniti, danas se sve češće demontiraju umesto što se ruše, pa se svi upotrebljivi materijali (drvo, cigla, kamen, mermer, kovano gvožđe, prozorska okna, vrata, bravarija, podovi, delovi kamina i sl.) sortiraju i vraćaju u ponovnu upotrebu.

Drvo iz ovih objekata koje je pretrajalo do danas položilo je pravi test vremena i definitivno se dokazalo kao izdržljivo i stabilno, jer je vrlo često bivalo izloženo dramatičnim vremenskim promenama i nepogodama. Pored toga, ono što ga odvaja od svih moderno dobijenih komada drveta je neverovatan patinirani izgled, boja, neponovljiva i jedinstvena struktura koja se teško može dobiti bilo kakvom savremenom obradom.

Kad se drvo izvuče iz starih objekata ono se na izvestan način mora obraditi, tačnije tretirati, pre nego što mu se nađe nova namena. Najpre se moraju odstraniti svi metalni delovi kako ne bi izlomili alat pri daljoj obradi. Za ovo se koriste detektori metala da bi se povadili različiti klinovi, ekseri, šrafovi, ali i meci i eventualni drugi metalni zaostaci. Ukoliko je drvo vlažno, potrebno ga je stabilizovati i na

odgovarajući način prosušiti, i za to se koriste specijalizovane peći. One istovremeno služe i za sterilizaciju, kako bi se iz drveta uklonili svi živi organizmi koji su se u njega mogli nastaniti, od insekata do mikroorganizama. Drvo se izlaže temperaturi i preko 60°C u ovom procesu. Nakon toga se struže kako bi se odstranili oštećeni delovi. U zavisnosti od nove namene, drvo se onda profilise ili seče u različite oblike.

Zbog svega navedenog, ovakvo drvo je često i znatno skuplje od nove, sveže rezane građe koja se može nabaviti na svakom stovarištu. Ipak, ono svakako ima svojih brojnih draži i prednosti pa mu je i primena veoma raznolika.

U svetu, a naročito u Americi i zapadnoj Evropi postoje specijalizovane firme koje se bave upravo prikupljanjem, obradom i prodajom ovakve drvene građe. Sve su češće i dizajnerske firme koje u svojim portfolijima imaju upravo rešenja sa recikliranim drvjetom, kao što je, na primer, nemački „Material ID“ koji nudi ideje za zidove i podove.

Kod ovako prikupljene drvene građe vrlo važan aspekt novog identiteta je, po-

Fotografije: arhiva autora

Dobrivoje Gavović

U SMIRAJU DANA

malo paradoksalno, stari i očuvanje patine i vidljivosti prethodne namene. Novi nameštaj tako ima sačuvane razne ogrebotine, rupice od eksera, crvotočinu, natpise i sl. Stara vrata mogu postati sto, prozorsko okno ogledalo, brodske daske koje su plovile morima postaću nečiji krevet ili ormar, zidovi vajata ili železnički pragovi mogu se pretvoriti u zidne ili podne obloge, delovi bureta postaću fotelja. Dizajneri nameštaja i arhitekta stvaraju vrlo moderne komade nameštaja napravljene od ovog neobičnog drveta, brišući granicu između starog i novog, prošlosti i budućnosti.

Zanimljivo je da kod polaganja ovog drveta na pod nije neophodna preterana obrada. Važno ga je dobro ukrojiti spram prostora i eventualno prilagoditi boju novom prostoru. Po želji se može zaštititi nekim transparentnim premazom, ali ne mora. Budući da je vrlo stabilno, bez problema se može polagati na podno grejanje. Ovde treba ipak povesti malo

računa o debljini podne obloge zbog toplotnog otpora. Polaganje na pod bi svakako trebalo da obavi profesionalni podopolagač.

Osim navedenog, reciklirano drvo se može upotrebiti i za razne arhitektonske detalje u prostoru, za poigravanje sa tavaničnim gredama, rustične elemente, ukrase oko kamina, oblaganje zidova ili pravljenje pregrada. Mogućnosti primene ovog drveta su zaista velike i praktično bezgranične. Važna je inspiracija.

Drvo koje se reciklira i kome se menja namena je u celosti ekološko, a istvoremeno i vrlo inspirativno. Spaja u sebi prošlo i buduće, ulepšavajući sadašnjost. Patina koju ima nosi u sebi izvesnu dozu misterije i tajanstvenosti jer ne možemo znati čemu je sve svedočilo. Ukoliko nemamo nasleđenih stilskih komada nameštaja, može biti naša veza sa porodičnom istorijom. Zašto ne bismo od dedinog polusušenog vajata napravili neki atraktivan komad nameštaja i sačuvali ga tako od zaborava? ■

Na bregu Šiljata ripa, podno Zlatibora, berač pečuraka sedi sa ovećom kesom rujnica pored sebe. Odmara se od dugog hodanja i posmatra okolinu. Septembarski dan je pri kraju. Vreme predivno, bez vetra. Neka božanska tišina razlila se po dolovima i potocima, po goletima potpuno golim i goletima prošaranim klekama, po bregovima i pristrancima obraslim mladim borovima, po retkim gajevima sa starim hrastovima i po šumarcima sa mešovitim drvećem. Smireno drveće odmara grane. Sazrela trava kao da spava. Nad njom, uzdignute vijalice pognutih klasova spokojno dremaju. Sve se umirilo i utišalo kao da odaje poštu nečemu što je minulo. Za čudjenje je kako svudprisutni mir i rasprostrtu tišinu ništa ne uznemirava. A, ne može biti da u okolini nema ptica, sitne i krupne divljači. Sigurno - ima ih. Ali, oni svojim nečujom uveličavaju ovu, svečanu, tišinu.

Sunce se priklanja zapadu, pa viši bregovi zasenjuju sve što je niže od njih. Velika glavica i Čumasti bor, susedna brda na zapadnoj strani, svoje senke neprimetno penju uz padine Sječine i Jablanskog brda, koji su na istočnoj. Krupan divlji golub belih ramena, bez svog parnjaka, odnekle doleće uz dolinu Kiridžića potoka. Prokrstaro je iznad Radisavljevog i Srednjeg gaja i, kao nemušti samotnjak, posadio se na sami vrh najistaknutijeg bora. U položaju nadmoćnog osmatrača stoji uspravljen i uzdignute glave. Savršenog izgleda, kao izvajan rukom vrhunskog vajara – ukipljen čeka dolazak noći.

Ni berač pečuraka se ne pomera. Strpljivo gleda kako nadolazeća senka skriva mu goluba, čineći ga sve teže vidljivim. Njih dva, golub i berač, svaki sa svojim razlogom, bili su osamljeni svedoci lepote koju u smiraj dana ovom krajoliku priređuje raskošna jesen.

Zanesen utiscima, berač nije ni primetio da mu sunce više nije u vidokrugu, da je dan prošao i da su brda pomračena. U momentu, shvatio je da od njih vidi samo konture spram neba, a da doline pritišće sve gušći mrak. Ima osećaj kako celim bićem opaža koliko puno krasote i napadne tišine može da se slegne u svakoj sekundi, minutu i satu provedenom na ovom bregu i nameće mu se uverenje da sve ovo može da pojmi samo neko ko takav dar prirode doživljava osamljen i sa čulima spremnim da upijaju sve to.

Ustaje. Laganim korakom pronalazi poznate mu staze i odlazi ka svome boravištu, očaran saznanjem sa kolikim spokojstvom divlji golub, smotnjak, ispraća dan i dočekuje noć.

PIŠE: mr Mare Janakova Grujić,
istoričar umetnosti

Rezidencijalna kuća u Brazilu

Arhitektonski studio „mk27” napravio je drvenu rezidencijalnu kuću čiji su zidovi pokretni i predstavljaju drvene perforirane panele. Raskoš i luksuz savremenog doba ugrađeni su vrlo stidljivo u koncept ove kuće, dajući prednost održivosti i ekologiji, i poštujući tradicionalne metode gradnje.

Kuća u brazilskom Salvadoru predstavlja osobeni arhitektonski projekat koji je kreiran sa idejom da pruži najprirodniju sintezu čoveka sa prirodom. Ta ideja sinteze vidljiva je kako u izboru drveta kao glavnog građevinskog materijala, tako i u samoj prostornoj koncepciji kuće i njenom odnosu prema prirodnom, zatečenom okruženju.

Klijent, poreklom Brazilac, koji se nakon višegodišnjeg življenja u inostranstvu odlučio da vrati u rodnu zemlju, zahtevao je od projektanata da njegov budući dom izgleda tradicionalno, ali ipak i moderno. Projektanti su u ovaj zadatak krenuli studirajući najpre ambijent i region u kome je trebalo da se sagradi objekat. S obzirom da je Salvador de Bahia, kao glavni grad države Bahija, poznat po mnogobrojnim kolonijalnim građevinama, crkvama, starim trgovima i skulpturama sa respektabilnom istorijsko-umetničkom vrednošću, on je pod zaštitom UNESCO-a i sa pravom nosi nadimak „Crni Rim”. Karakteristično za njega je mešanje afričke i brazilске populacije, a time i njihovih kultura, dok je još karakterističnije i interesantnije to da se na ovom po-

dručju i dalje većinom grade kuće prema starinskim, tradicionalnim načinima gradnje u kojima je osnovni motiv „najbolje su znali naši preci”.

Simbolično nazvana „Bahia”, kuća o kojoj je reč predstavlja u pravom smislu ekološku kuću, posebno u kontekstu principa energetske održivosti i izbora materijala za gradnju. Organizacija plana osnove i korišćenje tradicionalnih, lokalnih materijala najbliže je determinišu kao tradicionalnu arhitekturu. Kuća je dizajnirana za izrazito vruću klimu, kao što je to slučaj u Salvadoru, i u tu svrhu ona koristi starinske brazilске načine gradnje kakvi su gлина za krov i drvo za fasadu.

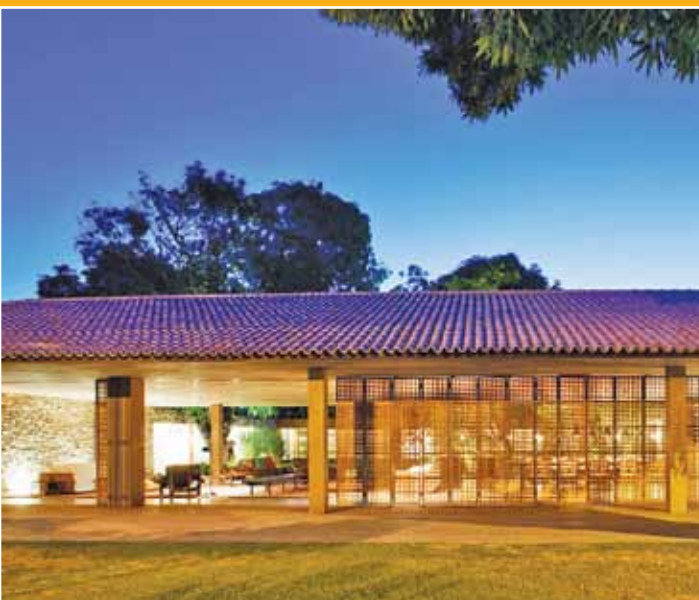
Objekat nema klasične spoljne zidove, nego tu ulogu vrše rešetkasti, pomični paneli zvani „mashrabiya” sa kojima su se Brazilci još davno upoznali – preko portugalske kolonijalne arhitekture, a koji svoje poreklo imaju u arapskim kulturnim uticajima. Ti drveni paneli jednostavno se otvaraju i zatvaraju, pa tako unutrašnjost samo jednim potezom može postati deo ogromnog zelenog dvorišta. Potom, budući da se tradicionalna kuća na ovim područjima gradi tako da

se koristi severnoistočni vetar koji duva s mora pa se prema njemu formira nacrta osnove, kao i ciklični sistem prirodne ventilacije. Na taj način u glavnim funkcionalnim zonama kuće prostor objekta uvek deluje prozračno, osvetljeno, povezano sa spoljašnjim dvorištem, posedujući temeperaturu ugodnu za život. Atraktivna rezidencija je koncipirana ta-

Fotografije: arhiva autora

ko da središte kuće predstavlja zapravo ogroman travnati vrt prepun najrazličitijih lokalnih biljaka i stabala, od kojih se najviše ističe bujno stablo manga. Pomeranjem već spomenutih drvenih panela „dopušta” se prirodi da nesmetano uđe u intimni deo kuće.

Drvo kao materijal, upotrebjeno dominantno u eksterijeru, primenjeno je u najvećoj mogućoj meri i u enterijeru.

Komadi nameštaja, kako pokretnog tako i fiksnog, elementi pokućstva i opreme za domaćinstvo... sve što se moglo u tom smislu napravljeno je od drveta.

Na taj način formiran je izuzetno prirodan i prijatan ambijent za življenje, koji je u čvrstoj vezi sa spoljašnjim, autentičnim ambijentom.

Prisutan je dizajnerski princip minimalizma i purizma, na uštrb svakog luksuza, dekorativnosti i raskoši. ■

BRZI EKSERI SRBIJE

KLAMEKS d.o.o. Vranje, Srbija
Neradovac bb

Tel: +381 (0)17 44 33 10

Fax: +381 (0)17 44 33 11

www.klameks.rs, e-mail: info@klameks.rs

KLAMERICE
Za sve vrste pneumatskih električnih i mehaničkih alata

SIK d.o.o. Vranje, Srbija
tel: 017 44 33 00, 017 44 33 01, fax: 017 44 33 02
www.sik.rs, e-mail: info@sik.rs

Foto: O. Konter/CC BY-SA

Najstariji Evropljanin ima više od 1.075 godina

Drvo bosanskog bora, koje raste na severu Grčke, prema mišljenju naučnika, najdugovečniji je živi stanovnik Starog kontinenta. Zove se Adonis, ime je dobio po starogrčkom bogu kojem ni Afrodita nije mogla da odoli. Ima više od 1.075 godina i raste na severu Grčke.

Stručnjaci iz tri akademske ustanove iz Švedske, Nemačke i Sjedinjenih Američkih Država zapravo nisu ni tragali za najstarijim drvetom, već su određivanje starosti drveća koristili da bi pratili kontinuitet klimatskih i drugih promena u životnoj sredini. U procesu utvrđivanja starosti, koji ne oštećuje biljku, oni su procenili da je ovo drvo staro više od hiljadu godina. Koliko tačno, nisu mogli da utvrde zbog nesavršenosti metode.

Ono što ih je iznenadilo jeste da je bosanski bor opstao toliko dugo uprkos „gužvi“ u neposrednom okruženju. U Americi drveće te starosti, navode ovi stručnjaci, obično raste „usred ničega“, dok se na samo nekoliko kilometara u komšiluku najstarijeg evropskog stabla nalazi naselje.

Bosanski bor, spororastuća endemska vrsta, živi u planinskim područjima Balkana i južne Italije.

To što ga nazivaju najstarijim stanovnikom Evrope može da bude zbunjujuće za one koji su čuli za drugo evropsko drveće koje, poput jedne vrste smreke, živi više hiljada godina. Razlika je u tome što se to drveće u više navrata reprodukuje, kako naučnici kažu, kloniranjem, što znači da je pojedinačno stablo staro samo nekoliko stotina godina posle čega umire, a iz istog korena raste novo. U slučaju ovog bosanskog bora, spororastuće endemske vrste koja živi u planinskim područjima Balkana i južne Italije, celo stablo staro je više od 1.075 godina.

Prema ovoj računici, Adonis je tek nikao kada je Vizantijsko carstvo bilo na vrhuncu. Imao je 100 godina kada je Magbet krunisan za kralja Škotske, a 250 kada su osnovani univerziteti Oksford i Pariz. Pola milenijuma bio je star kada je Grčka pala u ruke Osmanlija i kada je Gutenberg testirao svoju štamparsku mašinu. Kada je Isak Njutn formulisao Zakone kretanja, a u Evropu stigli sladoled, čaj i kafa, drvo je imalo 750 godina, a milenijum je napunilo kada je nacistička Nemačka okupirala Grčku. A. M.

MAŠINE, ALATI I TEHNOLOGIJE ZA OBRADU DRVETA

Vakuum prese
za furniranje
WISCHT

Automatske kanterice
sa i bez predfrezera VITAP

Univerzalne
kanterice VITAP

Horizontalni
formatizeri GRIGGIO

Viševretene
bušilice VITAP

Kompleti alata
sa prozore JV 78/88

CNC centar a bušenje
i glodanje VITAP POINT

Xilia d.o.o. - Beograd

tel. 011 219 8516, 022 349 254

mob. 063 213 549, 063 575 390

www.xilia.rs / info@xilia.rs

Poznati dobavljač lepkova za drvoprerađu, stolariju i proizvodnju nameštaja **DEPROM** Rača predstavlja standardnu i inovativnu ponudu lepkova i vezivnih sredstava vodećeg evropskog proizvođača **KLEIBERIT** iz Nemačke.

- lepkovi za drvo D2, D3, D4 i brzovezujući
- poliuretanski D4 i konstruktivni lepkovi
- kant - lepkovi u granulama i patronima za sve vrste mašina za kantovanje
- urea - lepkovi u prahu za furniranje u vrućim presama
- lepkovi za oblaganje profila - topivi kao i
- disperzioni termoreaktivni za 3D lepljenje u vakuum i membranskim presama
- tapetarski lepkovi za sunder, meblo i drvo
- silikoni, PUR-pene, diht mase
- učvršćivači, razređivači, čistači, paste itd

Garantovani **KLEIBERIT** kvalitet, originalno pakovanje, brza i redovna dostava, stabilan lager i mogućnost kreditiranja kupaca, tehnička podrška uz optimalne preporuke, neke su od naših osobina koje nas izdvajaju kod odluke proizvođača za saradnju sa nama.

t/f 034 752 202

063 88 53 453

deprom@mts.rs

www.deprom.rs

Ovlašćeni zastupnik **KLEIBERIT**

DEPROM doo

Prodaja lepkova i vezivnih sredstava

Rača KG 34 210

Posetite nas za vreme Sajma nameštaja u Beogradu
od 8. do 12. novembra 2016. godine, u hali 5 – štand 5007

KAHL Wood Pelleting Plants

Quality worldwide.

AMANDUS KAHL GmbH & Co. KG · Dieselstrasse 5-9 · D-21465 Reinbek/Hamburg · Phone: +49 40 727 71 0
info@akahl.de · www.akahl.de

INDUSTRIAIIMPORT d.o.o. · Jirecekova 11, 21000 Novi Sad · Tel. +381 21 453 977, +381 21 453 978
Mob: +381 63 538 120, +381 64 144 2441 · industriaiimport@eunet.rs · www.industriaiimport.rs

DRVO
tehnika nameštaj
graditeljstvo i enterijer

Revijalni časopis za poslovnu saradnju, marketing, tržište, ekologiju i tehnologiju
u preradi drveta, proizvodnji nameštaja, šumarstvu i graditeljstvu

Tel/fax: +381 (0) 11 2139 584; +381 (0) 11 311 06 39
www.drvotehnika.com e-mail: office@drvotehnika.com

Budite naš pretplatnik i u 2017. godini
Godišnja pretplata 1.980 dinara
za inostranstvo 50 evra

U susret vesti... novo, već znano...

Mnogi a svakako većina nas koji se ovim poslom bavimo znamo Akzo Nobel, Sikkens, Casco Adhesives. Sada znamo, u „našem” su dvorištu, u Srbiji, svi na jednom, od ranije već znanom mestu. Sve što je u domenu pokrivnih, dekorativnih, zaštitnih i nadasve trajnih premaza za drvo i proizvode od drveta i uz to sve vrste lepila, sada, tu je...

Predstavlja ih ovde Beover, iz Beograda

Akzo Nobel Robna marka SIKKENS – premazi za drvo

Svetski proizvođač, svetski kvalitet, evropski i svetski standardi, LONGLIFE tehnologija.

Premazi kao savršena i najduža zaštita drvenih proizvoda u eksterijeru po LONGLIFE tehnologiji za drvene prozore i vrata, drvene kuće, drvene obloge, parkovski mobilijar od drveta i sve što se ugrađuje u spoljnim uslovima i u svim klimatskim uslovima.

Uz sve to: **Sigurnost, kvalitet, udobnost, zdrav ambijent.**

Ovo su karakteristike inovativnog koncepta za dugotrajnost, sa garancijom na površini od 12 godina. LONGLIFE tehnologija predstavlja snažne argumente kako bi se ubedili vlasnici zgrada o specijalnom kvalitetu drvenih prozora i spoljnih vrata.

Kvalitet se zasniva na partnerstvu između Vas, priznatih proizvođača proizvoda od drveta i nas, vodećeg proizvođača premaza za površinsku obradu i zaštitu drveta.

Naš kvalitet garantuje prodajni uspeh Vaših proizvoda.

Novi LONGLIFE koncept predstavlja beskompromisnu posvećenost kvalitetu, koju arhitekte i vlasnici zgrada jednako cene.

Korišćenjem LONGLIFE tehnologije značajno ćete se razlikovati od konkurencije koja ne može da ponudi ovakve prednosti.

Srž LONGLIFE lanca kvaliteta definisana je u sledećih 5 faza:

1. odabir drveta
2. dizajn i proizvodnja
3. premaz
4. transport i ugradnja
5. zaštita i održavanje

Uticaem UV zračenja, premazi i drvo ostaju neoštećeni, a boja nepromenjena.

Ekologija kao faktor kvaliteta, neškodljivost po zdravlje i okolinu, odlike su kvaliteta proizvoda koji se razređuju vodom, a karakteriše ih:

- brzo sušenje
- duga postojanost
- visoka ekološka neškodljivost
- zdrava radna i životna sredina

Neškodljivost po zdravlje se sertifikuje tako da svi završni premazi kompanije SIKKENS koji se razređuju vodom ispunjavaju smernice DIN EN 71-3 i DIN EN 53160 (program raznih proizvoda i igračaka za decu, otpornost na pljuvačku i znoj).

Šta karakteriše SIKKENS impregnante?

Visoka sposobnost penetracije sa dubokim i čvrstim vezivanjem za strukturu ćelija drveta.

Trajno stvaranje elastičnog tankog sloja – filma na površini što čini odličan vezivni most između supstrata, međupremaza i završnog premaza.

Sprečavanje apsorpcije vlage zaštitom čeonog preseka drveta pastom WV KODRIN koja predstavlja duboko penetrirajuću zaštitu za čela (poprečni presek).

Akzo Nobel je najveći proizvođač boja, premaza i specijalnih hemikalija na svetu. Akzo Nobel snabdeva industriju i potrošače u svetu novim proizvodima i održivim tehnologijama kojima štite planetu koja se prebrzo menja. U njegovom okrilju su poznate firme Dulux, Sikkens, International Eka...

**Akzo Nobel, Sikkens
i Casco Adhesives.**

**Zastupnik, uvoznik
i distributer, BEOVER doo,
Beograd**

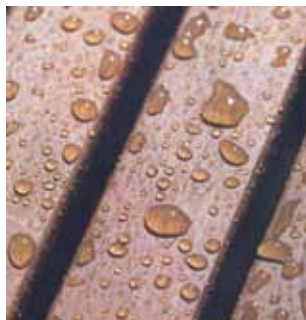
vanje lakiranih površina koje ne škodi okolini, a proizvodima produžava životni vek.

Koristite SIKKENS sredstvo za popravke oštećenih delova pri transportu, prilikom oštećenja od grada i sl... Sredstvo za blokiranje migracije tanina: u hrastu, tikovini... Sredstvo za reparaciju oštećenih površina zbog neredovnog održavanja i nege premaza.

Više od polovine svih drvenih prozora se izrađuju od smreke i bora. Ove vrste mogu biti lako napadnute gljivicama koje izazivaju plavetnilo i truljenje. Ukoliko drveni proizvodi nisu preventivno zaštićeni ova pojava je neizbežna.

SIKKENS svojim proizvodima nudi najveću moguću zaštitu i sigurnost:

- biološka delotvornost je proverena od strane stručnih instituta
- proizvodi nisu škodljivi po zdravlje i okolinu
- proizvodnja premaza podleže strogoj kontroli kvaliteta (sopstveni i tuđi nadzor)
- formulacije proizvoda obezbeđuju da se u proizvodnji, u praksi dobiju željeni rezultati.
- kvalitet u boji.

BEOVER doo Beograd
Dragoslava Srejić 1b

tel/fax +381 (11) 27 62 226
27 64 050

mobilni +381 (63) 28 86 59
+381 (63) 20 38 40

www.beover.co.rs
beoicla@eunet.rs
bozo.spalevic@gmail.com

Obojite Vaše proizvode transparentnim, polutransparentnim i pokrivnim bojama.

Tonirajte premaze neograničenim brojem tonova, prema kolor karti (RAL, NCS...). Preko 10000 i još tonova po posebnim zahtevima.

Koristite SIKKENS sredstva za negu prozora, spoljnih vrata i ostalih drvenih proizvoda u eksterijeru jer negovani proizvodi izgledaće sveže i trajaće duže.

Ne treba Vam ni brusni papir, ni četka. Treba Vam dva SIKKENS proizvoda za lakirane ili lazurne površine, koji proizvodima daju sjaj i svežinu i dodatno ih štite od atmosferskih uticaja.

Ovo se postiže specijalnim premazom za čišćenje koje dubinski, bez ostataka čisti pore, a zatim se koristi specijalno mleko za nego-

Akzo Nobel Casco Adhesives Lepila

Proizvođač visokokvalitetnih lepila, za sve zahteve lepljenja u drvenoj industriji, i za najekstremnije uslove voodootpornosti i dugotrajnosti uslojenih-lameliranih proizvoda od drveta, namenjenih građevinarstvu i drugih proizvoda u eksterijeru i enterijeru...

Lepila prilagođena-formulisana po svetskim standardima, u skladu sa zahtevom za očuvanje životne sredine i zdravlja ljudi.

Lepila do juče sa sadržajem formaldehida, u kraćoj budućnosti idu u istoriju. Za ovo se brinu vrhunski stručnjaci firme CASCO ADHESIVES.

Najprodavanija lepila u Srbiji i Crnoj Gori:

- UF lepila za VF i topple prese
- MUF voodootporni lepak za građevinske ploče
- MUF voodootporni lepak za lamelirane građevinske drvene konstrukcije
- Termotopiva lepila
- PU lepila
- EPI lepila za drvene dvoslojne i troslojne podove-parkete.
- **Novo**,... lepila bez formaldehida za VF i tople prese.

Akzo Nobel Wood Coatings ULJA za drvnu industriju

Kvalitetna prirodna ulja/vosak (Oil/Wax), za primenu u enterijeru: namještaj, kuhinje, kabinete, drvene podove, parkete, drvena stepeništa, pluta...

Ulja koja se mogu aplicirati u prostorijama sa povećanom količinom vlage.

Ulja koja se primenjuju na drvenim podovima u eksterijeru duboko penetrirajuća i vodorezistentna.

Ulja koja se mogu obojiti u nijansama po ton karti.

Ulja koja imaju primenu u izradi dečijeg nameštaja i igračaka, po standardima EN 71-3 i DIN EN 53160.

Sedište Akzo Nobel je u Amsterdamu, u Holandiji i Akzo Nobel je visoko rangiran i jedan od lidera održivog razvoja sa kompanijama sa 55 000 zaposlenih u 80 zemalja. Sutrašnjica će o svemu dati odgovore današnjici.

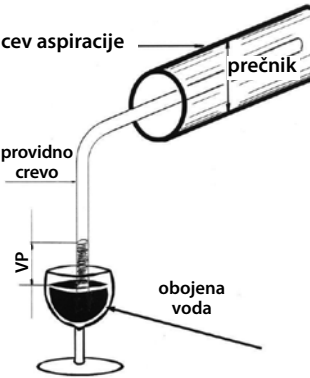
Prilikom instalacija mašina i alata na terenu, često se susrećemo sa problemom neadekvatne aspiracije. Priručno izrađeni sistemi ili sklepani od strane raznoraznih stručnjaka su najčešća rešenja koja se koriste u našim radionicama.

Osim što ne odvođe piljevinu sa mesta rezanja, veoma često izazivaju električne smetnje u radu savremenih mašina koje sadrže elektronske sisteme za upravljanje. Takođe, umesto da dođe do sagorevanja varnice nastale na mestu rezanja brzinom i protokom, one je u zaostalom džepu raspiruju i tako dolazi do zapaljenja.

Tema ovog članka neće biti ni savremeni sistemi koji rade u kompletnom vakumu, ni uređaji za zaštitu od varnice, požara, samozapaljenja ili famozne ATEX ploče koje kontrolišu štetu prilikom eksplozija. Hajde da teoriju približimo praksi na način da svako u svojoj radionici može samostalno da barem izmeri protok i brzinu aspiracije.

Brzina strujanja vazduha nam je najvažnija na mestu nastanka piljevine, kod reznog alata. Omogućava efikasno odvođenje čestica. Na svim savremenim mašinama preporučene brzine su veće od 25m/s. Ukoliko naš sistem nema preporučenu brzinu, za mnoge mašine ne možemo dobiti ni garanciju za ispravan rad.

Najprostiji način da je izmerimo je ilustrovan na slici u prilogu.

U čašu vode ubacimo jedan kraj providnog creva.

Drugi kraj gurnemo otvor aspiracije i izmerimo metrom

Merenje protoka aspiracije

Vladislav Jokić dipl. ing. maš. vjokic@xilia.rs

u milimetrima visinu vodenog stuba.

Nakon toga iz tabele A očitamo vrednost brzine strujanja vazduha i stvar je u većini slučajeva definisana.

Retko nam se dešavalo da je dobijena vrednost u skladu sa preporukama, bez obzira što sistem ima adekvatnu snagu motora.

Zaključak: rasipamo elektičnu energiju i pravimo buku bez potrebe.

Protok aspiracije u m3/h je bitan kod brusilica kao parametar (najmanjim kalibrir-kama je potrebno najmanje 6000m3/h po agregatu). Ukoliko nema protoka čestice se vraćaju na komad, zapune brusni papir...

Takođe nam je bitan kao parametar za određivanje potrebne filterske površine. Mi na taj način procenjujemo kvalitet aspiracije kada je biramo za naše klijente.

Prema prečniku cevi i izmerenoj brzini u prethodnom koraku, iz tabele B možemo utvrditi protok koji imamo. ■

ODNOS IZMEĐU VREDNOSTI VISINE VODENOG STUBA I BRZINE VAZDUHA U CEVI

VP: VISINA VODENOG STUBA u mm H2 O

V: BRZINA VAZDUHA U CEVI u m/sec.

Gustina vazduha 1,2 Kg./m³

V= 4,043 x √ VP

Vp(mm)	V(m/s)	Vp(mm)	V(m/s)	Vp(mm)	V(m/s)	Vp(mm)	V(m/s)	Vp(mm)	V(m/s)
1	4,043	31	22,51	61	31,577	91	38,568	121	44,473
2	5,7177	32	22,871	62	31,835	92	38,779	122	44,656
3	7,0027	33	23,225	63	32,09	93	38,989	123	44,839
4	8,086	34	23,575	64	32,344	94	39,198	124	45,021
5	9,0404	35	23,919	65	32,596	95	39,406	125	45,202
6	9,9033	36	24,258	66	32,845	96	39,613	126	45,383
7	10,697	37	24,593	67	33,093	97	39,819	127	45,562
8	11,435	38	24,923	68	33,339	98	40,024	128	45,741
9	12,129	39	25,249	69	33,584	99	40,227	129	45,92
10	12,785	40	25,57	70	33,826	100	40,43	130	46,097
11	13,409	41	25,888	71	34,067	101	40,632	131	46,274
12	14,005	42	26,202	72	34,306	102	40,832	132	46,451
13	14,577	43	26,512	73	34,543	103	41,032	133	46,626
14	15,128	44	26,818	74	34,779	104	41,231	134	46,801
15	15,658	45	27,121	75	35,013	105	41,428	135	46,975
16	16,172	46	27,421	76	35,246	106	41,625	136	47,149
17	16,67	47	27,717	77	35,477	107	41,821	137	47,322
18	17,153	48	28,011	78	35,707	108	42,016	138	47,494
19	17,623	49	28,301	79	35,935	109	42,21	139	47,666
20	18,081	50	28,588	80	36,162	110	42,403	140	47,837
21	18,527	51	28,873	81	36,387	111	42,596	141	48,008
22	18,963	52	29,154	82	36,611	112	42,787	142	48,178
23	19,39	53	29,433	83	36,833	113	42,978	143	48,347
24	19,807	54	29,71	84	37,055	114	43,167	144	48,516
25	20,215	55	29,984	85	37,275	115	43,356	145	48,684
26	20,615	56	30,255	86	37,493	116	43,544	146	48,852
27	21,008	57	30,524	87	37,711	117	43,732	147	49,019
28	21,394	58	30,791	88	37,927	118	43,918	148	49,185
29	21,772	59	31,055	89	38,142	119	44,104	149	49,351
30	22,144	60	31,317	90	38,355	120	44,289	150	49,516

Tabela – A

Brzina vazduha u cevi	Prečnik cevi u mm											
	60	80	100	120	140	160	180	200	220	250	275	300
20m/s	203	360	560	814	1100	1440	1830	2250	2735	3500	4274	5100
22m/s	223	395	620	898	1220	1580	2000	2500	3000	3880	4701	5600
25m/s	254	450	700	1018	1400	1800	2300	2800	3420	4400	5342	6400
28m/s	284	500	785	1138	1570	2000	2550	3130	3830	4900	5983	7100
30m/s	305	540	840	1222	1680	2160	2750	3350	4100	5250	6410	7700
35m/s	356	630	980	1425	1960	2500	3200	3900	4786	6100	7480	8900

Protok vazduha u cevi m3/h

Tabela – B

**ALATI ZA
PRERADU DRVETA**

www.stridon.rs • info@stridon.rs

STRIDON Konjarnik
Vojislava Ilića 141g
Tel/fax 011/2886-509, 2891-485
Tel: 011/411-3333,

STRIDON Altina
Ugrinovačka 212

Tel: 011/2100-056, 011/2100-230

BOSCH -25%

**Akcija traje
dok ima zaliha**

BOSCH Villager **SIGMA**

GTV FESTOOL

welcraft metalac

KLINGSPOR DEWALT

varstroj

ROTHENBERGER

melabo work - don't play

DREMEL

KARIŠIĆ
ENGINEERING

tel: 011-386 1838

mob. 063-664246

info@karisic.com

WOODWORKING TECHNOLOGY

COSTA širokotračna brusilica

Dvostrana
rendisaljka
– spiralna
glava

Četvorostrana rendisaljka

CNC obradni centar

PADE CNC glodalica
– petoosna

Presna za širinsko lepljenje

Visokoproduktivna NC kanterica

ZA DRVO I BILJNE OSTATKE

**Garancija, puštanje u rad
obuka, servis
rezervni delovi, tehnološka podrška**

AM TEHNOLOG doo, Tanaska Rajića 25, Odžaci 25250

tel.+381 65 205 6020, +381 25 5746 240

e-mail: stamenkovic@bronto.ua

www.bronto.ua

BRIKETIRKA Pini Kay EV 350

PELETIRKA AMP

MLIN ČEKIČAR

MEHANIČKA EKSCENTAR
BRIKETIRKA LB 500

**tračne testere
i gateri**

UDDEHOLM

kružne testere za:
drvo, PVC
aluminijum

SERVIS

oštrjenje testera i alata za:
drvo, aluminijum, PVC

oštrjenje grafičkih
noževa do 2 m

BRATSTVO

mašine za obradu drveta i ostrilice

Kordun
1916

Kordun grupa doo
Beograd, Maršala Tolbuhina 4

011/65 64 129

kordunalati@mts.rs

www.kordun.hr

Aikido – put ratnika u 21. veku –

„Budo (ratnički put) ne može biti tako plitak, tako relativan, tako nestalan kao što su pobjeda ili poraz“

Morihej Uešiba, osnivač aikidoa

U godinama posle velikog svetskog rata iz zemlje koja je u njemu izgubila na najstrašniji način, pojavila se borilačka veština koja je po samoj svojoj suštini bila drugačija od svih predhodno viđenih. Aikido je kroz svet proneo i kulturu Japana iz koga je potekao. Danas, kada uđemo u prostor u kome se vežba (dođo), jednim delom „otputujemo“ u zemlju iz koje je potekao: hodamo bos po tatami strunjačama, obučeni smo u kimona, koristimo drvene kopije japanskih sablji, tehnike koje vežbamo imaju nazive na japanskom jeziku. Dolazeći na trening ne odemo samo 9.000 km na istok, već se vraćamo i u vremena kada su borilačke tehnike bile deo svakodnevnice obuke samuraja i pokušavamo da doživimo isto ono prosvetljenje kome su oni težili ceo život...

Aikido nije sport, nema takmičenja, nema ni prilike da se povredite u nekom nadmetanju osim ako ste prirodno trapavi ili pokušate da na pogrešan način nadmašite sami sebe. Aikido je mimošao zamku svrstavanja u sportove. Zamku u koju su upale mnoge istočne borilačke veštine zarad popularnosti i približavanju mediokretnom shvatanju života uopšte. Hiljadu i po godina kulture i najvrednijih kulturnih i etičkih dostignuća zapravo su ostali najbolje sačuvani u bušidou (borilačkim veštinama) i opisivanje ovoga bi zahtevalo mnogo više prostora nego što ga imamo za ovaj članak. Trenira se u zajednici sa ciljem napretka svakog pojedinca ponaosob. Ne postoje pobeđeni i pobednici. Aikido je borilačka veština u pravom smislu reči. Međutim, jedina koja je toliko sažeta u

Foto: www.aiki.rs

svojoj suštini da ne zahteva stimulisanje agresije ili nasilja. Ona ih prihvata kao prirodne i prevodi u oblik prihvatljiv savremenom čoveku.

Jedini način za napredovanje u svakoj fizičkoj veštini je sama fizička vežba. Trening aikidoa počinje zagrevanjem, osnovnim kretanjima i padovima. Kada ste posmatrač, trening može da vas zaplaši. Kada počnete da vežbate, strah nestaje. Shvatite da ustvari to što ljudi padaju uz tresak, uglavnom ni najmanje ne boli!

Nakon zagrevanja na treningu sledi uvežbavanje tehnika, najčešće u paru kod kojih onaj koji tehniku izvodi to radi na partneru koji mu u tu svrhu „pozajmljuje“ svoje telo. Podrazumeva se da učenje veštine zahteva učenje obe uloge, onoga koji „daje“ i onoga koji „prima“ tehniku. Da bi sve ovo bilo moguće bez povreda, mora postojati međusobno poverenje između vežbača. Vremenom, oni počnu da komuniciraju novim telesnim jezikom, jezikom aikidoa. Učenje i napredovanje u aikidou dolazi bez nekog našeg voljnog napora, učimo najbolje ako uspemo da se opustimo i pustimo da naše telo nesvesno odgovori na izazove tehnika. Slično kao kada deca uče da hodaju ili plivaju. Ako počnete u godinama kada više niste deca, učite prvo da se opustite i to ume da bude i doživotno iskušenje i ispunjenje!

Kako se bez agresije dolazi do efikasnog sistema samoodbrane? Kako se aikido u pomenutim godinama sa

početka teksta širio tako brzo svetom kroz efikasnu praksu, mnogo više nego kroz same ideje koje je nosio? Svako koga ova tema interesuje, može da potraži odgovore na treningu u nekom od aikido klubova. Ako se sa ovom veštinom još niste sreli nema mnogo smisla posebno opisivati tehnike, mnogo je bolje da se oprobate u njemu.

Aikido je jedna od retkih fizičkih aktivnosti koju možete sa zadovoljstvom upražnjavati do duboke starosti i stalno se u njemu menjati i napredovati. Možete sa posebnom satisfakcijom vežbati sa svojom decom, kao na primer, autori ovog članka. Gotovo niko nije ostao u aikidou iz razloga zbog kojih je na početku počeo da trenira. Bolja kondicija, smanjivanje viška kilograma ili savladavanje veštine da nekom zavrnete ruku su samo sporedne koristi od praktikovanja ove veštine. Velika ideja O senseja Moriheja Uešibe, Japanca malog rasta ali velikog čoveka, koji nam je podario aikido, mnogo je veća od ideje zatezanja zadnjice. Ako vas je aikido zainteresovao, uronite u njega celim svojim bićem i iz sve snage. Doneće vam mnoge godine zadovoljstva, nova prijateljstva i jednu novu dimenziju u životu.

Saša Obradović,

5.dan aikikai Hombu dođo
predsednik Aikikai Srbije

Vladislav Jokić,

2.dan aikikai Hombu dođo
www.aiki.rs

PITURA
FABRIKA BOJA I LAKOVA

- ✓ 1K i 2K vodorazredivi lakovi i premazi
- ✓ 2K poliuretanski lakovi i premazi
- ✓ vodorazredivi i poliuretanski lakovi za parket
- ✓ lepkovi za drvo i parket
- ✓ bajčevi / vodeni, nitro, univerzalni
- ✓ impregnacije

ISO 9001 ISO 14001 ISO 27001 OHSAS 18001

zaštitni i dekorativni premazi za drvo u
eksterijeru i enterijeru / nove podloge i
reparacija / premazi specijalne namene

PITURA d.o.o. Batajnicki drum 10v, Beograd, Srbija
T +381 11 3755 434 E info@pitura.co.rs W www.pitura.co.rs

www.interlignum.net
InterLignum

Sjedište firme i centralno skladište
 d.o.o. Kninska 21 Teslić 74270
 Tel.+387 53 431-596, fax.431-597
office@interlignum.net

Drveni centar
"DRVOMARKET"
 BANJA LUKA (u krugu INCELA)
 Tel.+387 51 450-211
drvomarket@interlignum.net

Drveni centar
"DRVOMARKET'S"
 SARAJEVO ul. Džemala Bijedića 162
 Tel.+387 33 450-012
drvomarkets@interlignum.net

Konfekcija brusnih materijala
"STIRAL"
 ŠAMAC ul. Jasenik bb
 Tel.+387 54 621-540
stiral@interlignum.net

Centar podova
"INTERDOM"
 TUZLA ul. 21 aprila br.7
 Tel.+387 35 349-765
interdom@interlignum.net

Centar podova
"INTERIO"
 BANJA LUKA ul. Branka Popovića 27
 Tel.+387 51 379-040
interiobl@interlignum.net

Centar podova
"INTERIO"
 SARAJEVO ul. Džemala Bijedića 162
 Tel.+387 33 546-083
interiosa@interlignum.net

Centar podova
"INTERMAX"
 TESLIĆ ul. Karađorđeva bb
 Tel.+387 53 430-733
intermax@interlignum.net

NAJVEĆI IZBOR PLOČA **kronospan** **AGT**

UNIVER PLOČE, ABS KANT TRAKE, OKOV ZA AMERIČKE PLAKARE, RADNE PLOČE, MDF VISOKI SJAJ PLOČE, OSB, HDF, MDF PLOČE, PRIRODNI FURNIRI, FURNIRANE PLOČE, BRUSNI MATERIJALI, SVE VRSTE PODOVA, PROZORI I VRATA, KANCELARUSKI NAMJEŠTAJ, NAMJEŠTAJ NA MJERU...

Salon namještaja
"INTERIO"

TESLIĆ ul. Karađorđeva bb
 Tel.+387 53 430-967
interio@interlignum.net

Robna kuća namještaja i podova
"INTERATENA"

BIJELJINA ul. Majevičkih brigada kv.52/16
 Tel.+387 55 355-966
interatena@interlignum.net

Pokazatelj usavršavanja i visokih standarda drvne industrije i industrije nameštaja

Beogradski sajam, centar regionalnih privrednih dešavanja, ove jeseni tradicionalno će organizovati najveći događaj industrije nameštaja u ovom delu Evrope. **54. Međunarodni sajam nameštaja, opreme i unutrašnje dekoracije, održaće se od**

8. do 13. novembra 2016. godine u svim halama Beogradskog sajma. Paralelno sa ovom manifestacijom u halama 5 i 11 odvijace se **54. Međunarodni sajam mašina, alata i repromaterijala iz oblasti drvne industrije, koji će trajati dan kraće od 8. do 12. novembra.**

Izložbeni program promovisaće nove ideje i modele iz aktuelne produkcije vodećih proizvođača nameštaja iz Srbije i regiona kao i uglednih svetskih kompanija. Ponuda izlagača zadovoljiće sve faze radova po visokim standardima, od projektovanja i opremanja, izrade po narudžbini, podnih i zidnih obloga, rasvete, ugradnog nameštaja, galanterije i dekora.

Dizajnerski segment sajma biće akcentovan i ove godine, a razvijanje biznis potencijala ogleda se u dobro organizovanoj poslovnoj poseti kupaca iz celog sveta.

Pored najvećeg izbora nameštaja svih vrsta i namena, za stambene i poslovne prostore i opremanje javnih objekata, **ponuda Sajma mašina, alata i repromaterijala iz oblasti drvne industrije** predstavlja široku paletu proizvoda za građu, površinsku obradu i spajanje, asortiman okova i ukrasa za nameštaj i bogat izbor tekstila, tkanina i kože za nameštaj i tehnološki nove materijale. Najsavremenije mašine koje omogućavaju visoku preciznost primarne obrade drveta, izrade i završne obrade, kao i pilane, sušare i mehanički, električni i pneumatski alati, prikazaće na sajmu kojom brzinom se inoviraju i razvijaju perspektivne industrije - drvna i industrija nameštaja.

U vremenima kada svetsko tržište podrazumeva i diktira stalno usavršavanje i visoke standarde, Sajam nameštaja i dalje je najveći privredni događaj u regionu u oblasti drvne industrije i proizvodnje nameštaja. Vizija Beogradskog sajma je da pokaže da su domaće kompanije kao i brendovi iz regiona, kvalitetni i konkurentni i po svim parametrima u rangu svetskih kompanija.

Očekivano je veliko interesovanje stručne javnosti i poslovnih posetilaca za manifestaciju, jer je sajamski ambijent idealno mesto za sklapanje poslovnih aranžmana. Tradicionalna naklonost najšire publike i posetilaca rezultat je ekskluzivnih sajamskih pogodnosti i uslova plaćanja.

54th

Belgrade Furniture Fair Now

Production Materials & Machine Tools Exhibition

Međunarodni sajam mašina, alata i repromaterijala za drvnu industriju

Hala 5 Hala 11

Ufi
Approved
Event

BELGRADE
FAIR

Beograd, Srbija
08 - 12. novembar 2016.

54th

International Fair of Machines, Tools & Production Materials for the Woodworking Industry

ufi
Approved
Event

**BELGRADE
FAIR**

Serbia, Belgrade
November 8-12, 2016

sajamnamestaja.rs

54th

Belgrade Furniture Fair ~~2015~~ Now

Hall

5

Hall

11

More than

Exhibition space

55.000 m²

Exhibitors

520

Countries

45

Visitors

85.000

Professionals

12.000

- TRADICIJA 130 GODINA
- 80 ODSTO PROIZVODA SE IZVOZI
- POSEBNE POGODNOSTI ZA DOMAĆE KUPCE!

TOPOLOVA ŠPERPLOČA

Stolarska

Sa plemenitim furnirom
(hrast, jasen)

STANDARDNE DIMENZIJE
2200 x 2550 mm x 1220-1260 mm
DEBLJINA: od 4 do 40 mm,
prema zahtevu kupca.
Topolovu šperploču
proizvodimo u kvalitetu:
B/B, B/BB, BB/BB, BB/C i C/C

TOPOLOVA PANEL-PLOČA

Troslojna

Petoslojna

Sa srednjicom od šperploče

STANDARDNE DIMENZIJE
2200-2550 x 1260 mm.
DEBLJINA: od 14 do 42 mm,
prema zahtevu kupca,
i kvaliteta B/BB

PLEMENITI FURNIR

Hrast

Jasen

STANDARDNE DIMENZIJE
DEBLJINA: od 0,6 mm
ŠIRINA: od 90 mm i šire
DUŽINA: od 750 do 3500 mm

TOPOLOVE OBLICE I POLUOBLICE

STANDARDNE DIMENZIJE
DUŽINA: od 1300, 2100, 2400
i 2600 mm.
PREČNIK: 90, 100 i 110 mm

PROIZVODNJA: Đure Daničića 104, 22000 Sremska Mitrovica
Tel: +381 22 621672, Fax: +381 22 624298

office@novidrvnikombinat.rs, www.novidrvnikombinat.rs

PRODAJA: Mob: +381 63 554918

aleksandra.novakovic@novidrvnikombinat.rs

MALOPRODAJA: Tel: +381 22 624-297, Mob: +381 63 665 479

maloprodaja@novidrvnikombinat.rs

Wood World Trading

Wood World Trading

Marka Aurelija bb
22000 Sremska Mitrovica
tel. +381 22 636 636
fax. +381 22 613 893
e-mail: office@chabros.rs

- Rezana sušena grada i elementi od bukve, hrasta, oraha, trešnje i egzotičnih vrsta drveta (zebrano, venge, tikovina)

- Termo tretirano drvo

- Parket i brodski podovi

- Različite vrste plemenitih furnira

Sušare za drvo

Automati za sušare

Vlagomeri za drvo, piljevinu i beton

NIGOS
ELEKTRONIK

www.nigos.rs / office@nigos.rs
+381 18 211-212, 217-468

Logistic department Jowat AG

Jowat
Klebstoffe

VRHUNSKI LEPKOVI
RENOMIRANOG
NEMAČKOG
PROIZVOĐAČA

Lepkovi za kantovanje i oblaganje na bazi EVA, PO, APAO, PUR

D2/D3/D4 lepkovi za drvo na bazi PVAc, EVA, UF, EPI za furniranje, podužno nastavljjanje i laminaciju

1K i 2K PUR prepolimeri za samonoseće konstrukcije i sve druge vrste konstrukcionih lepljenja i laminacije

1K i 2K PUR disperzije za 3D laminaciju membranskim i vakuum presama

www.riepe.eu

ANTIADHEZIVNE TEČNOSTI
ČETKE I TEČNOSTI ZA
POLIRANJE, ELEKTRONSKI
UREĐAJI ZA PRSKANJE

100% RIEPE Products
100% Quality Control

Velvet doo

marketing · distribucija · tehnička podrška

Velvet doo · Vrbnička 1b · BEOGRAD

tel/fax. +381 11 351 43 93 · 358 31 35 · 305 68 29 · e-mail: office@velvet.co.rs

PRIVREDNA KOMORA SRBIJE
**Udruženje za šumarstvo, preradu
drвета i industriju nameštaja**
www.pks.rs

prerada drвета
MOCA d.o.o.
37222 Jablanica - Kruševac
037/ 658 222, 658 223, 658 224
e-mail: dragan.moca@gmail.com
www.moca.rs

- impregnacija elektro stubova
- impregnacija TT stubova
- impregnacija železničkih pragova
- uslužna impregnacija svih oblika dasaka i građe
- impregnacija drvene galanterije
- struganje dasaka i greda
- proizvodnja drvene biomase (sečke)
Impregnacija TRI JELE d.o.o., 36340 Konarevo - Kraljevo
tel/fax: 036 822 109, 036 822 552, 036 821 001, 036 822 285
e-mail: trijeje2@gmail.com, trijeje@gmail.com
www.trijeje.com

 MicroTri
MicroTri d.o.o. :: Karađorđeva 65 :: 11000 Beograd
Tel 011/2628-286; 2621-689 :: Fax 011/2632-297
Email: timber@microtri.rs :: www.microtri.rs

 **PROIZVODAČ KANT TRAKE
ZA NAMEŠTAJ**
11000 Beograd
Mirijevski bulevar 18b
(Građevinski centar MERKUR)
Tel: +381 11 2994 779
+381 11 2992 753
Tel/fax +381 11 2992 762
Email: poruke@kantex.eu
www.kantex.ro

 **RADOVIĆ
ENTERIJER**
www.radovic-enterijer.com
Vojvoda bb • 11210 Pongrac • Beograd
tel: +381 11 724 183
tel/fax: +381 11 724 180
e-mail: info@radovic-enterijer.com
TOPLINA PUNOG DRVETA

agroflora
Kozarska Dubica

PREDUZEĆE ZA PRERADU DRVETA
tel: +387 52 428 530 fax: +387 52 430 884
+387 52 428 531 mob: +387 65 525 089
agroflorakd@yahoo.com
www.agroflora.com

 blum

 Intergaga
Joze Šćurle 13g
11080 Zemun
telefoni: 011/7129 072
011/7129 354
011/7129 467
www.intergaga.co.rs
e-mail: intergaga.belgrade@gmail.com
Zastupnik turske firme za
boje i lakove GENC KAYALAR KIMYA

 PAVLE
www.pavle.rs
Stevana Šupljica 16
tel: 013/ 313-111
tel/fax: 013/ 310-934
e-mail: office@pavle.rs
fasadna stolarija
staklene fasade drvena stolarija
drvo-aluminijumska i aluminijumska stolarija

 primostroj
Primostroj d.o.o.
Rakovčeva 28, 10 000 Zagreb
R. Hrvatska
tel.: 00358(0)1/5629-733
mob.: 00358(0)91/2312721
info@primostroj.hr, www.primostroj.hr

MAŠINE I ALATI ZA OBRADU DRVETA
HEZO **mašine DOBOJ**
tel. 00387-65-745-711, 00387-65-242-272
www.hezomasine.com
hezomasine@hotmail.com

**PREDUZEĆE ZA PROIZVODNJU
KANCELARIJSKOG NAMEŠTAJA**
 BLAZEKS
KRAGUJEVAC, Avalska bb
tel: +381 (0) 34/ 300 895
BEOGRAD
Antifašističke borbe 30
tel: +381 (0) 11/3739 382
e-mail: salonbg@blazeks.rs
www.blazeks.rs, office@furnitura.rs

Eurokant ★★★★★
NOVI SAD
Novi Sad, Subotička 6
www.eurokant.rs - e-mail: info@eurokant.co.rs
Tel/fax: +381 21 402 330, 401 640, 479 03 28, 479 02 88
— PRODAVNICA OKOVA ZA NAMEŠTAJ —
Tone Hadžića 23, Novi Sad
Tel/fax: +381 21 466 833, prodavnica@eurokant.co.rs

InterLignum
d.o.o. Kninska 21 Teslić 74270
Tel/fax: +387 53 431-596, 431-597
E-mail: interum@teol.net
www.interlignum.net
OPLEMENJENE UNIVER PLOČE • FURNIRANE
IVERCE • KUHINJSKE RADNE PLOČE
DHT LAJSNE • MELAMINSKE KANT TRAKE
ABS KANT TRAKE • MDF, HDF, OSB PLOČE
GRAĐEVINSKI PROGRAM • OKOVI AMERIČKIH
PLAKARA • KONFEKCIJA BRUSNIH TRAKA

 MARIĆ
PROIZVODI OD DRVETA
www.mariccacak.co.rs
info@mariccacak.co.rs
www.woodmooddesign.rs
Čačak/Loznica bb. Beograd/Takovska 49a
+381 32 5373 588 +381 11 32 92 718

 **BETONSKE
MONTAŽNE
SKELETNE
KONSTRUKCIJE**
Vasko Stano 43 a, 11000 Beograd
e-mail: bmsk@yubc.net
tel/fax: (+381) 11 2634393

Ovlašćeni
zastupnik **KLEIBERIT**
LEPKOVI
DEPROM
Prodaja lepкова i vezivnih sredstava
Rača KG 34 210
deprom@ptt.rs, www.deprom.rs
t/f 034 752 202, 063 88 53 453

 AGACIJA
SVE ZA VAŠ NAMEŠTAJ I ENTERIJER
Novi Beograd, Tošin bunar 232g
tel/fax 011 319 0974, 319 2600
Batajnica, Majora Zorana Radosavljevića 370
tel/fax 011 848 8218, 377 4699

KLASIČAN PARKET, BRODSKI POD I LAMINAT
ugradnja po sistemu „ključ u ruke“
Porodična tradicija za Vaš siguran korak
 NESTA
PARKETI
Beli Potok, Kružni put 20
tel/fax: 011/ 3943 255, mob: 063/334-735
nesta_doo@yahoo.com, nesta.laminati@yahoo.com
www.nestaparketi.co.rs

 DRVO TRADE NV
Beograd, Surčin, Vojvodanska 370
tel. 011 844 2449, tel. 011 844 2452
www.drvotrade.co.rs, office@drvotrade.co.rs

Fabbrica d.o.o.
Bosanska 65, 11080 Zemun, Srbija
+381 11 316 99 77, +381 11 316 99 88
office@fabbrica.co.rs
www.fabbrica.co.rs

VIR d.o.o. Velika Plana
Mika Jovanovića 5
+381 26 515 633, 515 646
e-mail: zoranvir@gmail.com
parketvir@open.telekom.rs

Orahovi odresci
za automatsko oružje i za karabine
Proizvodnja parketa i drugih elemenata
Otkup građe

CROWN FOREST d.o.o.

Prilike bb, IVANJICA

Tel. 032/5462 071, Fax. 032/5462 070
Mob. 064/4333332, 064/4499993, 066/8770000
www.parket-crownforest.co.rs
doo.milutinovic@open.telekom.rs

PROIZVODNJA PARKETA I PELETA

NAMEŠTAJ

EUROSTIL

PROIZVODNJA NAMEŠTAJA
od punog drveta i pločastih materijala

76300 BIJELJINA
Banjalučka 5
+387 55 240 201
+387 65 604 955

eurostil@teol.net
office@eurostil.net
www.eurostil.net

promet · proizvodnja · kooperacija · usluge

TRGOPROMET

Ivanjica

32250 IVANJICA · V. Marinkovića 29
Tel. 032/ 660-195 · 660-196

PREDSTAVNIŠTVO I SKLADIŠTE BEOGRAD
Partizanska 205 (Dobanovačka petlja) · tel. 011/84-08-611

Proizvodnja rezane građe,
masivnih ploča i nameštaja

DRVOPROMET

V. Marinkovića 306, 32250 Ivanjica
tel. 032 631 612, 063 287 650
info@drvopromet.rs, www.drvopromet.rs

GRAKOM SN d.o.o.
Batajnički put bb
Zemun
tel. 011.7756.914
011.7756.915

- HRASTOV PARKET
- JASENOV PARKET
- hrastove lajsne: klasična i sokla
sve vrste lepki i lakova
- BRIKET I OGREVNJA DRVA

www.grakomsn.com
grakom_nn@open.telekom.rs

prerada drveta i proizvodnja parketa

Beograd, Krunska 53
Tel/fax: 011-2438-904, 3443-647
E-mail: canimpex@eunet.rs
www.canimpex-cie.com

Konarevo - KRALJEVO - Tel: 036 312 103
E-mail: zlatic@open.telekom.rs

PROIZVODNJA PARKETA
JAVORAC
BOGIŠE - BRUS
Put uspeha vodi do nas!
e-mail: javoracparket@gmail.com
tel. 037 839 022, 037 839 066
fax. 037 839 265

S.Z.T.R. PARKETI TOMOVIĆ
32212 Prislonica-Čačak
tel. +381 32 5485 000, 5485 001, 5485 002
parketit@eunet.rs | www.parketitomovic.com

Drvoprodukt Kocić

- kvalitet na prvom mestu -

Strojkovce · Leskovac
tel: 016/ 795 555 · 063/ 411 293
www.drvoproduktkocic.com
e-mail: drvoproduktkocic@gmail.com

PROIZVODNJA KREVETA OD MASIVNOG DRVETA

INČ STYLING d.o.o.
Beograd
Šljivarska 18

Tel. Fax.: +381 11 3945442
Mob: +381 63 210912
Mob: +381 63 8196509
Email: inchstyling@yahoo.com

fantoni group

špik iverica

Špik iverica DOO
V. Marinkovića 139, 32250 Ivanjica
Centrala: +381 32 66 11 66
fax: +381 32 66 33 20
www.iverica.rs

- > proizvodnja svih vrsta rezane građe
- > sušenje rezane građe
- > proizvodnja montažnih objekata

Grada prevoz doo
Starovilaška 100, 32250 Ivanjica
tel: +381 32 64 02 05
email: office@gradaprevoz.com

Wood World Trading
Marka Aurelija bb, 22000 Sremska Mitrovica
tel: +381 22 636 636, fax: +381 22 613 893
e-mail: office@chabros.rs

CHABROS

DRVNA INDUSTRIJA

Zaobilazni put bb – Industrijska zona
15300 Loznica, Srbija
tel: +381 15 811 668, +381 15 811 830
fax: +381 15 7100 191
e-mail: info@chabros.rs

PROIZVODNJA I PRODAJA TRAJNIH TESTERA I USLUŽNO OŠTRENJE

PETERVARI

24430 ADA, Obiličeva 20
tel. 024 85 20 66
fax: 024 85 12 92
mob. 063 776 47 17

www.petervari.rs

MatVerder

Beograd
Zrenjaninski put 147a, 11211 Borča
REZANA ČAMOVA GRAĐA
Telefon: 011/ 33-29-515

ALATI ZA DRVO I PVC STOLARIJE

Tel: + 381 32 352 734
356 431, 356 439
e-mail: tmax@eunet.rs

Samatini d.o.o.
proizvodnja LAMAR parketa

SAMATINI - Fabrika LAMAR parketa
Milici - Bosna i Hercegovina
tel: +387 (0) 56 745 500, tel/fax: +387 (0) 56 741 101
e-mail: samatinidoo@gmail.com, www.lamar-parket.com

LAMAR FLOORING – SALON PARKETA U BEOGRADU
Bulevar oslobođenja 18c · tel. 011 2647 590, 3690 247

RANDELOVIĆ 300
STROJKOVCE - LESKOVAC - SRBIJA

PROIZVODNJA:
- BUKOVE REZANE GRADE
- ČETVRTAČE
- PARKETA

Tel: +381 16/ 794 407, 795 106
Fax: +381 16/ 794 405
www.randelovic.co.rs
e-mail: info@randelovic.co.rs

QUERCUS
PROIZVODNJA REZANE GRADE I TRAGOVKA

Ante Mijić
Bročice bb, NOVSKA, HRVATSKA
tel: + 385 (44) 691 951
fax: + 385 (44) 691 955
mob. +385 (98) 262 094
quercus@quercus-am.hr - www.quercus-am.hr

NIGOS
ELEKTRONIK - NIŠ

18000 Niš, Borislava Nikolića - Serbože 12
Tel/fax: +381 (0)18/ 211-212, 217-468
E-mail: office@nigos.rs
www.nigos.rs

DEPROM
HAN PIJESAK

REZANA GRAĐA

tel: + 387 (0) 57/557-356
mob. + 387 (0) 65/581-214

Kordun 1916

Kordun grupa doo
Beograd
Maršala Tolbuhina 4
011/65 64 129

kordunalati@mts.rs - www.kordun.hr

- alati za obradu drveta (kružne, tračne i gaterske testere, glodala, burgije, ručni alat)
- mašine za obradu drveta i oštrilice
- servis i oštrenje testera i grafičkih noževa

"NIVAN KOMERC"
www.nivan-komerc.co.rs
nivankomerc@gmail.com

proizvodnja bukovih elemenata

Strojkovce - 16203 Vučje - Leskovac
Tel. +381 16 794 445
Tel/fax. +381 16 794 446

STRUGARA UROŠ d.o.o.

Ulica Žikina 41, Radinac, Smederevo
telefon: 026/701-156, faks: 026/701-471
e-mail: strugarauros@sohosistem.net

ČAJEVIĆ KOMERC

Čajević-komerc doo - Dikalji bb, 71350 Sokolac
Telefon/Fax: +387 57 432-922, +387 65 532-339
e-mail: cajevickomerc@gmail.com
www.cajevic-komerc.com

**REZANA GRAĐA - LEPLJENI ELEMENTI
GRAĐEVINSKA STOLARIJA**

NAMEŠTAJ ENTERIJER STOLARIJA

3M

Smederevo, Šaljanina 66
tel/faks: 026/621-626
mobilni: 063/210-238
e-mail: trimszr@gmail.com

TOP TECH **BIESSE**

TOP TECH WOODWORKING d.o.o.
Kneza Miloša 25 - 11000 Beograd - Republika Srbija
tel. +381 11 3065 614 - fax. +381 11 3065 616
e-mail: office@toptech.rs

BIESSE S.p.A.
Via della Meccanica, 16 - 61122 Pesaro - Italy
tel. +39 0721 439100
e-mail: biesse.marketing@biesse.com
www.biesse.com

BJELAKOVIĆ
HAN PIJESAK

SVE VRSTE REZANE GRADE
Suva stolarska daska - Elementi za stolariju
Brodski pod - Lamperija - Drveni briket

Tel: +387 (0)67/640-200, 640-201
Mob: +387 (0)67/620-008

KLANA

Ljepota prirode u Vašem domu!

Klana 264, 51217 Klana, Hrvatska
tel. +385 51 808 206 - fax. +385 51 808 150
www.diklana.hr

SISTEMI OTPRAŠIVANJA I LAKIRANJA

KIMEL-FILTRI

Siget 18 b, 10000 Zagreb, RH
tel: +385 1 6554 023, 385 1 6553 349
info@kimel-filtri.hr
www.kimel-filtri.hr

Lokve
PROZORI I VRATA

LOKVE doo, Homer 39
51316 Lokve, Hrvatska
tel. +385 (0)51 508 300, 385 (0)51 508 304
lokve@lokve-prozori.hr, www.lokve.com

CEDAR d.o.o.
TIMBER EXPORT

Kastav, Rubeši 163c, Rijeka, HR
Tel: +385(0)51 224-854, 223-912
E-mail: cedar@ri.t-com.hr
www.cedar.hr

spinvalis
tvornica namještaja d.d.

Veleprodaja
tel. 00 385 34/311-175
prodaja@spinvalis.hr
www.spinvalis.hr

xilia

Mašine, alati i tehnologije za obradu drveta

tel. 011 219 8516
022 349 254
022 340 931
mob. 063-213-549
063-428-562
www.xilia.rs / info@xilia.rs

interholz
export-import d.o.o.

- izvoz rezane grade i elemenata
- furniri, egzote, troslojnica
- konsalting - FSC
- otkup trupaca

tel: +381 11 3322 460 - tel/fax: +381 11 3322 182
cell: +381 63 204 305
e-mail: rajko@interholz.rs - www.interholz.rs

TERMO DRVO

ORAGO TERMO-T

HRTKOVC 22427, Kraiška 14
Tel/fax 022 455 848, 455 810

Sand

tel. +381 15 470 470
fax: +381 63 470 480
e-mail: office@sand.rs
www.sand.rs

WEINIG

Vesna Spahn
Zastupnik za Srbiju i Crnu Goru

MW GROUP SCG DOO
Čupićeva 1/1 - 37000 Kruševac
Tel/fax: +381 37 445 070, 445 071, 445 075, 445 077
Mob: 063 622 906
e-mail: mwgroupscg@mts.rs
www.mwgroup.rs

OŠTRENJE NA TEMELJIMA TRADICIJE I ISKUSTVA

special steel & compressed air solutions

PROCHROM
COMP d.o.o. BLEĐ

CNC 600

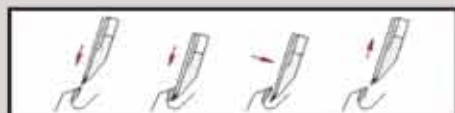
Mokro oštrenje kružnih testera (TCT, vidia)

- 6-osna CNC-kontrola.
- Sve vitalne mehaničke komponente površinski su zaštićene - kromirane.
- CNC program za programiranje svih oblika zuba.
- Oštrenje različitih vrsta zuba za drvenu industriju u jednom ciklusu.
- Neovisni izbor brzine brušenja za ravne, lijeve ili desne zube.
- Najveći vanjski promjer Ø600mm.
- Pozicioniranje pomoću mikro koračajnog motora omogućuje automatsku kontrolu razmaka pritezanja, momenta pritezanja i kontrolu debljine.
- Pojedinačno reguliranje razlike visine i širine kod oštrenja stražnje površine zuba (Top Flat i Triple Chip form).
- Centralni sustav podmazivanja smanjuje troškove održavanja i povećava životni vijek stroja.
- Potpuno zatvorena kabina, posebna električna kabina i kabina stroja.
- Hlađenje s uljem.
- Intuitivan program za rukovanje strojem.
- Ergonomska kabina.
- Posebni softverski program za brušenje višelistnih kružnih testera (multirip saws + split scorers).

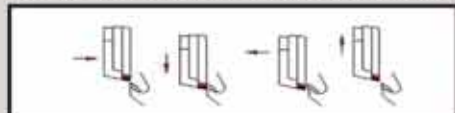

Tehničke karakteristike:

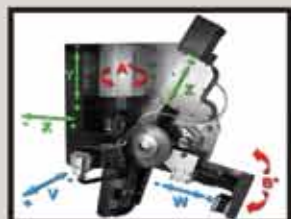
Model	CNC 600
Vanjski promjer kružnog lista	Ø100-600mm
Promjer rupe	Od Ø12mm
Debljina lista	Max 6.0 mm
Korak zuba	Max 100mm
Kut brušenja	(-10°) - (+30°)
Kut rotacije brusnog diska	±45°
Vanjski promjer brusnog diska	Ø125mm
Promjer rupe brusnog diska	Ø32mm
Kapacitet pumpe za hlađenje	50lt/min.
Volumen spremnika za hlađenje	~110lt.
Priključna snaga	3,5kW
Napon	380V, 3Ph, 60Hz
Neto/bruto težina	895/950
Dimenzije	130x200x200cm

Oštrenje prsne površine zuba (face grinding)

Oštrenje stražnje površine zuba (top grinding)

6 Osna CNC kontrola

Savetovanje

Prevoz

Montaža

Dokumentacija

Servis i održavanje

OSTALA PONUDA:

- Testere
- Trake
- Cirkulari

- Stelit
- Woodmizer
- Gateri

- Mašine za oštrenje
dijamantnih alata

- Mašine za oštrenje
noževa

- Mašine za oštrenje
tračnih testera...

Tražimo distributera
naših prodajnih
programa.

special steel & compressed air solutions
PROCHROM
COMP d.o.o. BLEĐ
GENERALNI ZASTUPNIK I SERVISER

TEL.: +386 (0) 4 53 78 210
FAX.: +386 (0) 4 53 78 211
E-MAIL: info@prochrom-comp.si
WEB: www.prochrom-comp.si
Šobčeva cesta 12 b, 4248 Lesce
Slovenija

ARTech

Okov za prozore
100% Made in Italy

SISTEMI OKOVA ZA VRATA I PROZORE

www.agb.it

ARTech je novi AGB sistem okova za okretno nagibne prozore.

ARTech je projektovan po principu modularne logike koja omogućava multifunkcionalnost elemenata, dok proces ugradnje okova dobija na fleksibilnosti, sa daleko manjim zalihama okova na lageru.

ARTech, u skladu sa njegovim imenom, ističe dizajnerska i inovativna tehnička rešenja.

ARTech je plod kreativnosti i iskustva, Italijanske proizvodne firme sa učešćem od 100%.

Linije za proizvodnju

Bez premca na tržištu u prilagođavanju Vašim potrebama

Projektovanje fabrika po sistemu „ključ u ruke“ plus integrisana rešenja Biesse Grupe sa komplementarnim softverima i mašinama. Više od 300 sistema instaliranih širom sveta. Savršena kombinacija iskustva Biesse Grupe i italijanske genijalnosti.

biesse.com

www.toptech.rs

Fit Line

Lux masažne fotelje
Udobnost, estetika, elegancija, moderan stil
Enterijerski prilagodljiv i savremen dizajn

Simulacija svih manuelnih tehnika masaže
Masaža sve četiri telesne zone
Programska masaža

Udobnost i relaksacija u kancelariji ili Vašem domu
Idealna relaksacija nakog napornog dana

Fit Product

www.fitproduct.rs

+381 60 348 89 15

+381 32 348 890